

METINĖ ATASKAITA UŽ 2011 m.

MANDATUM LIFE INSURANCE BALTIC SE

Bendrovės kodas 10561490

Adresas: Viru vāljak 2, 10111 Talinas

Telefonas: 681 2300, faks.: 681 2399

El. paštas: info@mandatumlife.ee | Svetainė: www.mandatumlife.ee

Finansinių metų pradžia: 2011 01 01

Finansinių metų pabaiga: 2011 12 31

Generalinis direktorius: Imre Madison

Audito bendrovė: „Ernst & Young Baltic AS“

2011 m. metinės ataskaitos turinys

I. BENDROJI 2011 M. FINANSINĖ INFORMACIJA

1. NUOSAVYBĖ IR ĮMONĖS VALDYMAS
2. VADOVYBĖ
3. VEIKLOS REZULTATAI
4. BENDROVĖS DARBUOTOJAI
5. VEIKLA BALTIJOS ŠALYSE
6. 2012 M. PERSPEKTYVA
7. REIKŠMINGI ĮVYKIAI PO BALANSO SUDARYMO DIENOS

II. METINĖS FINANSINĖS ATASKAITOS

1. FINANSINĖ BŪKLĖS ATASKAITA 2011 12 31 D.
2. 2011 M. BENDRŪJŲ PAJAMŲ ATASKAITA
3. 2011 M. PINIGŲ SRAUTŲ ATASKAITA
4. 2011 M. NUOSAVO KAPITALO POKYČIŲ ATASKAITA

III. PASTABOS APIE FINANSINES ATASKAITAS

1. APSKAITOS PRINCIPAI
2. RIZIKOS VALDYMO ATASKAITA
3. FINANSINĖS ATASKAITOS PASTABOS

IV. AUDITO ATASKAITA

V. PASIŪLYMAS DĖL PELNO PASKIRSTYMO

VI. VALDYBOS NARIŲ IR STEBĖTOJŲ TARYBOS NARIŲ 2011 M. METINĖS ATASKAITOS PARAŠAI

VII. PARDAVIMŲ PAJAMOS PAGAL EMTAK 2008

Detalizuotas turinys

I. BENDROJI 2011 M. INFORMACIJA	6
1. NUOSAVYBĖ IR ĮMONĖS VALDYMAS	6
2. VADOVYBĖ	6
3. VEIKLOS REZULTATAI	6
3.1. Gyvybės draudimo sektorius Baltijos šalyse 2011 metais	6
3.2. Sutarčių portfelis	7
3.3. Pagal sutartis gautos įmokos ir valdomas turtas	7
3.4. Patirtos žalos	7
3.5. Investicijos	7
3.6. Klientui priskaičiuota draudiko pelno dalis	7
3.7. Rizikos valdymas	8
3.8. Savininkų nuosavybė ir mokumo atsarga	8
3.9. Veiklos sąnaudos	8
3.10. Veiklos pelnas	8
3.11. Balansas	8
4. BENDROVĖS DARBUOTOJAI	8
5. VEIKLA BALTIJOS ŠALYSE	8
5.1. Pardavimai ir plėtra	8
5.2. Kita veikla	9
6. 2012 M. PERSPEKTYVA	9
7. REIKŠMINGI ĮVYKIAI PO BALANSO SUDARYMO DIENOS	10
II. METINĖS FINANSINĖS ATASKAITOS	11
1. FINANSINĖ BŪKLĖS ATASKAITA 2011 12 31 D.	11
2. 2011 M. BENDRŪJŲ PAJAMŲ ATASKAITA	11
3. 2011 M. PINIGŲ SRAUTŲ ATASKAITA	12
4. 2011 M. NUOSAVO KAPITALO POKYČIŲ ATASKAITA	13
III. PASTABOS APIE FINANSINES ATASKAITAS	15
1. APSKAITOS PRINCIPAI	15
1.1. Rengimo pagrindas	15
1.2. Apskaitos politikos pasikeitimai	15
1.2.1. Naujų ir (ar) pakeistų TFAS ir TFAAK aiškinimų taikymas	15
1.2.2. TFAS patobulinimai	16
1.2.3. Priimti, bet dar neįsigalioję standartai, netaikyti anksčiau	16
1.3. Užsienio valiutos perskaičiavimas	16
1.4. Pinigai ir jų ekvivalentai	17
1.5. Finansinis turtas	17
1.5.1. Finansinis turtas, vertinamas tikrąją verte, pokytį apskaitant pelno (nuostolių) ataskaitoje	17
1.5.2. Pajamos iš investicijų	18
1.5.3. Gautinos sumos	18
1.6. Nekilnojamas turtas, įrenginiai ir įranga	18
1.7. Nematerialusis turtas	18
1.8. Draudimo sutarčių ir investavimo sutarčių pripažinimas	18
1.8.1. Sutarčių klasifikavimas	18
1.8.2. Pasirašytos įmokos	19
1.8.3. Įmokų mokesčiai	20
1.8.4. Finansiniai įsipareigojimai pagal draudimo arba investicines sutartis	20
1.8.5. Draudimo techniniai atidėjiniai	20

1.8.6.	Atidėjinių pakankamumo testas	21
1.8.7.	Draudimo išmokų sąnaudos ir žalų sureguliuavimo sąnaudos	21
1.9.	<i>Perdraudimo sutartis</i>	21
1.10.	<i>Finansiniai įsipareigojimai, išskyrus įsipareigojimus pagal draudimo sutartis</i>	21
1.11.	<i>Kitos pajamos</i>	22
1.12.	<i>Sąnaudos</i>	22
1.13.	<i>Veiklos nuoma</i>	22
1.14.	<i>Privalomasis rezervas</i>	22
1.15.	<i>Pelno mokesčiai</i>	22
1.16.	<i>Apskaitos principai, dėl kurių reikia vadovybės sprendimo, ir pagrindiniai vertinimų neaiškumų metinėje ataskaitoje šaltiniai</i>	23
2.	RIZIKOS VALDYMO ATASKAITA	24
2.1.	<i>Rizikos veiksmų ir valdymo apžvalga</i>	24
2.1.1.	Rizikos valdymo apžvalga	24
2.1.2.	Bendrovės rizikos apibūdinimas	24
2.1.3.	Rizikos struktūra	24
2.2.	<i>Kapitalo valdymas</i>	26
2.2.1.	Kapitalo turinys ir kapitalo valdymas	26
2.2.2.	Įstatyminiai kapitalo reikalavimai	26
2.2.3.	Kapitalo reikalavimų vykdymas	26
2.3.	<i>Rinkos rizika</i>	26
2.3.1.	Rinkos rizikos valdymas ir kontrolė	26
2.3.2.	Palūkanų normos rizika ir nuosavybės vertybinių popierių kainos rizika	27
2.3.3.	Valiutos rizika.....	29
2.3.4.	Likvidumo rizika.....	30
2.4.	<i>Investicinės veiklos rizikos koncentracija</i>	30
2.5.	<i>Kredito rizika</i>	30
2.6.	<i>Draudimo rizika</i>	32
2.7.	<i>Veiklos rizika</i>	35
2.7.1.	Veiklos rizikos apžvalga	35
2.7.2.	Veiklos rizikos valdymas.....	35
2.7.3.	Veiklos rizikos identifikavimas ir valdymas	35
2.7.4.	Vidaus auditas	36
2.8.	<i>Rizikos valdymo perspektyvos</i>	36
2.8.1.	Planuojami rizikos valdymo pokyčiai	36
2.8.2.	Pasirengimas vykdyti direktivos „Mokumas II“ reikalavimus	36
3.	FINANSINĖS ATASKAITOS PASTABOS	37
3.1.	<i>Pinigai ir jų ekvivalentai</i>	37
3.2.	<i>Finansiniai instrumentai</i>	37
3.2.1.	Investicijos, išskyrus investicijas pagal investicinio gyvybės draudimo sutartis	37
3.2.2.	Investicijos pagal investicinio gyvybės draudimo sutartis	37
3.2.3.	Finansinis turtas tikrąja verte, pokytį registruojant pelno (nuostolių) ataskaitoje	38
3.3.	<i>Finansinis turtas, apskaitomas amortizuota savikaina</i>	39
3.3.1.	Finansinės priemonės, apskaitomos amortizuota savikaina	39
3.3.2.	Gautinos sumos, susijusios su draudimo veikla ir kt.	40
3.3.3.	Sukauptos pajamos ir ateinančių laikotarpių sąnaudos	40
3.4.	<i>Nekilnojamas turtas, įrenginiai ir įranga</i>	40
3.5.	<i>Nematerialusis turtas</i>	40
3.6.	<i>Įsipareigojimai, susiję su draudimo veikla</i>	41
3.7.	<i>Sukauptos sąnaudos ir ateinančių laikotarpių pajamos</i>	41
3.8.	<i>Draudimo sutarčių finansiniai įsipareigojimai</i>	41
3.8.1.	Draudimo sutarčių finansiniai įsipareigojimai iš viso	41
3.8.2.	Investicinių sutarčių finansiniai įsipareigojimai iš viso	41
3.8.3.	Draudimo sutarčių finansiniai įsipareigojimai	42
3.8.4.	Investicinio draudimo sutarčių finansiniai įsipareigojimai	42
3.8.5.	Draudimo sutarčių su dalyvavimu pelne finansiniai įsipareigojimai	42
3.9.	<i>Draudimo sutarčių techniniai atidėjiniai ir susijęs persidraudimo turtas</i>	42
3.9.1.	Draudimo sutarčių techniniai atidėjiniai ir susijęs persidraudimo turtas, iš viso	42
3.9.2.	Gyvybės draudimo atidėjiniai	43
3.9.3.	Numatomų išmokėjimų atidėjiniai	43
3.10.	<i>Prielaidų, susijusių su draudimo techniniais atidėjimais ir finansiniais įsipareigojimais, pasikeitimai</i>	43
3.11.	<i>Atidėjinių pakankamumo testas</i>	43

3.12.	<i>Savininkų nuosavybė</i>	44
3.13.	<i>Pasirašytos įmokos</i>	45
3.14.	<i>Grynosios persidraudimo pajamos</i>	45
3.15.	<i>Pajamos iš investicijų</i>	45
3.16.	<i>Tikrosios vertės pokyčiai</i>	45
3.17.	<i>Realizuotasis pelnas ir nuostoliai</i>	45
3.18.	<i>Pajamos iš mokesčių</i>	45
3.19.	<i>Kitos pajamos</i>	46
3.20.	<i>Draudimo išmokos ir techninių atidėjinių pokytis</i>	46
3.21.	<i>Investicinio gyvybės draudimo finansinių įsipareigojimų ir turto vertės pokytis</i>	46
3.22.	<i>Sąnaudos</i>	46
3.23.	<i>Pelno mokesčio sąnaudos</i>	47
3.24.	<i>Veiklos nuoma</i>	47
3.25.	<i>Sandoriai su susijusiomis šalimis</i>	47
3.25.1.	<i>Sandoriai su Valdybos ir Stebėtojų tarybos nariais</i>	47
3.25.2.	<i>Kiti sandoriai su susijusiomis šalimis</i>	47
3.26.	<i>Nebalansinis turtas</i>	48
IV. AUDITO ATASKAITA		49
V. PASIŪLYMAS DĖL PELNO PASKIRSTYMO		50
VI. VALDYBOS NARIŲ IR STEBĖTOJŲ TARYBOS NARIŲ 2011 M. METINĖS ATASKAITOS PARAŠAI		51
VII. PARDAVIMŲ PAJAMOS PAGAL EMTAK 2008		52

I. Bendroji 2011 m. informacija

1. Nuosavybė ir įmonės valdymas

Mandatum Life Insurance Baltic SE (toliau vadinama Bendrove arba *Mandatum Life*) yra *Mandatum Life Insurance Company Ltd* (toliau vadinama pagrindine bendrove arba *Mandatum Life Finland*) 100 % priklausanti dukterinė bendrovė. Suomijos finansinė grupė *Sampo plc* yra visų *Mandatum Life* akcijų turėtoja.

Bendrovė įregistruota 2007 01 02 Taline, Estijos Respublikoje. Bendrovės registruotoji buveinė yra Taline, Bendrovė turi filialus Latvijoje ir Lietuvoje. 2011 m. – penktieji Bendrovės, kaip visos trys Baltijos valstybes apimančios įmonės, aktyvios veiklos metai, ir jau tryliktieji *Mandatum Life* aktyvaus dalyvavimo Baltijos šalių rinkoje metai.

Mandatum Life valdoma vadovaujantis pirmiausia Estijos draudimo veiklos įstatymu. Įmonės valdymas smulkiau aprašytas įstatuose.

Mandatum Life veikia laikydamasi visų jai suteiktų licencijų nuostatų, jos finansinę veiklą prižiūri Estijos finansinės priežiūros tarnyba.

Mandatum Life savo veiklą yra sutelkusi investicinio gyvybės draudimo, gyvybės rizikos draudimo su papildoma apsauga nuo nelaimingų atsitikimų ir kritinių ligų srityse. Kita veikla yra draudimo sutarčių su garantuotomis palūkanomis administravimas.

Daugiau informacijos apie *Mandatum Life* ir jos veiklą Baltijos šalyse galima rasti šiuose interneto puslapiuose: www.mandatumlife.ee, www.mandatumlife.lv, ir www.mandatumlife.lt. Informacija apie *Mandatum Life Finland* ir *Sampo plc* pateikiama interneto puslapiuose www.mandatumlife.fi ir www.sampo.com.

2. Vadovybė

Bendrovės Valdybą 2011 metų pabaigoje sudarė septyni nariai.

Valdybos pirmininko pareigas eina Imre Madison, kuris tuo pačiu yra ir Bendrovės generalinis direktorius. Kiti Valdybos nariai: Erkki Sadam, atsakingas už Bendrovės teisinius klausimus ir pirkimus; Paul Lukka, atsakingas už investicijų valdymą; Uldis Mucnieks, atsakingas už pardavimų valdymą, kuris taip pat eina Latvijos filialo vadovo pareigas; Ilona Stare, atsakinga už draudimo sutarčių administravimą ir IT valdymą; Rasa Kasperavičiūtė, atsakinga už rizikos valdymą ir produktų kūrimą; ir Timo Pursiala, atsakingas už finansinės ir veiklos kontrolės klausimus.

Bendrovės Stebėtojų tarybą 2011 metų pabaigoje sudarė trys nariai. Stebėtojų tarybos pirmininko pareigas eina Timo Laitinen, *Mandatum Life Finland* vyresnysis viceprezidentas. Kiti Stebėtojų tarybos nariai yra Jukka Pirskanen, *Mandatum Life Finland* turto valdymo vadovas ir Timo Vuorinen, „If P&C“ vadovas Suomijoje ir Pabaltijyje.

Mandatum Life vyriausiasis aktuaras yra Rasa Povilavičiūtė.

3. Veiklos rezultatai

Mandatum Life finansinės ataskaitos parengtos pagal Tarptautinius finansinės atskaitomybės standartus (TFAS). Konsoliduoti finansiniai rezultatai pateikiami tūkstančiais eurų.

2011 m. bendrovė veikė labai sudėtingomis ekonominėmis ir finansinėmis sąlygomis. 2011 m. pirmoje pusėje Estijoje buvo įvesta naujoji valiuta – euras, atidėti fizinių asmenų finansiniai sprendimai, kol nusistovės naujas kainų lygis. Antroje metų pusėje prasidėjo sąmyšis Jungtinėse Valstijose dėl skolos padidinimo tvirtinimo, kuris eskalavo krizę Europoje ir euro zonoje. Todėl rugpjūčio mėn. globalinės finansinės rinkos smuko, ir rinkų nepastovumas ir netikrumas tapo pagrindinių masinės informacijos priemonių nagrinėjimo tema. Todėl išaugo klientų rizikos lygis.

Mandatum Life investavimo filosofija paremta Absoliučios gražos strategija - mūsų tikslas užtikrinti savo klientams stabilų investicijų grąžą ilgalaikėje perspektyvoje. Norėdami užtikrinti Absoliučios gražos tikslą, aktyviai valdėme savo investicijų portfelį nesivadovaudami finansiniais požymiais ir nenustatydami investicijų paskirstymų tam tikram nuosavybės ar obligacijų lygiui. Tai leidžia paskirstyti mūsų investicijas atsižvelgiant į riziką ir grąžos lygius, kurią nustato dabartinės rinkos sąlygos. Valdydama klientų turtą bendrovė sieks vengti nereikalingos rizikos.

Bendrovės veiklos tikslas – padidinti draudimo sutarčių valdomą turtą, sudarant investicinio draudimo su vienkartinėmis įmokomis ir turto valdymo sutartis. Vidutinės klasės fiziniams ir korporaciniams klientams buvo aktyviai siūlomos investicinio draudimo sutartys, gyvybės rizikos draudimas su papildoma apsauga nuo nelaimingų atsitikimų ir nedarbingumo. 2011 m. pabaigoje Estijoje ir Lietuvoje buvo pristatytas naujasis gyvybės rizikos draudimas – paprastasis gyvybės draudimas. Kaip nurodyta jo pavadinime, jį lengva įsigyti, kadangi dauguma jo ypatybių yra vienodos visiems klientams. Naujos garantuotų palūkanų draudimo sutartys nebuvo parduodamos 2011 m., bet tebegaliojančių garantuotų palūkanų sutarčių techninių atidėjinių investiciniai rezultatai turi poveikį *Mandatum Life* pelningumui.

3.1. Gyvybės draudimo sektorius Baltijos šalyse 2011 m.

Baltijos šalių gyvybės draudimo rinkoje visos pagal sutartis gautos įmokos 2011 m. sudarė 287,392 tūkstančius eurų (296,460).

Didžiausia gyvybės draudimo rinka Baltijos šalyse yra Lietuvoje, kur gautos įmokos pagal sutartis iš viso sudarė 162,436 tūkst. eurų (156,287), tuomet seka Estijos gyvybės draudimo rinka, kurioje gauta 65,743 tūkst. eurų

įmokų (78,771), ir galiausiai – Latvijos gyvybės draudimo rinka, kurioje gauta 59,213 tūkst. eurų (61,402).

Baltijos šalių draudimo rinkos įmokų pokyčius tiesiogiai veikė didelis globalinių finansinių rinkų nepastovumas ir neigiama grąža.

Baltijos šalių draudimo rinkoje 2011 m. buvo pasirašyta draudimo sutarčių už 165,217 tūkst. eurų (178,822).

Didžiausia investicinio gyvybės draudimo rinka Baltijos šalyse yra

Lietuvoje, kur iš viso gauta 114,683 tūkst. eurų (111,010) investicinio gyvybės draudimo įmokų. Estijoje iš viso gauta 27,571 tūkst. eurų (39,466) investicinio gyvybės draudimo įmokų. Latvijoje investicinio gyvybės draudimo įmokos iš viso sudarė 22,962 tūkst. eurų (28,419).

Mandatum Life rinkos dalis (pagal visų pagal sutartis gautų įmokų sumą) Baltijos šalyse 2011 m. gruodžio 31 d. siekė 14,2 % (20,4 %).

Mandatum Life investicinio gyvybės draudimo rinkos dalis (pagal visų pagal investicinio gyvybės draudimo sutartis gautų įmokų sumą) Baltijos šalyse 2011 m. gruodžio 31 d. siekė 23,1 % (32,1 %).

Mandatum Life investicinio gyvybės draudimo rinkos dalis Lietuvoje 2011 m. gruodžio 31 d. siekė 20,4 % (20,6 %), Estijoje – 34,6 % (54,7 %) ir Latvijoje – 22,8 % (46,0 %).

MANDATUM LIFE RINKOS DALIS (PAGAL VISŲ GAUTŲ ĮMOKŲ SUMĄ)	2008	2009	2010	2011
ESTIJA	12,1 %	24,3 %	29,6 %	16,9 %
LATVIJA	14,6 %	15,9 %	21,9 %	9,4 %
LIETUVA	8,5 %	11,6 %	15,2 %	14,9 %
IŠ VISO MANDATUM LIFE BALTIJOS ŠALYSE	10,6 %	16,0 %	20,4 %	14,2 %

3.2. Sutarčių portfelis

2011 m. gruodžio 31 d. *Mandatum Life* iš viso turėjo 36,966 galiojančias gyvybės draudimo sutartis (39,342). Didžiausią dalį visų galiojančių draudimo sutarčių sudarė investicinio gyvybės draudimo sutartys, o būtent – 69 %.

2011 m. gruodžio 31 d. *Mandatum Life* savo sutarčių portfelyje turėjo 40,919 apdraustuosius (43,661).

201 metais *Mandatum Life* sudarė 1,778 naujas sutartis (3,112), 4,154 sutartys nutrūko arba suėjo jų terminas (4,775).

3.3. Pagal sutartis gautos įmokos ir valdomas turtas

2011 metais *Mandatum Life* Baltijos šalyse pagal sutartis gautos įmokos iš viso sudarė 41,006 tūkst. eurų (60,427).

2011 metais pagal sutartis gautos įmokos iš naujo verslo (įmokos, gautos pagal naujas 2011 metais sudarytas sutartis, ir papildomos vienkartinės įmokos, gautos pagal investicinio gyvybės draudimo sutartis) iš viso sudarė 28,960 tūkst. eurų (48,031), tuo tarpu iš seno verslo gautos įmokos iš viso sudarė 12,046 tūkst. eurų (12,396).

2011 m. gruodžio 31 d. *Mandatum Life* finansiniai įsipareigojimai pagal investavimo ir draudimo sutartis, pvz., valdomas klientų turtas, sudarė 136,538 tūkst. eurų (164,911). Didžiausią valdomo turto dalį sudarė finansiniai įsipareigojimai pagal investavimo sutartis (investicinio draudimo turtas), kurie sudarė 86 % (89 %) viso valdomo klientų turto.

3.4. Patirtos žalos

2011 metais *Mandatum Life* bendra patirtų žalų suma su kitais išmokėjimais sudarė 47,100 tūkst. eurų (26,437). Dauguma išmokėjimų pagal galiojančias sutartis buvo iš valdomo investicinio gyvybės draudimo turto. Pagal sutarčių kiekį, daugiausia buvo nutraukta sutarčių su garantuotomis palūkanomis ir investicinio draudimo sutarčių. Išpirkimo santykis (visų išmokų dalis lyginant su visomis pagal sutartis gautomis įmokomis) 2011 metais pasiekė 115 % (44 %).

3.5. Investicijos

Mandatum Life investicinis tikslas yra gauti kuo didesnę galimą grąžą prisiimant priimtino lygio riziką. Sėkmingos investicijos užtikrina klientams gerą nominalią grąžą, taip pat pagerina mokumo atsargą ir

patenkina pagrindinės bendrovės grąžos lūkesčius.

Kalbant apie investicijų valdymą, 2011 m. Bendrovė pirmus metus pradėjo bendradarbiauti investicijų valdymo srityje su „Sampo plc“, kuris tapo bendrovės investicinio portfelio valdytoju nuo 2011 m. sausio mėn.

Mandatum Life valdo savo techninių atidėjinių investicinius portfelius kaip vieną visų Baltijos šalių portfelį.

Grynosios pajamos iš techninių atidėjinių (atėmus investicines sąnaudas) 2011 metais sudarė 320 tūkst. eurų (532). Bendrovės nuosavo kapitalo portfelio investicinės pajamos sudarė 101 tūkst. eurų 2011 metais (218).

2011 metų pabaigoje bendras investicinio portfelio dydis (išskyrus investicijas, susijusias su investicinio gyvybės draudimo sutartimis) pasiekė 2,732 tūkst. eurų (2,665). *Mandatum Life* investicinis portfelis (išskyrus investicijas, susijusias su investicinio gyvybės draudimo sutartimis) susidėjo daugiausia iš pastoviųjų pajamų vertybinių popierių, tokių kaip vyriausybės ir bendrovių obligacijos ir pinigų rinkos priemonės, įskaitant terminuotuosius indėlius.

Investicinio portfelio metinė investicinė grąža 2011 metais siekė 1,9 % (3,1 %).

3.6. Klientui priskaičiuota draudiko pelno dalis

Mandatum Life nemokėjo jokių papildomų draudiko pelno dalies sumų į garantuotų palūkanų gyvybės draudimo sutartis už 2011 metus nė vietoje iš Baltijos šalių (taip pat, kaip ir 2010 m.). Garantuota palūkanų norma atitinkamoms draudimo sutartims Estijoje sudaro 3,5 %; Latvijos ir Lietuvos filialuose garantuotos palūkanos svyruoja nuo 2,5 % iki 4 %, atsižvelgiant į produkto tipą. Priežastis nemokėti jokių papildomų draudiko pelno dalies sumų buvo susijusi su Bendrovės techninių atidėjinių investicinio portfelio 1,9 % metine grąža, kuri buvo mažesnė nei Bendrovės garantuojamos palūkanų normos.

3.7. Rizikos valdymas

Rizika yra svarbus ir neatskiriamas *Mandatum Life* veiklos ir verslo aplinkos elementas. Aukštos kokybės rizikos valdymas yra būtina Bendrovės verslų valdymo sąlyga. Valdydama savo draudimo riziką, rinkos riziką, kredito riziką ir veiklos riziką, *Mandatum Life* vadovaujasi *Sampo Group* rizikos valdymo principais. Pagrindinis *Sampo Group* rizikos valdymo tikslas yra užtikrinti, kad rizika būtų teisingai nustatoma, vertinama ir analizuojama, ir kad būtų pakankamai kapitalo prisiimtai rizikai padengti. Didžiausios Bendrovės rizikos grupės yra rinkos rizikos grupė ir palūkanų normos investiciniuose portfeliuose rizikos grupė, taip pat klientų draudimo rizika. Už rizikas atsako Bendrovės Valdyba ir Stebėtojų taryba, tačiau Rizikos valdymo komitetas, Turto ir įsipareigojimų komitetas ir Veiklos rizikos valdymo komitetas taip pat nuolat prižiūri rizikos ir investicijų valdymą *Mandatum Life*.

Mandatum Life kiekvienoje verslo srityje atlieka kasmetinę veiklos rizikos savianalizę. Remiantis šios savianalizės rezultatais, parengiamas metinis rizikos valdymo veiksmų planas.

Visose Baltijos šalyse vidaus audita atlieka nuosavas vidaus auditorius. Metinį vidaus audito planą patvirtino

Stebėtojų taryba. 2011 m., *Mandatum Life* buvo atlikti šeši vidaus auditai ir šeši pakartotiniai vidaus auditai.

3.8. Savininkų nuosavybė ir mokumo atsarga

2011 m. gruodžio 31 d. savininkų nuosavybė sudarė 10,187 tūkst. eurų (9,950), iš kurių įstatinį kapitalą sudarė 3,516 tūkst. eurų (3,515).

Bendra turto suma, įtraukta į draudimo įmonės mokumo atsargą, jokių metu negali būti mažesnė nei minimali mokumo atsarga arba reikalaujama mokumo atsarga ir, esant reikalavimui laikytis pakeisto mokumo atsargos dydžio, negali būti mažesnė nei reikalaujama pakeista mokumo atsarga. *Mandatum Life* mokumo atsarga buvo 9,323 tūkst. eurų (9,165) 2011 m. gruodžio 31 d., kai tuo metu reikalaujama mokumo atsarga buvo 2,338 tūkst. eurų (2,411). Mokumo atsargos perviršis sudarė 6,985 tūkst. eurų (6,754), todėl buvo įvykdyti visi reikalavimai (įskaitant minimalios reikalaujamos mokumo atsargos 3,500 tūkst. eurų reikalavimą).

3.9. Veiklos sąnaudos

Mandatum Life veiklos sąnaudos (kurios apima įsigijimo sąnaudas, administracines sąnaudas ir investicines sąnaudas) padidėjo 6,5 % lyginant su 2010 metais. Sąnaudų augimą sąlygojo įsigijimo išlaidos.

Bendros sąnaudos (įskaitant žalių sureguliuojamų sąnaudas) sudarė 5,904 tūkst. eurų 2011 metais (5,543). Įsigijimo sąnaudos sudarė 50 % (50 %) visų veiklos sąnaudų 2011 metais. Administracinės sąnaudos sudarė 41 % (41 %), o kitos sąnaudos sudarė 9 % (9 %) visų veiklos sąnaudų.

3.10. Veiklos pelnas

Mandatum Life 2011 finansinių metų pelnas iš viso sudarė 239 tūkst. eurų (1,449). Veiklos pelnas, neskaičiuojant Bendrovės nuosavo kapitalo investicinio portfelio pajamų, sudarė 139 tūkst. eurų (1,231). Nuosavybės grąža (ROE, t.y. koeficientas, paskaičiuotas kaip metinio finansinio rezultato santykis su vidutine metine

savininkų nuosavybe), 2011 metais siekė 2,6 % (18,4 %).

3.11. Balansas

Mandatum Life balansas 2011 m. gruodžio 31 d. pasiekė 147,324 tūkst. eurų sumą (175,767). Visi įsipareigojimai pagal draudimo ir investicines sutartis 2011 metų pabaigoje pasiekė 136,538 tūkst. eurų sumą (164,911); iš jų finansiniai įsipareigojimai pagal investicinio gyvybės draudimo sutartis sudarė 117,551 tūkst. eurų (146,585).

4. Bendrovės darbuotojai

2011 m. gruodžio 31 d. *Mandatum Life* dirbo 111 (111) darbuotojai, iš kurių 52 (41) dirbo pardavimų srityje. Estijos padalinyje dirbo 45 (47) darbuotojai, Latvijos filiale – 29 (30) darbuotojai ir Lietuvos filiale – 37 (34) darbuotojai. Be to, 2011 metų pabaigoje 13 (10) darbuotojų buvo išėję motinystės (tėvystės) ir vaiko priežiūros atostogų arba kitokių atostogų, iš jų 7 (5) darbuotojai buvo iš Estijos padalinio, 2 (1) darbuotojai buvo iš Latvijos padalinio ir 4 (4) buvo iš Lietuvos filialo.

Atlyginimų ir darbo užmokesčio suma (įskaitant nuo atlyginimų skaičiuojamus mokesčius) per finansinius metus sudarė 2,950 tūkst. eurų (2,927). Stebėtojų tarybos nariams atlygis mokamas nebuvo. *Mandatum Life* mokėjo atlygį Valdybos nariams už jiems priskirtų užduočių vykdymą, kuris 2011 metais siekė 452 tūkst. eurų (470).

5. Veikla Baltijos šalyse

5.1. Pardavimai ir plėtra

Bendrovės pagrindinis pardavimų kanalas yra jos pačios pardavimų personalas, įskaitant mažmeninių klientų ir svarbių klientų projektų vadovų komandas, turto valdymo operacijų ir klientų aptarnavimo padalinius.

Pačios Bendrovės pardavimų personalas daugiausia stengiasi tenkinti

poreikius, kuriuos turi aukštesniosios vidurinėsios klasės privatūs klientai, daug turto sukaupę fiziniai asmenys, verslininkai ir korporaciniai klientai dėl investavimo, turto valdymo, reguliaraus taupymo ir gyvybės draudimo sprendimų. Bendrovės turto valdymo sprendimai sukurti investicinio gyvybės draudimo su vienkartinėmis įmokomis produktų pagrindu.

Užtikrintas bendradarbiavimas su *Danske Banku* buvo tęsiamas ir 2011 m. Kiti pardavimų kanalai, tokie kaip *If P&C* ir draudimo brokeriai sudaro mažąją visų gautų įmokų dalį. Įvairių pardavimo kanalų svarba įvairiose šalyse skiriasi, bet visgi pačios Bendrovės pardavimų komandos yra pagrindiniai pardavimų kanalai visose trijose Baltijos šalyse.

2011 m. pabaigoje Estijoje ir Lietuvoje buvo pristatytas naujasis gyvybės rizikos draudimo produktas, kuris pateikia paprastą gyvybės draudimo sprendimą klientams, kuriems nereikalinga didelė rizikos apsauga.

Nuo 2011 m. sausio 1 d. Lietuvoje buvo nustatyti nauji valstybiniai draudimo ir investicijų informacijos teikimo klientams reikalavimai (taip vadinami gyvybės draudimo sektoriaus MiFID reikalavimai). Panašūs reikalavimai, bet susiję tik su naujai sudaromomis investicinio gyvybės draudimo sutartimis, buvo įdiegti Estijoje, atsižvelgiant į 2011 m. birželio 30 d. priimtus Draudimo veiklos įstatymo pakeičius.

Bendrovė ir toliau plėtojo internetines aptarnavimo paslaugas „E-life“ Latvijoje ir mobiliąją programą Estijoje. Šie pokyčiai bus įgyvendinti 2012 m.

Bendrovėje buvo įdiegti bendrieji Baltijos šalių klientų santykių valdymo (CRM) principai, leidę bendrovei pasiūlyti tinkamus sprendimus ir paslaugas, atsižvelgiant į klientų specifiką įvairiuose klientų segmentuose.

Bendrovė remontavo savo biurus Rygoje, Vilniuje, Tartu, Kaune ir Klaipėdoje.

Bendrovės bendradarbiavimas su pagrindine bendrove Suomijoje yra daugiausia sutelktas į investicijų valdymo ir turto valdymo sprendimų

plėtojimą ir šių sprendimų siūlymą klientams Baltijos šalyse.

5.2. Kita veikla

Bendrovė sėkmingai įdiegė naują draudimo sutarčių valdymo programinę įrangą Latvijoje.

Estijoje draudimo sutarčių techninės priežiūros ir plėtros valdymo programinė įranga palaikoma vidiniais ištekliais. 2011 m. gegužės mėn. baigėsi „TietoEnator“ bendradarbiavimo sutartis ir bendrovė įdarbino savo IT sistemos specialistus.

Išlaidų efektyvumas buvo pasiektas, kai Baltijos šalių ir Suomijos bendrųjų gyvųjų posėdžių vykdymui buvo įdiegtas bendrovės Baltijos tinklas.

Bendrovė skenuoja visus klientų dokumentus vidiniam skaitmeniniam archyvavimui visose Baltijos šalyse. Skaitmeninis klientų dokumentų archyvavimas – Bendrovės rizikos valdymo plano dalis, kuri užtikrina klientų paslaugų ir draudimo sutarčių valdymą tokiomis situacijomis, jei Bendrovės popierinių dokumentų archyvai patiria veiklos riziką.

Įsigyta draudimo statistinė programinė įranga apskaičiuoja bendrovės statistinius pinigų srautus, atidėjinių pakankamumą ir padeda įdiegti „Mokumas 2“ reikalavimus.

Suomijos finansų priežiūros tarnyba ir Estijos finansų priežiūros tarnyba (EFSA) atliko antrąjį vienos valstybės ribas peržengiantį *Sampo Group* įmonių auditą, susijusį su Bendrovės valdymo sistema ir procesais. Bendrovė iš EFSA gavo teigiamus atsiliepimus; nebuvo nustatyta jokių esminių rizikų.

2011 metais Bendrovės išorės auditoriumi buvo *Ernst & Young Baltic AS*.

2011 m. perdraudiku buvo *Mandatum Life Insurance Company Ltd*.

6. 2012 m. perspektyva

Kai 2011 m. Baltijos šalyse makroekonominė situacija pagerėjo ir pasiekė ankstesnius augimo rodiklius, lyginant su kitomis Europos

šalimis, 2012 m. perspektyvos vėl ne tokios optimistiškos.

Prasidėjusios finansinės krizės sprendimų diskusijos ES ir euro zonos iššūkiai, didelė JAV vyriausybės ir daugumos Europos šalių skola – pagrindiniai iššūkiai, su kuriais susiduria Baltijos šalių ekonomika ir kuri gali įtakoti jų eksporto srautus. Manome, kad Baltijos šalyse toliau didės nedarbas ir labai nežymiai augs nacionalinis BVP.

Bendrovės vadovybė mano, kad kaip ir 2011 m., investicijų ir turto valdymo srityje laukia tam tikri iššūkiai. Tikimasi, kad finansinėse rinkose tęsis neramumai ir didelis nepastovumas, o šie veiksniai turės tiesioginę įtaką viešajam ir privačiam sektoriui.

Draudimo sektoriaus teisinėje aplinkoje 2011 metais buvo padaryta keletas pakeitimų, kurie turėjo įsigaliooti nuo 2012 m. sausio 1 d. Pvz., Estijoje darbdavių mokėjimams privačiųjų 3-osios pakopos pensijų planui bus taikomas naujasis mokesčių režimas.

2012 m. pabaigoje naujai išduodamoms draudimo sutartims bendrovė pakeis rizikos įkainius dėl ES vienetų draudimo tarifų abiejų lyčių asmenims reikalavimų, kurie visoje Europoje įsigalios nuo 2012 12 21.

Bendrovė toliau moka dvigubo dydžio finansinės priežiūros mokesčius už pajamas, kurios gaunamos Bendrovės Latvijos ir Lietuvos filialuose. Estijos finansinės priežiūros institucija apmokestina Bendrovės nuosavo kapitalo dalį ir Bendrovės bendrąjį turtą visose Baltijos šalyse. Be to, Latvijos ir Lietuvos finansinės priežiūros institucijos apmokestina Bendrovės per metus gaunamas įmokas Latvijoje ir Lietuvoje. Dvigubo dydžio įmokos tiesiogiai turi įtakos Bendrovės klientams taikomų įmokų mokesčių dydžiui.

Bendrovės pagrindiniai prioritetai 2012 metais yra šie: Baltijos šalyse siūlomų su investiciniu gyvybės draudimu susijusių turto valdymo sprendimų plėtra, esančių ir naujų rizikos produktų plėtra Baltijos šalyse, klientų aptarnavimo gerinimas, nuolatinis įmonės valdomo klientų turto augimas, toliau efektyviai unifikuojami Baltijos šalių procesai ir veikla, didinamos

pajamos iš įmokų mokesčių, taip palaikant nuoseklią plėtrą visose Baltijos šalyse, ir siekimas tapti gerbtinu partneriu savo klientams ir mėgstamu darbdaviu Baltijos šalių finansiniame sektoriuje.

7. Reikšmingi įvykiai po balanso sudarymo dienos

2012 m. sausio 2 d. Tomas Stonys buvo paskirtas Bendrovės valdybos nariu, atsakingu už pardavimų valdymą, ir Lietuvos filialo vadovu.

Uldis Mucinieks, bendrovės valdybos narys, nuo 2012 m. sausio 2 d. tapo atsakingas už klientų santykių valdymą (CMR) ir rinkodarą bei yra Latvijos filialo vadovas.

/parašas/

Imre Madison
Valdybos pirmininkas

Talinas, 2012 m. vasario 16 d.

II. Metinės finansinės ataskaitos

1. Finansinė būklės ataskaita 2011 12 31 d.

Tūkstančiais eurų	2011 12 31	2010 12 31	Pastabos
Turtas			
Pinigai ir jų ekvivalentai	727	6 501	III.3.1
Draudimo įsipareigojimų perdraudikų dalis	37	74	III.3.9.1
Finansinis turtas			
- Finansinės priemonės	144 732	167 381	III.3.2.1 III.3.2.2
- Gautinos sumos, susijusios su draudimo veikla ir kt.	388	447	III.3.3.2
Sukauptos pajamos ir ateinančių laikotarpių sąnaudos	434	459	III.3.3.3
Nekilnojamasis turtas, įrenginiai ir įranga	139	120	III.3.4
Nematerialusis turtas	867	785	III.3.5
Turtas, iš viso	147 324	175 767	
Įsipareigojimai ir savininkų nuosavybė			
Įsipareigojimai, susiję su draudimo veikla	139	291	III.3.6
Sukauptos sąnaudos ir ateinančių laikotarpių pajamos	460	615	III.3.7
Finansiniai įsipareigojimai, susiję su draudimo sutartimis	106 730	136 938	III.3.8.1
Finansiniai įsipareigojimai, susiję su investicinėmis sutartimis	15 406	14 143	III.3.8.2
Techniniai atidėjiniai, susiję su draudimo sutartimis	14 402	13 830	III.3.9.1
Įsipareigojimai, iš viso	137 137	165 817	
Įstatinis kapitalas	3 516	3 515	
Akcijų priedai	3 509	3 510	
Privalomasis rezervas	204	132	
Nerealizuotas užsienio valiutos keitimo pelnas (nuostolis)	-1	1	
Nepaskirstytas pelnas	2 959	2 792	
Savininkų nuosavybė, iš viso	10 187	9 950	III.3.12
Įsipareigojimai ir savininkų nuosavybė, iš viso	147 324	175 767	

Pastabos apie metines finansines ataskaitas, pateiktos 15–48 p., yra neatsiejama šių ataskaitų dalis.

2. 2011 m. bendrųjų pajamų ataskaita

Tūkstančiais eurų	2011	2010	Pastabos
Pasirašytų įmokų suma	3 999	4 113	III.3.13
Persidraudimo įmokos	-342	-736	III.3.14
Pasirašytos įmokos, išskyrus perdraudikų dalį	3 657	3 377	
Investicinės pajamos	725	522	III.3.15
Tikrosios vertės pokyčiai	-224	189	III.3.16
Perleidimo pelnas	-7	102	III.3.17
Pelnas iš investicijų	494	812	
Įmokų mokesčiai	2 600	2 978	III.3.18
Persidraudimo komisiniai	175	340	III.3.14
Kitos pajamos	1 472	1 150	III.3.19
Kitos pajamos, iš viso	4 247	4 468	
Draudimo išmokų sąnaudos, išskyrus perdraudikų dalį, ir žalų suregulavimo sąnaudos	-1 748	-1 537	
Draudimo techninių atidėjinių padidėjimas, išskyrus perdraudikų dalį	-621	-323	
Draudimo išmokos ir techninių atidėjinių pokytis	-2 369	-1 860	III.3.20
Investicinio gyvybės draudimo finansinių įsipareigojimų ir turto vertės pokytis	-8	82	III.3.21
Draudimo sutarčių su garantuota palūkanų norma finansinių įsipareigojimų pokytis	-137	-139	III.3.8.5
Įsigijimo sąnaudos	-2 980	-2 772	
Administracinės sąnaudos	-2 395	-2 297	
Investicinės sąnaudos	-270	-223	
Sąnaudos, iš viso	-5 645	-5 292	III.3.22
Pelnas prieš apmokestinimą	239	1 449	
Pelno mokesčio sąnaudos	0	0	III.3.23
Finansinių metų pelnas (nuostoliai)	239	1 449	
Kitos bendrosios pajamos			
Valiutos keitimo kursų skirtumas	-2	0	
Finansinių metų bendrosios pajamos iš viso	237	1 449	

Pastabos apie metines finansines ataskaitas, pateiktos 15–48 p., yra neatsiejama šių ataskaitų dalis.

3. 2011 m. pinigų srautų ataskaita

Tūkstančiais eurų	2011	2010	Pastabos
Pinigų srautai iš pagrindinės veiklos			
Gautos draudimo įmokos	3 997	4 115	
Įmokos pagal finansinius įsipareigojimus	36 941	54 839	
Draudimo išmokos ir žalų sureguliuavimo sąnaudos	-1 808	-1 644	
Išmokos pagal finansinius įsipareigojimus	-44 282	-23 025	
Sumos, sumokėtos pagal persidraudimo sutartis	-82	-298	
Sąnaudos	-5 359	-5 056	
Kitos pajamos ir kitos sąnaudos	1 523	1 029	
Akcijų ir investicinių fondų vienetų įsigijimas	-241 984	-238 818	
Sumos, gautos pardavus akcijas ir investicinių fondų vienetus	250 489	213 666	
Obligacijų ir kitų pastovių pajamų vertybinių popierių įsigijimas	-36 562	-17 121	
Sumos, gautos pardavus obligacijų ir kitus pastovių pajamų vertybinius popierius	30 721	7 209	
Investicijos į terminuotuosius indėlius	0	-11 881	
Sumos, gautos iš terminuotųjų indėlių	239	15 259	
Gautos palūkanos	932	593	
Gauti dividendai	3	5	
Investicinės sąnaudos	-270	-223	
Grynieji pinigų srautai iš pagrindinės veiklos	-5 502	-1 352	
Pinigų srautai iš investicinės veiklos			
Materialiojo ir nematerialiojo turto įsigijimas	-275	-413	III.3.4, III.3.5
Grynieji pinigų srautai iš investicinės veiklos	-275	-413	
PINIGŲ SRAUTAI, IŠ VISO	-5 777	-1 765	
Pinigai ir jų ekvivalentai laikotarpio pradžioje	6 501	8 267	
Pinigų ir jų ekvivalentų pokytis	-5 777	-1 765	
Užsienio valiutos keitimo įtaka	3	-1	
Pinigai ir jų ekvivalentai laikotarpio pabaigoje	727	6 501	

Pastabos apie metines finansines ataskaitas, pateiktos 15–48 p., yra neatsiejama šių ataskaitų dalis.

4. 2011 m. nuosavo kapitalo pokyčių ataskaita

Tūkstančiais eurų	Išstatinis kapitalas	Akcijų priedai	Privalomasis rezervas	Nerealizuotas užsienio valiutos keitimo pelnas (nuostolis)	Nepaskirstytas pelnas	Nuosavybė iš viso
2009 12 31	3 515	3 510	67	1	1 408	8 501
2010 m. pelnas	0	0	0	0	1 449	1 449
Kitos bendrosios pajamos	0	0	0	0	0	0
2010 m. bendrosios pajamos, iš viso	0	0	0	0	1 449	1 449
Privalomojo rezervo padidėjimas	0	0	65	0	-65	0
2010 12 31	3 515	3 510	132	1	2 792	9 950
Išstatinio kapitalo emisija	1	-1	0	0	0	0
Finansinių metų pelnas	0	0	0	0	239	239
Kitos bendrosios pajamos	0	0	0	-2	0	-2
Bendrosios pajamos iš viso per 2011 m.	0	0	0	-2	239	237
Privalomojo rezervo padidėjimas	0	0	72	0	-72	0
2011 12 31	3 516	3 509	204	-1	2 959	10 187

Pastabos apie metines finansines ataskaitas, pateiktos 15–48 p., yra neatsiejama šių ataskaitų dalis.

III. Pastabos apie finansines ataskaitas

1. Apskaitos principai

1.1. Rengimo pagrindas

Įmonės 2011 m. finansinės ataskaitos parengtos pagal Tarptautinius finansinės atskaitomybės standartus (TFAS). Tarptautiniai finansinės atskaitomybės standartai yra standartai ir aiškinimai, kuriuos parengė Tarptautinė apskaitos standartų valdyba ir priėmė Europos Sąjunga.

Metinė finansinė ataskaita parengta pagal įsigijimo sąnaudų principą, išskyrus tam tikrą finansinį turtą, kuris atskleistas tikrąja verte, pokyčius registruojant pelno (nuostolių) ataskaitoje.

Finansinės atskaitomybės parengimas pagal TFAS reikalauja, kad sprendimai būtų priimami remiantis įverčiais ir prielaidomis. Priimti sprendimai ir įverčiai turi įtakos Bendrovės turtui, įsipareigojimams, pajamoms ir sąnaudoms, atskleistiems balanso dieną. Nors vadovybė priėmė sprendimus ir įverčius pagal visą savo turimą informaciją, vėlesni faktiniai rezultatai gali skirtis.

Visos sumos pastabose išreikštos tūkstančiais eurų, nebent būtų nurodyta kitaip.

Pagal Estijos Respublikos Komercinį kodeksą metinė ataskaitą, įskaitant Valdybos parengtą ir Stebėtojų tarybos patvirtintą finansinių ataskaitų rinkinį, tvirtina visuotinis akcininkų susirinkimas. Akcininkai turi teisę atsisakyti tvirtinti parengtą ir Valdybos patvirtintą metinių finansinių ataskaitų rinkinį ir reikalauti, kad būtų parengtos naujos metinės ataskaitos.

Finansinės ataskaitos apima Bendrovės finansines ataskaitas ir filialų Latvijoje bei Lietuvoje finansines ataskaitas. Filialai kaip savarankiški vienetai rengia to paties laikotarpio savo finansines ataskaitas, taikydami visai Bendrovei taikomus apskaitos principus. Visi tarp trijų šalių susidarę likučiai, pelnas ir sandoriai eliminuojami.

2011 m. sausio 1 d. Estija prisijungė prie Eurozonos, todėl Estijos krona (EEK) buvo pakeista į eurą (EUR). Todėl Bendrovė konvertavo visą savo apskaitą į eurus ir nuo 2011 m. pateikia finansinę ataskaitą eurai. Ateityje visos operacijos bus atliekamos taip pat eurai.

Lyginamieji duomenys bus konvertuojami pagal oficialųjį valiutos kursą, t.y. 15,6466 EEK = 1 EUR.

Lyginant su anksčiau paskelbtomis metinėmis finansinėmis ataskaitomis, Bendrovė pakeitė pinigų ir jų ekvivalentų pateikimo būdą. 2010 m. aukščiau nurodyta eilutė 3.1 pastaboje buvo neigiama. 2011 m. eilutė buvo ištrinta ir priskiriama eilutei „Pinigai sąskaitoje“. Grynas poveikis „Iš viso“ – 0.

Ataskaitose ir pastabose „Finansinis turtas tikrąja verte per pelną (nuostolį)“ (pastaba 3.2.3) ir „Tikrosios vertės nustatymas bei tikrosios vertės hierarchija“, buvo pašalintos eilutės „pinigais padengti investicinio draudimo finansiniai įsipareigojimai“, „terminuotieji indėliai“ ir „terminuotieji indėliai, padengiantys investicinį draudimą“ pagal TAS 39, paskolos ir gautinos sumos bus apskaičiuotos amortizuota verte, taikant galiojančių palūkanų metodą (TAS 39.46a). Bendrovės finansines ataskaitas už 2011 12 31 pasibaigusius metus patvirtino Bendrovės valdybos nariai 2012 02 29.

Pagrindinės bendrovės *Mandatum Life Insurance Company Ltd* ir galutinės – Bendrovę kontroliuojančios bendrovės *Sampo plc* finansinės ataskaitos prieinamos viešai tinklalapiuose www.mandatumlife.fi ir www.sampo.com.

1.2. Apskaitos politikos pasikeitimai

Finansinė ataskaita parengta taikant pastovumo ir palyginimo principus, kurie reiškia, kad Bendrovė taiko tuos pačius apskaitos principus ir pateikimo būdą kiekvienais finansiniais metais. Apskaitos principų ir pateikimo pakeitimai atliekami tik tada, jei to reikalauja nauji ar pakeisti TFAS bei aiškinimai, arba jei naujas apskaitos principas ir (ar) pateikimo būdas objektyviau atskleidžia Bendrovės finansinę padėtį, finansinius rezultatus ir pinigų srautus.

1.2.1. Naujų ir (ar) pakeistų TFAS ir TFAAK aiškinimų taikymas

Bendrovė ataskaitiniais metais nutarė taikyti šiuos naujus ir pakeistus TFAS ir TFAAK (Tarptautinis finansinės atskaitomybės aiškinimo komitetas) aiškinimus:

- TFAAK 14 „Išankstinių minimalių finansavimo reikalavimų mokėjimų“ pataisos
- TFAAK 19 „Finansinių įsipareigojimų ir nuosavybės instrumentų apmokėjimas“
- TAS 24 „Susijusių šalių sandorių“ pataisos
- TAS 32 „Finansinės priemonės: pateikimas“ pataisos

TFAS patobulinimai (2010 m. gegužė) Šių pasikeitimų poveikis:

14-ojo TFAAK „Išankstinių minimalių finansavimo reikalavimų mokėjimai“ pataisos

- Pataisa panaikina nenumatytąją pasekmę, kai institucijai taikomi minimalūs finansavimo reikalavimai ir numatyti išankstinis įnašai, padengiantys šiuos reikalavimus. Pataisa leidžia institucijai iš anksto sumokėti už būsimąją paslaugą, kad

ji būtų pripažinta pensijų įmoka. Pataisa taikoma restrospektyviai. Ši pataisa neturi jokios įtakos finansinėms ataskaitoms, nes Bendrovė neturi jokio apibrėžto išmokų turto.

– **19-asis TFAAK „Finansinių įsipareigojimų ir nuosavybės instrumentų apmokėjimas“**

– Interpretavimas patikslina nuosavybės instrumentus, numatytus kreditoriui, kad būtų apmokėtas finansinis įsipareigojimas, klasifikuojamas kaip sumokėta kompensacija. Nuosavybės instrumentai išleidžiami tikrąja verte. Jei jos negalima patikimai apskaičiuoti, instrumentai apskaičiuojami apmokėto įsipareigojimo tikrąja verte. Bet kokios pajamos ar išlaidos iš karto pripažįstamos pelnu arba nuostoliu. Kadangi Bendrovė nevykdė tokių sandorių, TFAAK 19 neturės tiesioginės įtakos finansinėse ataskaitose.

– **24-ojos TAS „Susijusių šalių sandoriai“ pataisos“**

TAST pateikė TAS 24 pataisą, kuri apibrėžia susijusių šalių. Naujasis apibrėžimas pateikia simetrišką susijusios šalies santykių vaizdą ir patikslina aplinkybes, kuriomis asmenys ir pagrindinis valdymo personalas įtakoja susijusios šalies santykius institucijoje. Be to, pataisa pateikia bendrosios susijusios šalies lengvatą dėl pateikimo reikalavimų, kurie taikomi atliktiems sandėriams su vyriausybe ir kontroliuojančiomis, bendrai kontroliuojančiomis ar žymiai įtakojančiomis institucijomis ir pačią vyriausybę, kaip atskaitingą instituciją. Pataisa taikoma restrospektyviai. Šios pataisos įsigaliojimas neturi poveikio finansinei situacijai ar Bendrovės veiklos apskaitai, tačiau ji gali turėti įtakos susijusių šalių paskelbimui.

– **32-ojo TAS „Finansiniai instrumentai: pateikimas“ pataisos.** TAST pateikė pataisą, kuri pakeičia finansinio įsipareigojimo apibrėžimą pagal TAS 32, kuris leidžia klasifikuoti išleidimo teises ir tam tikrus finansinius popierius, kaip nuosavybės instrumentus. Pataisa taikoma, jei teisės proporcingai suteikiamos visiems esamiems tos pačios klasės institucijos neišvestiniui nuosavybės

instrumentų savininkams, įgyti nustatytą bet kokios valiutos fiksuotos sumos institucijos nuosavybės instrumentus. Pataisa taikoma restrospektyviai. Šios pataisos įsigaliojimas neturi poveikio finansinei situacijai ar Bendrovės veiklos apskaitai, nes Bendrovė neturi tokių instrumentų.

1.2.2. TFAS patobulinimai

2010 m. gegužės mėn. TAST pateikė trečiąjį standartų pataisų rinkinį, visų pirma, pašalindama neatitikimus ir pateikdama patikslinančią redakciją. Kiekvienam standartui nustatytos atskiros tarpinės nuostatos.

Priėmus šias pataisas pasikeitė apskaitos principai, tačiau jie neturi įtakos finansinei Bendrovės situacijai ar veiklos apimčiai:

7-asis TFAS „Finansiniai instrumentai – pranešimai“: pataisa buvo siekiama supaprastinti pranešimų teikimą, sumažinat įkeisto turto apimtį ir pagerinti kokybinės informacijos pateikimą, kad ji būtų perkelta į atitinkamą kontekstą. Bendrovė nurodo peržiūrėtus informacijos teikimo reikalavimus 2 ir 3.2 pastabose

1-asis TAS „Finansinių ataskaitų pristatymas“: pataisa patikslina, kad institucija gali pateikti kiekvieno išsamaus pajamų komponento analizę nuosavybės pokyčių ataskaitoje arba finansinių ataskaitų pastabose. Bendrovė pasirenka pateikti tokią nuosavybės pokyčių ataskaitą.

Kitos pataisos, pagerinančios TFAS standartus ir interpretavimą, neturi poveikio apskaitos politikai, bendrovės finansinei situacijai ar veiklos rodikliams:

– 3-iasis TFAS „Verslo jungimai“;

– 27-asis TAS „Konsoliduotos ir atskiros finansinės ataskaitos“;

– 34-asis TAS Tarpinė finansinė apskaitomybė

– 13-asis TFAAK aiškinimas „Klientų lojalumo programos“.

1.2.3. Priimti, bet dar neįsigalioję standartai, nepradėti taikyti anksčiau

Bendrovė netaikė šių TFAS ir TFAAK aiškinimų, kurie yra priimti, bet dar neįsigaliojo:

– **7-ojo TFAS „Finansinės priemonės: Pateikimas sugriežtina nepripažinto pateikimo reikalavimus.** Ši pataisa įsigalioja kasmet nuo 2011 m. liepos 1 d. arba po šios datos. Remiantis šia pataisa, reikalaujama papildomai supažindinti su perduotu finansiniu turtu, kuris dar nepripažintas, kad finansinių ataskaitų naudotojas suprastų dar nepripažinto turto ir susijusių įsipareigojimų santykį. Be to, remiantis pataisa reikalaujama pateikti informacijos apie tolesnį nepripažinto turto apskaitą, kad vartotojas galėtų įvertinti jo pobūdį, susijusių riziką su nepripažintu turtu. Pataisa turi poveikį informacijos pateikimui.

ES nepatvirtino šių standartų:

– 1-ojo TAS „Finansinių ataskaitų pateikimas“ (pataisyta) – „Kitų išsamų pajamų eilučių pateikimas“

– 12-ojo TAS „Pajamų mokesčiai“ (pataisyta) – „Esminio turto grąžinimas“

– 19-ojo TAS „Darbuotojų išmokos“ (pataisyta)

– 27-ojo TAS „Atskiros finansinės ataskaitos“ (peržiūrėta)

– 28-ojo TAS „Investicijos asocijuotose struktūrose ir bendrose įmonėse“ (peržiūrėta)

– 32-ojo TAS „Finansiniai instrumentai: pateikimas“ (pataisyta) – „Kompensacinis finansinis turtas ir finansiniai įsipareigojimai“

– 9-ojo TFAS „Finansiniai instrumentai“ – „Klasifikavimas ir apskaičiavimas“

– 10-ojo TFAS „Konsoliduotos finansinės ataskaitos“

– 11-ojo TFAS „Jungtiniai reikalavimai“

– 12-ojo TFAS „Teikimas dėl dalyvavimo kitų institucijų veikloje“

– 13-ojo TFAS „Tikrosios vertės apskaičiavimas“

– 20-ojo TFAAK interpretavimas „Tiesioginių išlaidų apskaita paviršinės šachtos gamybos veikloje“.

1.3. Užsienio valiutų perskaičiavimas

Finansinės ataskaitos pateikiamos euras – Bendrovės funkcinė ir ataskaitų valiuta. Į finansines ataskaitas įtrauktų Bendrovės padalinių straipsniai vertinami jų funkcinė valiuta, tai yra ekonominės aplinkos, kurioje padalinys veikia, valiuta. Sandoriai užsienio valiuta perskaičiuojami į atitinkamą funkcinę valiutą pagal kiekvieno tokio sandorio dieną taikomus valiutos keitimo kursus. Užsienio valiutomis denominuoti piniginiai balanso straipsniai perskaičiuojami į funkcinę valiutą pagal balanso sudarymo dieną taikomą valiutos keitimo kursą. Nepiniginiai balanso straipsniai, vertinami jų įsigijimo savikaina, pateikiami balanse pagal sandorio dieną galiojusį kursą.

Filialų, kurių funkcinė valiuta nėra euras, turtas ir įsipareigojimai perskaičiuojami į ataskaitų valiutą laikotarpio pabaigos keitimo kursais, o pelno (nuostolių) ataskaitų straipsniai perskaičiuojami taikant Europos Centrinio banko nustatytą sandorio dienos kursą. Perskaičiuojant šiuos straipsnius atsiradę valiutos keitimo skirtumai pripažįstami pelno (nuostolio) ataskaitoje kaip perskaičiavimo pelnas arba nuostolis, išskyrus skirtumus, susijusius su tokiais straipsniais, kuriuose pelnas arba nuostolis pripažįstami tiesiogiai savininkų kapitale ir jų pokytis parodomas kitose bendrosiose pajamose.

Rengiant finansinę atskaitomybę taikyti šie valiutos perskaičiavimo kursai 2011 12 31:

1 EUR = 0,6995 LVL

1 EUR = 3,4528 LTL

1.4. Pinigai ir jų ekvivalentai

Pinigai ir jų ekvivalentai apima banko sąskaitas, indėlius iki pareikalavimo, trumpalaikius indėlius (terminas iki 3 mėn.) ir pinigų rinkos fondų akcijas,

nepasižyminčias reikšminga rinkos vertės pokyčių rizika. Bendrovė neturi grynųjų pinigų kasoje.

1.5. Finansinis turtas

Finansinis turtas apima pinigus, trumpalaikes finansines investicijas, iš klientų gautinas sumas ir kitas trumpalaikes bei ilgalaikes gautinas sumas.

Bendrovės finansinis turtas skirstomas į šias grupes:

- turtas tikrąja verte, pokytį apskaitant pelno (nuostolių) ataskaitoje;
- paskolos ir kitos gautinos sumos;
- turtas, laikomas iki sueis terminas;
- turtas, skirtas parduoti.

Bendrovė neturi investicijų, priskiriamų investicijoms, laikomoms iki sueis terminas, ar investicijoms, skirtoms parduoti.

Gautinos persidraudimo sumos apskaitomos balanse ir jų skaičiavimo principai aprašomi atskirai, nors jos laikomos finansiniu turtu (žr. 1.9 pastabą).

Finansinio turto pardavimas ir pirkimas pripažįstamas sandorio dieną, t. y. dieną, kurią Bendrovė įsipareigojo pirkti ar parduoti turtą.

Finansinis turtas pripažįstamas įsigijimo savikaina, t. y. už turtą sumokėtos sumos tikrąja verte. Pirminio pripažinimo momentu įsigijimo savikaina apima visas tiesiogines sandorio sąnaudas, susijusias su turto įsigijimu, išskyrus finansinio turto, vertinamo tikrąja verte, pokytį registruojant pelno (nuostolių) ataskaitoje, įsigijimo sąnaudas.

Finansinio turto pripažinimas balanse nutraukiamas Bendrovei praradus sutartinę teisę į pinigų srautus iš to finansinio turto arba perdavus šiuos pinigų srautus ir didžiąją susijusios su finansiniu turtu rizikos ar naudos dalį trečiajam asmeniui.

Tarp finansinio turto balansinės vertės ir tikrosios vertės esminio skirtumo nėra (išskyrus sumas, gautinas pagal draudimo sutartis).

1.5.1. Finansinis turtas, vertinamas tikrąja verte, pokytį apskaitant pelno (nuostolių) ataskaitoje

Finansinis turtas, vertinamas tikrąja verte, pokytį apskaitant pelno (nuostolių) ataskaitoje, apima finansines investicijas ir investicijas, susijusias su investicinio gyvybės draudimo sutartimis.

Kad finansinis turtas būtų priskirtas finansiniam turtui, vertinamam tikrąja verte, pokytį apskaitant pelno (nuostolių) ataskaitoje, jis turi atitikti šiuos kriterijus:

- turtas laikomas parduoti;
- turtas, priskirtas šiai kategorijai, nes taip gaunama tikslesnė finansinė informacija.

Finansinis turtas, kuris nėra laikomas pardavimui, gali būti priskirtas šiai kategorijai, jei:

- tai reikalinga siekiant panaikinti visus pajamų ir sąnaudų pripažinimo skirtumus, atsiradusius vertinant turtą ir susijusius įsipareigojimus, t. y. padeda sumažinti apskaitos neatitikimus; arba

- finansinio turto grupė valdoma kartu ir rezultatai vertinami tikrąja verte pagal patvirtintą rizikos valdymo ar investavimo strategiją, ir vadovybei teikiama atitinkama informacija.

Finansinis turtas iš pradžių pripažįstamas tikrąja verte pagal dokumentuotą rizikos valdymo ir investavimo politiką. Jei nuosavybės priemonė neturi aktyvioje akcijų rinkoje nustatytos kainos ir jos tikrosios vertės negalima patikimai įvertinti, tikroji vertė nenaudojama.

Tikrąja verte pripažįstamas finansinis turtas iš naujo įvertinamas kiekvieną balanso dieną remiantis tuometine tikrąja verte, neišskaitant galimų sandorio sąnaudų, susijusių su turto pardavimu.

Finansinio turto tikroji vertė pagrįsta aktyvioje rinkoje nustatytomis kainomis. Kai vertybiniai popieriai įtraukti į vertybinių popierių biržos sąrašus, Bendrovė taiko balanso dienos pabaigos kainas ir Europos Centrinio banko skelbiamus oficialius valiutų keitimo kursus; jei vertybiniai popieriai į biržos sąrašus neįtraukti, Bendrovė

naudojasi visa turima informacija apie investicijos vertę.

Pelnas ar nuostoliai, atsirandantys dėl tikrosios vertės pokyčių, pripažįstami pelno (nuostolių) ataskaitos straipsnyje „Tikrosios vertės padidėjimas ar sumažėjimas“. Pelnas ar nuostolis iš investicijų pardavimo pripažįstamas straipsnyje „Perleidimo pelnas“. Pajamos iš tam tikrų vertybinių popierių palūkanų ir dividendų pripažįstamos straipsnyje „Investicinės pajamos“.

1.5.2. Investicinės pajamos

Pajamos iš palūkanų pripažįstamos tada, kai uždirbamos, taikant efektyviąją palūkanų normą. Pajamos iš dividendų pripažįstamos tada, kai gaunamos.

1.5.3. Gautinos sumos

Gautinos sumos yra neišvestinis finansinis turtas su fiksuotais mokėjimais arba apibrėžtais mokėjimais, nekotiruojamais veikiančioje rinkoje, ir kurių Bendrovė neįsigyja pardavimo tikslu. Pirmą kartą jas pripažinus, gautinos sumos išmatuojamos jų amortizuota savikaina, naudojant efektyvios palūkanų normos metodą. Trumpalaikės gautinos sumos pripažįstamos balanse jų nominalia verte, kuri paprastai lygi gautinų sumų amortizuotai savikainai. Kategorija taip pat apima grynuosius pinigus ir terminuotuosius indėlius.

Gautina suma pripažįstama abejotina, jei Bendrovė yra gavusi patikimų įrodymų apie patirtą nuostolį.

Gautinos sumos taip pat apima iš draudimo veiklos gautinas sumas, t.y. iš draudėjų ir iš perdraudikų gautinas sumas. Gautinos sumos pateikiamos jų grynąja verte, t.y. atėmus abejotinas sumas ir sumas, kurios tikrai nebus atgautos. Neatgautos gautinos sumos (išskyrus iš draudėjų gautinas sumas) įvertinamos atskirai, t.y. vertinama kiekvienos gautinos sumos gavimo tikimybė. Abejotinomis laikomos gautinos sumos išbraukiamos iš balanso ir ataskaitinio laikotarpio pajamos sumažinamos atitinkama suma.

1.6. Nekilnojamas turtas, įrenginiai ir įranga

Nekilnojamasis turtas, įrenginiai ir įranga vertinami įsigijimo savikaina atėmus sukauptą nusidėvėjimą ir reikiamus nurašymus dėl vertės sumažėjimo. Pagerinimo išlaidos pridedamos prie turto balansinės vertės, kai tikėtina, kad pagerinimo būsima ekonominė nauda prisidės prie Bendrovės turto augimo ir galima patikimai apskaičiuoti įgyto turto išlaidas. Remonto ir techninės priežiūros darbų išlaidos pripažįstamos kaip sąnaudos už tą laikotarpį, kai jos buvo patirtos.

Šio turto nusidėvėjimas skaičiuojamas tiesiniu metodu per numatomą naudingo tarnavimo laikotarpį:

- IT įranga ir automobiliai – 3 metų;
- kita įranga – 5 metų.

Nusidėvėjimas pripažįstamas ataskaitinio laikotarpio sąnaudomis pelno (nuostolių) ataskaitos straipsniuose „Įsigijimo savikaina“, „Administracinės sąnaudos“, „Išmokėjimų sureguliuojimo sąnaudos“ ir „Investicinės sąnaudos“.

Kiekvieno balanso dieną vadovybė sprendžia, ar yra vertės sumažėjimo požymių. Abejojant, kad turto vertė gali tapti mažesnė už jo balansinę vertę, atliekamas atkuriamosios vertės testas. Turto atkuriamoji vertė – tai grynoji turto pardavimo kaina arba jo naudingoji vertė, apskaičiuota remiantis diskontuotu pinigų srautu, žiūrint, kuri didesnė. Jei testas parodo, kad atkuriamoji vertė mažesnė už balansinę vertę, turto vertė sumažinama iki atkuriamosios vertės dydžio. Ši suma pripažįstama ataskaitinio laikotarpio sąnaudomis.

Jei turto, kurio vertė anksčiau buvo sumažinta, atkuriamosios vertės testas parodo, kad atkuriamoji vertė yra didesnė už balansinę likutinę vertę, ankstesnis vertės sumažinimas anuliuojamas ir turto balansinė vertė padidinama.

Nekilnojamojo turto, įrenginių ir įrangos objektas „nebeprapažįstamas“, kai tik jis perleidžiamas arba kai nebesitikima ateityje iš jo naudojimo arba perleidimo gauti kokios nors ekonominės naudos. Dėl turto

„nebeprapažinimo“ atsiradęs pelnas arba nuostolis įtraukiamas į pelno (nuostolio) ataskaitos straipsnius „Kitos pajamos“ arba „Įsigijimo sąnaudos“ ir „Administracinės sąnaudos“, taip pat „Investicinės sąnaudos“ tą laikotarpį, kurį toks turtas tapo nebeprapažintas.

1.7. Nematerialusis turtas

Programinė įranga ir kitas nematerialusis turtas balanse pripažįstamas nematerialiuoju turto, kuriam apibrėžtas naudingo tarnavimo laikas, jei yra tikėtina, kad Bendrovė iš šio turto gaus ekonominę naudą ir jei turto vertę galima patikimai įvertinti. Naujos programinės įrangos kūrimo ar turimos programinės įrangos reikšmingo patobulinimo sąnaudos pripažįstamos tik tokiu laipsniu, kiek jos tenkina pirmiau nurodytus pripažinimo balanse reikalavimus.

Apibrėžto naudingo tarnavimo laikotarpio nematerialusis turtas vertinamas įsigijimo savikaina atėmus sukauptą amortizaciją ir vertės sumažėjimo nuostolį. Amortizacija pripažįstama ataskaitinio laikotarpio sąnaudomis pelno (nuostolių) ataskaitos straipsniuose „Įsigijimo sąnaudos“ ir „Administracinės sąnaudos“.

Jei yra abejonių, kad nematerialiojo turto vertė galėjo sumažėti, atliekamas atkuriamosios vertės testas taikant tuos pačius kriterijus, kaip ir nekilnojamojo turto, įrenginių ir įrangos atveju.

Nematerialusis turtas apima įsigytas licencijas ir programinę įrangą. Nematerialiojo turto amortizacija skaičiuojama tiesiniu metodu per 2–10 metų laikotarpį.

Bendrovėje nėra nematerialiojo turto, kurio naudingo veikimo laikotarpis būtų neapibrėžtas.

1.8. Draudimo sutarčių ir investavimo sutarčių pripažinimas

1.8.1. Sutarčių klasifikavimas

Pagal 4-ą Tarptautinį finansinės atskaitomybės standartą kiekviena su draudėju sudaryta sutartis turėtų būti klasifikuojama kaip draudimo sutartis

arba kaip investicinė sutartis; savarankiško dalyvavimo elemento (SDE) buvimas turėtų būti įvertintas ir indėlio komponentas turėtų būti atskirtas.

Sutarties klasifikavimas (ir komponentų atskyrimas) nulemia jai arba jos komponentams taikomą vertinimo principą.

Sutartys, pagal kurias perkeliama žymi draudimo rizika, turi būti

klasifikuojamos kaip draudimo sutartys. Jei sutartimi perkeliama rizika iš esmės yra labiau finansinė, o ne žymi draudimo rizika, sutartis klasifikuojama kaip investicinė sutartis. Kitaip tariant, investicinės sutartys yra tokios sutartys, kuriomis neperkeliama jokia žymi draudimo rizika. Priskyrus sutartį draudimo sutarčių kategorijai, ji išlieka šioje kategorijoje iki pat jos pasibaigimo. Kitos sutartys turi būti reguliariai

testuojamos. Savarankiškas dalyvavimo elementas (SDE) yra draudėjo sutartinė teisė gauti papildomų išmokų kaip priedą prie garantuotų išmokų. Papildomos išmokos yra tokia klientui priskaičiuota draudiko pelno dalis (papildomos palūkanos), kuri perduodama į draudėjo atidėjinį arba kuri išmokama kartu su žalos atlyginimu mirus apdraustajam.

BENDROVĖ SUTARTIS KLASIFIKUOJA TAIP:

Klasifikavimas (įskaitant derinių atskyrimą)	Atskirai vertinami komponentai	Sutarčių grupės
Draudimo sutartis be atskirto indėlio/santaupų komponento ir be SDE	Draudimo komponentas	Gyvybės rizikos draudimas; paskolų draudimas; papildomos draudimo apsaugos; kai kurios sutartys per anuiteto laikotarpį; gyvybės rizikos apsauga turto valdymo sutartyse
Draudimo sutartis su atskirtu SDE, bet be atskirto kitokio indėlio/santaupų komponento	Draudimo komponentas SDE = priemokos iš pelno (pastarasis punktas vertinamas kaip finansinis įsipareigojimas)	Tradiciniai, dalyvavimą pelne numatantys produktai: kaupiamasis draudimas; vaikų draudimas; studijų draudimas; kai kurie anuitetai; kai kurios sutartys per anuiteto mokėjimo laikotarpį
Draudimo sutartis su atskirtu indėlio/santaupų komponentu(-ais) ir su atskirtu SDE	Draudimo komponentas Investicinės santaupos Garantuotos santaupos SDE = priemokos iš pelno (trys pastarieji punktai vertinami kaip finansinis įsipareigojimas)	Investicinio ir universalus gyvybės draudimo produktai (gali apimti santaupas su garantuotomis palūkanomis, papildomas palūkanas arba priemokas iš pelno; rizikos apsaugas; investicines santaupas). Garantuotos palūkanos, investicinės santaupos ir priemokos iš pelno bus atskirtos nuo tos dalies, kuria suteikiama rizikos apsauga.
Investicinė sutartis	Investicinės santaupos Garantuotos santaupos SDE = priemokos iš pelno (visi trys punktai vertinami kaip finansinis įsipareigojimas)	Turto valdymo sutartys, investicinės santaupos.

Siekiant užtikrinti vieningą panašių sutarčių apskaitą, draudimo ir indėlio komponentai visuomet atskiriami ir apskaitomi atskirai, kaip parodyta pirmiau pateiktoje lentelėje (t.y. indėlio komponentas pripažįstamas finansine priemone), kiekvienai konkrečiai sutarčiai nenustatant draudimo ir investicinių komponentų svarbumo ribos. Indėlio komponentas

reiškia tą sutarties dalį, kuri veikia kaip investicija. Tai priemokos iš pelno, investicinės santaupos ir garantuotos santaupos, minimos ankstesnėje lentelėje.

Bendrovė neatskiria indėlio komponento (išskyrus nustatytas priemokas iš pelno) tradicinėse, dalyvavimą pelne numatančiose sutartyse (tokiose kaip kaupiamasis

draudimas arba vaikų draudimas), kadangi standartas leidžia tokias sutartis apskaityti kaip ir anksčiau.

1.8.2. Pasirašytų įmokų suma

Pasirašytos įmokos yra susijusios tik su įmokomis, klasifikuojamomis kaip draudimo komponentas.

Tai reiškia, kad priklausomai nuo klasifikacijos, pasirašytos įmokos gali

būti tokio pačio dydžio kaip klientų mokamos įmokos (jei nėra jokių kitų komponentų), tačiau jos gali sudaryti tik tokių įmokų dalį (kuri reiškia draudimo komponentą, jei kitos įmokos dalys yra atskirtos), taip pat jos gali būti ne mokamos klientų, o vietoj to atimamos iš kliento santaupų (rizikos įmokos, skirtos išmokoms mirties, neįgalumo arba ligos atveju išmokėti).

Atsižvelgiant į draudimo ir produkto rūšį, pasirašytos įmokos pripažįstamos, kai sueina įmokos mokėjimo terminas, arba kai įmoka išskaitoma, apskaičiuojama arba sumokama. Tradicinių produktų arba produktų su fiksuotu mokėjimo grafiku atveju, pasirašyta įmoka paprastai pripažįstama tą dieną, kai ateina laikas ją sumokėti. Mokėjimo diena suprantama kaip draudimo sutartyje sutarta vėliausia diena. Rizikos įmokos produktų su lanksčiu mokėjimo grafiku atveju paprastai pripažįstamos, kai jos apskaičiuojamos arba išskaitomos.

Iš draudimo ir investicinių sutarčių atsirandantys įsipareigojimai laikomi ilgalaikiais įsipareigojimais. Todėl draudimo įmokos ir atitinkamos žalos negali būti pripažįstamos tuo pačiu ataskaitiniu laikotarpiu. Šis neatitikimas panaikinamas padidinant draudimo atidėjinius, kurie pelno (nuostolių) ataskaitoje nurodomi prie sąnaudų. Pasirašyta įmoka apskaitoma pelno (nuostolių) ataskaitoje tuo pačiu metu, kai atitinkamas gyvybės draudimo atidėjins apskaitomas kaip įsipareigojimas. Gyvybės draudimo atidėjinio pokytis įtraukiamas į sąnaudų straipsnį „Draudimo techninių atidėjinių padidėjimas, išskyrus perdraudikų dalį“.

1.8.3. Įmokų mokesčiai

Įmokų mokesčių pajamos apima pagal kainynus skaičiuojamus mokesčius, susijusius su draudimo sutarčių indėlių komponentais. Tai – įsigijimo mokesčiai, administravimo mokesčiai, su išmokomis susiję mokesčiai arba įvairūs vienkartiniai arba sandorio mokesčiai. Įmokų mokesčiai pripažįstami sandorio dieną, taip pat, daugeliu atvejų, ir kaupimo principu.

1.8.4. Finansiniai įsipareigojimai pagal draudimo arba investicines sutartis

Draudimo techniniai finansiniai įsipareigojimai apima šiuos punktus:

Visa klientams priskaičiuota draudiko pelno dalis tokiomis sumomis, kurios priskirtos klientams per visus praėjusius metus iki 2011 metų ir kurios koreguojamos (didinamos ir (arba) mažinamos) atsižvelgiant į sutarties statusą ir sąlygas iki balanso sudarymo dienos.

Finansiniai įsipareigojimai pagal investicinio gyvybės draudimo sutartis, kai suma yra tiesiogiai susijusi su juos atitinkančio turto rinkos verte. Kalbant su klientu, tai paprastai vadinama investiciniu rezervu arba santaupomis. Atitinkamo turto vertė pagal kiekvieną sutartį gaunama iš atitinkamų turto valdytojų arba skaičiuojama atskirai kiekvienai sutarčiai remiantis vienetų skaičiumi ir juos atitinkančio turto verte.

Atitinkamo turto portfelio vienetų vertės taip pat gaunamos iš atitinkamų turto valdytojų. Ji vertinama tikrąja verte, pokyčius atspindint pelno (nuostolių) ataskaitoje, kad atitinkamo turto atžvilgiu būtų išlaikytas tas pats apskaitos metodas.

Finansiniai įsipareigojimai pagal kitas draudimo sutartis reiškia pagal sutartis sumokėtas įmokas, prie kurių pridėdamos garantuotos palūkanos ir iš kurių atimami mokesčiai ir rizikos įmokos. Kalbant su klientu, tai dažnai vadinama santaupų rezervu. Jei garantuota palūkanų norma yra didesnė, nei leidžia teisės aktai, tuomet šiai virš ribos esančiai daliai skaičiuojamas papildomas įsipareigojimas.

Finansiniai įsipareigojimai, dengiantys dar neatliktus išmokėjimus. Tai nustatytos priemokos iš pelno arba investiciniai arba taupymo rezervai pareikalautoms išmokėti, bet dar neišmokėtoms sumoms.

Finansiniai įsipareigojimai dėl kitų, pirmiau nenurodytų priežasčių, esant reikalui.

Visi įsipareigojimai, išskyrus tuos, kurie yra susiję su investicinėmis sutartimis, yra įsipareigojimai, susiję su sutartimis su SDE, kai 7-asis TFAS neleidžia atskleisti tikrosios vertės.

1.8.5. Draudimo techniniai atidėjiniai

Draudimo techniniai atidėjiniai apima draudimo komponento įsipareigojimus.

1.8.5.1 Gyvybės draudimo atidėjins

Gyvybės draudimo atidėjins reiškia tuos balanse numatytus įsipareigojimus draudėjams, kurie priskiriami prie draudimo komponentų. Gyvybės draudimo atidėjins gali sudaryti draudimo statistinis atidėjins, nepakankamumo atidėjins ir perkeltų įmokų atidėjins. Draudimo statistinis atidėjins yra būsimų išmokų (žalų, sąnaudų) dabartinė vertė atsižvelgiant į pelningumą, atėmus kiekvienai sutarčiai atskirai paskaičiuotas būsimas įmokas. Vertinant šiuos įsipareigojimus naudojamos kelios prielaidos, tokios kaip prielaidos dėl mirtingumo, diskonto normos ir būsimų administracinių sąnaudų. Prielaidos iš esmės yra tokios pačios, kuriomis naudojamos nustatant kainas (draudimo sutarties sudarymo momentu). Nepakankamumo atidėjins naudojamas atidėjinių pakankamumo testo rezultatui nustatyti. Perkeltų įmokų atidėjins skaičiuojamas *pro rata temporis* (proporcingai laikui) metodu.

1.8.5.2 Atidėjins dėl būsimų priemokų iš pelno

Atidėjins dėl būsimų priemokų iš pelno reiškia sumą, kuri ateityje gali būti paskiriama draudėjų arba sutartyse nustatytų naudos gavėjų naudai papildomai prie garantuoto pelno. Atidėjins dėl būsimų priemokų iš pelno, atsižvelgiant į dabartinius ūkinius metus, bus suformuotas, kai tik vadovybė galės tikėtis, kad šiais metais bus teigiamos priemokos iš pelno. Atidėjins bus koreguojamas, kai tik vadovybė galės susidaryti nors kiek kitokius lūkesčius dėl priemokų iš pelno už šiuos ūkinius metus.

Teisės aktai nenumato konkrečios pelno dalies, kuri turi būti paskirstoma. Pagal Bendrovės verslo planą dėl pelno paskirstymo, dalyvavimo pelne norma konkrečiai sutarčių grupei skaičiuojama remiantis

bendrais ankstesnių metų finansiniais rezultatais, taip pat investiciniu rezultatu, sutarčių grupės pelningumu per atitinkamų sutarčių laikotarpį, įskaitant ankstesnių ir būsimų laikotarpių pelningumą, garantuotų palūkanų suma, bendra investicine aplinka ir galiausiai gyvybės draudimo bendrovių ir kitų panašių finansinių produktų pelningumu, jų mokumu ir kitais atitinkamais duomenimis. Dalyvavimas pelne konkrečiai sutarčiai skaičiuojamas kaip tam tikra suma remiantis dalyvavimo pelne norma ir vidutiniu atidėjiniu.

Metų pabaigoje (iki xx m. gruodžio 31 d. balanso dienos) Stebėtojų taryba priima sprendimą dėl priemonių iš pelno galutinių sumų ir normų, tuomet jos tvirtinamos akcininkų susirinkime. Sprendimas dėl priemonių iš pelno reiškia, kad metų pabaigoje atidėjiny bus būsimums priemokoms iš pelno bus sumažintas, o finansiniai įsipareigojimai, susiję su (paskirtomis) priemokomis iš pelno, bus atitinkamai padidinti.

1.8.5.3 Numatomų išmokėjimų atidėjiniai

Numatomų išmokėjimų atidėjiniai sudaromi, kad padengtų praneštas arba nepraneštas žalas, kurios jau įvyko, bet dar neapmokėtos, kartu su pradėtais išmokėjimais (tokiais kaip išmokėjimai suėjus draudimo sutarties terminui arba nutraukus sutartį) ir su apskaičiuotomis atitinkamų žalų reguliavimo sąnaudomis, atsirandančiomis iš sutarčių draudimo komponento. Numatomų išmokėjimų atidėjiniai dėl jau žinomų žalų vertinami kiekvienu atveju individualiai. Atidėjiny dėl žalų, kurios jau patirtos, bet apie kurias dar nepranešta, vertinamas arba remiantis ankstesne statistika, arba pagal atitinkamų institucijų vietinės rekomendacijas. Atskirtas indėlio komponentas į numatomų išmokėjimų atidėjinius neįtraukiamas, bet pripažįstamas kaip finansinis įsipareigojimas.

1.8.6. Atidėjinių pakankamumo testas

Su draudimo sutartimis susiję atidėjiniai apskaičiuojami remiantis pastoviomis ir gana atsargiomis

prielaidomis dėl būsimų mirtingumo tendencijų, investicijų pajamingumo, išlaidų ir sutarčių nutraukimo. Kartą per metus atliekamas atidėjinių pakankamumo testas siekiant nustatyti, ar įsipareigojimai yra pakankami atsižvelgiant į esamas prielaidas. Prielaidų priėmimo procesas aprašytas vidinėje tvarkoje, patvirtintoje Bendrovės Valdybos. Testo metu apskaičiuoti įsipareigojimai lygūs mokėjimų (draudimo išmokų, sąnaudų), kurie turi būti atlikti pagal sutartį ateityje, diskontuoti vertei, atėmus ateityje draudėjų mokėtinų draudimo įmokų diskontuotą vertę, diskontavimui skaičiuoti naudojant nerizikingo pajamingumo kreivę ir geriausias įmanomas prielaidas esamu momentu.

Jei laikoma, kad atidėjiniai pakankami, jie nekeičiami.

Jei atidėjiniai nepakankami, įsipareigojimai įvertinami pagal naujas prielaidas. Todėl pokytis yra asimetriškas. Jei įvertinimas geras, pelno (nuostolių) ataskaitos jis nekeičia, blogas įvertinimas – keičia.

1.8.7. Draudimo išmokų sąnaudos ir žalų sureguliuavimo sąnaudos

Draudimo išmokų sąnaudos reiškia:

– su draudimo komponentu susijusias išmokas, kurios mokamos esant draudiminiams įvykiams, susijusiems su mirtimi, nelaimingais atsitikimais arba ligomis ataskaitiniu laikotarpiu;

– suėjus sutarties terminui mokamą išmoką arba nutraukiant sutartį mokamas sumas, susijusias su draudimo komponentu.

Draudimo išmokų sąnaudos neapima išmokų iš indėlio komponento, kadangi jis naudojamas tik atitinkamam finansiniam įsipareigojimui mažinti.

Žalų sureguliuavimo sąnaudos reiškia tiesiogines ir paskaičiuotas sąnaudas, kurios yra susijusios su mokamų žalų apdorojimu ir mokėjimu ir tokių išmokų kaip, pavyzdžiui, žalų reguliavimo personalo atlyginimas arba mokesčiai, susiję su naudojimusi ekspertų paslaugomis, administravimu.

1.9. Persidraudimo sutartys

Persidraudimo sutartis yra sutartis, kuri atitinka 4-ojo TFAS reikalavimus draudimo sutartims ir kurios pagrindu Bendrovė (perdraudėjas) gali gauti kompensaciją iš kito draudiko (perdraudiko), jei jai tenka mokėti kompensaciją pagal kitą jos sudarytą draudimo sutartį.

Bendrovė perduoda savo prisiimtą draudimo riziką *Mandatum Life Insurance Company Limited* vykdydama savo įprastinę su savo pagrindinėmis paslaugomis susijusią ūkinę veiklą. Perdraudimas vykdomas rizikos pagrindu. Tai reiškia, kad perdraudimo susitarimai susiję tik su Bendrovės sudarytų sutarčių draudimo komponentu ir nėra susiję su atskirtais indėlio komponentais ir finansiniais įsipareigojimais.

Į ataskaitas įtraukti šie persidraudimo straipsniai:

Persidraudimo įmokos, kurias *Mandatum Life* moka Perdraudikui. Pelno (nuostolio) ataskaitoje tai mažina bendrą įmokų sumą;

Persidraudimo komisiniai, kuriuos Perdraudikas mokės Bendrovei už kai kurias sutartis. Šios sumos įtrauktos į pelno (nuostolių) ataskaitą prie kitų pajamų;

Tiek persidraudimo įmokos, tiek persidraudimo komisiniai apskaitomi atliekant mėnesinius skaičiavimus ir daugiausia kaupimo principu;

Įsipareigojimų perdraudikų dalis (kurį sudaro perdraustos sumos, susijusios su numatomų išmokėjimų atidėjimais) apskaitoma balanso turto dalyje kaip perdraudikų turtas. Pelno (nuostolių) ataskaitoje išmokėtu išmokų ir techninių atidėjinių pokyčio perdraudikų dalis sumažina bendrą išmokėtu išmokų ir techninių atidėjinių pokyčio sumą. Išmokėtu išmokų ir numatomų išmokėjimų atidėjinių perdraudikų dalis dažniausiai vertinama individualiai.

Persidraudimo sutartys neatleidžia Bendrovės nuo įsipareigojimų draudėjams.

Tikrieji pinigų srautai tvarkomi pagal balanso likučius ir nesusiję su kaupimo laikotarpiais.

1.10. Finansiniai įsipareigojimai, išskyrus įsipareigojimus pagal draudimo sutartis

Finansiniai įsipareigojimai apima tiekėjams mokėtinas sumas, sukauptas sąnaudas ir kitus trumpalaikius ir ilgalaikius įsipareigojimus. Šie straipsniai pripažįstami, kai jie tampa mokėtini, ir pirmą kartą vertinami tikrąja gauto atlygio verte, atėmus sandorio išlaidas. Finansiniai įsipareigojimai toliau pripažįstami jų amortizuota savikaina, naudojant galiojančios palūkanų normos metodą.

Trumpalaikiai finansiniai įsipareigojimai pripažįstami balanse, kadangi suma, kuri turi būti sumokėta kaip trumpalaikių finansinių įsipareigojimų amortizuota savikaina, paprastai lygi jų nominaliai vertei.

Finansinis įsipareigojimas daugiau nebeprapažįstamas, jei įsipareigojimas įvykdomas, panaikinamas arba baigiasi jo galiojimo terminas.

Tarp finansinių įsipareigojimų buhalterinės vertės ir tikrosios vertės jokio esminio skirtumo nėra.

1.11. Kitos pajamos

Kitos pajamos apima pajamas iš komisinio atlyginimo už tarpininkavimą kitiems draudikams, už tarpininkavimą investiciniam fondams bei pajamas iš materialiojo turto pardavimo.

1.12. Sąnaudos

Veiklos sąnaudos skirstomos į įsigijimo sąnaudas, administracines sąnaudas, investicines sąnaudas ir žažų sureguliuavimo sąnaudas. Bendrasis sąnaudų paskirstymo pelno (nuostolių) ataskaitos straipsniams principas: sąnaudos, kurias galima tiksliai identifikuoti (komisinis atlyginimas tarpininkams ir kt.), tiesiogiai priskiriamos atitinkamam straipsniui. Jei sąnaudų tiksliai identifikuoti negalima (biuro sąnaudos, patalpų sąnaudos ir kt.), taikomas proporcinis paskirstymas.

Įsigijimo sąnaudos yra susijusios su draudimo sutarčių pardavimu. Įsigijimo sąnaudos apima tiesiogines

sąnaudas, pvz., komisinį atlyginimą tarpininkams, įvairias draudimo dokumentų tvarkymo ir sutarčių priskyrimo portfeliui sąnaudas, sutarčių sudaryme tiesiogiai dalyvaujančių darbuotojų sąnaudas, ir netiesiogines sąnaudas, pvz., reklamos sąnaudas ir sutarčių išrašymo administracines sąnaudas.

Administracinės sąnaudos susijusios su įmokų surinkimu, portfelių administravimu, draudimo išmokų tvarkymu. Administracinės sąnaudos apima su draudimo veikla susijusias sąnaudas, neįtrauktas į įsigijimo sąnaudas, žažų sureguliuavimo sąnaudas ar investicines sąnaudas. Kitos sąnaudos, patirtos Bendrovės interesais, pvz., atlyginimas auditoriams ir mokesčių konsultantams, priežiūros mokesčiai ir mokėjimai profesionalų asociacijoms, irgi įtraukiamos į administracines sąnaudas.

Žažų sureguliuavimo sąnaudos – žr. 1.8.7 punktą.

Investicinės sąnaudos apima tiesiogines sąnaudas, susijusias su investicinių portfelių administravimu ir valdymu, finansinio turto įsigijimo sandorių sąnaudas, kitas netiesiogines sąnaudas, priskirtas investicinėms sąnaudoms proporcinio paskirstymo metodu.

1.13. Veiklos nuoma

Nuomos sutartys, pagal kurias žymi rizikos ir iš nuosavybės gaunamos naudos dalis tenka nuomotojui, priskiriamos veiklos nuomai ir įtraukiamos į nuomotojo balansą.

Turtas, įsigytas veiklos nuomos sutarties galiojimo laikotarpiu, į Bendrovės balansą neįtraukiamas. Mokėjimai pagal veiklos nuomos sutartis pripažįstami sąnaudomis nuomos laikotarpiu pagal tiesinį principą.

Veiklos nuoma įtraukiama į veiklos sąnaudas kaip nuomos sąnaudos. Nuomos įsipareigojimai detalizuoti 3.24 pastaboje.

1.14. Privalomasis rezervas

Pagal Komercinio kodekso nuostatas Bendrovė kasmet mažiausiai 5 proc.

savo grynojo pelno turi skirti privalomajam rezervui, kol rezervo suma pasieks 10 proc. įstatiniam kapitalo dydžio. Privalomojo rezervo sumos negalima paskirstyti dividendams, tačiau ji galima naudoti nuostoliams padengti ir įstatiniam kapitalui didinti.

1.15. Pelno mokesčiai

Pagal Estijos įstatymus juridinių asmenų pelnas neapmokestinamas, todėl nėra atidėtojo pelno mokesčio turto ir įsipareigojimų, susijusių su Estijoje vykdomomis operacijomis. Tačiau Estijoje apmokestinami dividendai, išmokėti iš nepaskirstytojo pelno. 2012 m. sausio 1 d. šio mokesčio tarifas buvo 21/79 grynosios dividendų sumos (21 proc. pelno prieš mokesčius), kaip ir 2011 m. Dividendų pelno mokestis pelno (nuostolių) ataskaitoje pripažįstamas kaip pelno mokesčio sąnaudos tą laikotarpį, kurį dividendai buvo paskelbti, neatsižvelgiant į tai, už kurį laikotarpį dividendai buvo paskelbti, arba į tą momentą, kada dividendai išmokami.

2011 12 31 Bendrovės nepaskirstytasis pelnas buvo 2,959 tūkst. eurų. Didžiausias galimas mokestinis įsipareigojimas, susijęs su dividendų išmokėjimu, nurodytas 3.12 pastaboje.

Latvijos ir Lietuvos filialai moka metinį pelno mokestį, apskaičiuojamą pagal vietos mokesčių įstatymus.

Lietuvoje pelno mokesčio tarifas 2011 m. buvo 15 %.

Lietuvos padalinys 2011 m. uždirbo 4,222,916 Lt pelno. Atsižvelgiant į draudimo sutarčių terminą, buvo atliktos korekcijos: ilgalaikių ir trumpalaikių sutarčių administravimo sąnaudos buvo padalytos proporcingai šių sutarčių grupių uždirbtoms draudimo įmokoms.

Apmokestinamasis pelnas sumažėjo, nes leidžiama atskaityti visas investicines pajamas iš techninių atidėjinių ir finansinių įsipareigojimų bei atskaityti dalį techninių atidėjinių pokyčio (trumpalaikių sutarčių atveju). Su ilgalaikėmis (daugiau nei 10 metų) sutartimis susijusios pajamos ir sąnaudos neapmokestinamos. Atlikus koregavimus,

apmokestinamasis 2011 m. rezultatas buvo 1,702,269 Lt pelnas.

2011 m. birželio mėn. Lietuvos Respublikos Mokesčių inspekcija pateikė komentarą dėl draudimo bendrovių investicinio pelno apmokestinimo. Remiantis šiuo komentaru, visas draudimo bendrovių investicinis pelnas yra neapmokestinamas. Todėl Lietuvos filialo mokesčiai rezultatai už 2007–2010 m. laikotarpį buvo perskaičiuoti, pašalinant investicinį pelną, ir sukauptus nuostolius iki 2010 m. gruodžio 31 d. padidinat 36,161 litais.

Po šių perskaičiavimų, 2011 m. gruodžio 31 d. perkelti mokesčiai nuostoliai sudarė 50,716,448 Lietuvos litų, kaip matyti iš toliau pateiktos lentelės:

Mokestiniai metai	Mokestinių nuostolių suma (LTL)
2003	9,558,516
2004	17,970,885
2005	21,852,424
2007	1,334,623

Mokestiniai nuostoliai gali būti perkelti neribotai.

Atidėtasis mokesčių turtas nesuformuotas, nes Bendrovė nenumato realizuoti atidėtojo mokesčių turto artimiausioje ateityje. Ilgalaikio gyvybės draudimo veikla Lietuvoje nėra apmokestinama.

Atidėtas mokesčių turtas nebuvo pripažintas 2011 m. gruodžio 31 d.

Bendrovės Latvijos filialo mokesčinių laikotarpiu uždirbtam pelnui taikomas 15 proc. pelno mokesčio tarifas.

2011 m. gruodžio 31 d. Latvijos filialo Bendrovė turėjo mokesčinių nuostolių, perkeltų iš ankstesnių mokesčinių laikotarpių.

Perkelti mokesčiai nuostoliai parodyti lentelėje:

Mokestiniai metai	Mokestinių nuostolių suma (LVL)
2004	333,010
2005	499,655
2006	1,311,058
2008	667,504
2009	211,121

2010	179,047
2011	457,629

Bendrovės Latvijos filialas turi teisę perimti sukauptus per ankstesnius laikotarpius AAS *Sampo Dzīvība* mokesčinius nuostolius ir pritaikyti juos mokesčinio laikotarpio, kuriuo atliktas sujungimas, bei chronologine tvarka vėlesnių mokesčinių laikotarpių (bet ne ilgiau nei 8 metus po mokesčinio laikotarpio, kuriuo mokesčių inspekcijai pateikta ataskaita apie nuostolį) Latvijos filialo apmokestinamam rezultatui.

Atidėtasis mokesčių turtas nesuformuotas, nes Bendrovė nenumato realizuoti atidėtojo mokesčių turto.

1.16. Apskaitos principai, dėl kurių reikia vadovybės sprendimo, ir pagrindiniai vertinimų neaiškumų metinėje ataskaitoje šaltiniai

Rengiant ataskaitas pagal TFAS reikalingi vadovybės vertinimai ir prielaidos, kurie turi įtakos finansinėse ataskaitose nurodomoms pajamoms, sąnaudoms, turtui, įsipareigojimams ir sąlyginiams įsipareigojimams. Taikant apskaitos principus taip pat reikia priimti sprendimus. Gauti vertinimai yra pagrįsti balanso sudarymo dieną turima informacija. Vertinimai remiasi praeityje įgyta patirtimi ir prielaidomis balanso sudarymo dieną dėl labiausiai tikėtinų įvykių ateityje.

Faktiniai rezultatai gali skirtis nuo vertinimais ir prielaidomis grįstų rezultatų. Bet kokie vertinimų pokyčiai bus pripažįstami tiek tais finansiniais metais, kuriais toks vertinimas peržiūrimas, tiek visais vėlesniais laikotarpiais.

Gyvybės draudimo bendrovės pagrindinės prielaidos dėl ateities ir pagrindiniai su vertinimais balanse susiję neaiškumai siejami, pavyzdžiui, su prielaidomis, kurios naudojamos draudimo statistikos skaičiavimuose, ir su nekontroliuojamo finansinio turto ir įsipareigojimų tikrosios vertės nustatymu. Bendrovės požiūriu, apskaitos principai dėl šių sričių yra patys sudėtingiausi, vertinimų ir prielaidų dėl jų naudojimas yra pats reikšmingiausias.

Draudimo statistikos prielaidos

Draudimo įsipareigojimų vertinimas visuomet turi savyje neaiškumo, kadangi techniniai atidėjiniai yra pagrįsti vertinimais ir prielaidomis dėl būsimų žalų. Vertinimai yra paremti statistika, kuri gaunama iš Bendrovės balanso sudarymo dieną turimos informacijos apie praeityje patirtas žalias.

Su vertinimais susijęs neaiškumas paprastai yra didesnis vertinant naujus draudimo portfelius arba portfelius, kuriuose nuostolio išsiaiškinimas užima daug laiko, kadangi dar nėra išsamios žalų statistikos. Greta praeities duomenų, vertinant draudimo įsipareigojimus atsižvelgiama į kitus klausimus, tokius kaip žalų kitimas, nepadengtų žalų suma, teisės aktų pasikeitimai, teismų nutartys ir bendra ekonominė situacija.

Apskaičiuojat techninius atidėjinius ir finansinius įsipareigojimus, priklausomai nuo sutarties, bendrovė taiko 2,5 %–4 % diskonto normas.

Toliau pateikta lentelė parodo draudimo techninius atidėjimų ir finansinių įsipareigojimų (išskyrus investicinio gyvybės draudimo*) proporcijas pagal diskonto normas.

Diskonto norma	2010 12 31	2011 12 31
2,5 %	3 %	3 %
3,0 %	9 %	9 %
3,5 %	53 %	54 %
4,0 %	35 %	34 %

*Įtraukiant finansinius įsipareigojimus pagal investicinio gyvybės draudimo sutartis, kurie padengia mokėtinas išmokas, kaip nurodyta pastaboje **Error! Reference source not found..**

Draudimo įsipareigojimams taikomos draudimo statistikos prielaidos taip pat aptariamose dalyje „Rizikos valdymas“, o būtent su draudimo rizika susijusioje 2.6 pastaboje; taip pat prie atidėjinų pakankamumo testo 1.8.6 ir 3.11 punktuose ir prie draudimo techninių atidėjinų ir finansinių įsipareigojimų, taip pat pagrindinių prielaidų pokyčių 3.8–3.10 punktuose.

2. Rizikos valdymo ataskaita

2.1. *Mandatum Life* rizikos valdymo ataskaitos apžvalga

2.1.1. Rizikos valdymo apžvalga

Rizika yra svarbus ir neatskiriamas Bendrovės veiklos ir verslo aplinkos elementas. Aukštos kokybės rizikos valdymas yra būtina verslo valdymo sąlyga. Kalbant apie finansinio sektoriaus bendroves apskritai, pagrindinės verslo kompetencijos apima rizikos veiksnių vertinimą ir tinkamą bet kokios galinčios kilti rizikos valdymą.

Vienintelis bendrovės akcininkas yra *Mandatum Life Insurance Company Ltd*, kuris savo ruožtu priklauso *Sampo Group*. Bendri rizikos valdymo ir vidinės kontrolės principai, taip pat funkcijų pasidalijimas tarp antrinių draudimo įmonių nustatomi *Sampo Group* lygmeniu. Antrinės draudimo įmonės savo veiklą organizuoja pagal šiuos principus, atsižvelgdamos į atitinkamos verslo srities specifiką. *Mandatum Life* rizikos valdymo principai ir rizikos struktūra pateikiami toliau.

Bendrovėje pagrindiniai rizikos valdymo uždaviniai yra:

- užtikrinti, kad būtų nustatoma, vertinama ir analizuojama pelningumą įtakojanti rizika, taip pat kita esminė rizika;
- užtikrinti, kad rizika būtų tinkamai įkainota;
- užtikrinti, kad būtų pakankamai kapitalo atsižvelgiant į esamą ūkinę veiklos riziką ir esamą aplinką;
- riboti ir švelninti Bendrovės finansinių rezultatų ir vertės svyravimus;
- užtikrinti bendrą veiklos efektyvumą, saugumą ir tęstinumą.

Kad šie uždaviniai būtų įvykdyti, Bendrovės rizikos valdymo procesai numato šias užduotis:

- funkcijų, kurios yra būtinos efektyviai ir aukštos kokybės veiklai, apibrėžimas ir aiškus padalinimas;
- su ūkine veikla ir verslo aplinka susijusios rizikos nustatymas ir nuolatinis stebėjimas;

- protingas draudimo sutarčių įkainojimas ir investicijų rizikos / gražos santykio įvertinimas, kas yra būtina sąlyga norint bėgant laikui pasiekti nusistatytus finansinius rezultatus ir pelningumą;
- rizikos valdymas ir rizikos portfelių koregavimas, tiek kalbant apie investicijas, tiek apie įsipareigojimus, siekiant išlaikyti protingo dydžio rizikos / gražos santykį. Portfelio valdymo funkcijos pagrįstos nustatytais limitais ir suteiktais įgaliojimais;
- rizikos, rezultatų ir pelningumo vertinimas ir ataskaitų apie juos teikimas.

2.1.2. Bendrovės rizikos apibūdinimas

Gyvybės draudimo pelningumas priklauso nuo investicinio rezultato, draudimo rizikos rezultato ir sąnaudų rezultato. Investicinis rezultatas yra skirtumas tarp turto, išskyrus turtą, dengiantį finansinius įsipareigojimus pagal investicinio gyvybės draudimo sutartis, investicines gražos, ir tarp išlaidų garantuotoms bei priemokoms iš pelno, didinančių techninius atidėjinius ir finansinius įsipareigojimus. Investicinio gyvybės draudimo sutartyse investicijų rizika tenka klientui; tačiau Bendrovė vis tiek patiria tam tikrą investicinę riziką dėl investicinio turto valdymo proceso specifikos ir galimo nedidelio investicinio turto ir įsipareigojimų neatitikimo. Draudimo rizikos rezultatas yra skirtumas tarp faktiškai patirtų žalų ir nustatant kainas preziumuotos žalų sumos. Sąnaudų rezultatas gaunamas iš sutarčių mokesčių išlaidoms padengti atėmus faktiškai patirtas sąnaudas.

Greta pirmiau aptartų rizikos rūšių, Bendrovė patiria veiklos riziką ir verslo riziką, pvz., vidinių procesų sutrikimus arba ekonominės aplinkos pokyčius. Tokia rizika slypi visose verslo srityse.

Bendrovės rizikos veiksnius galima suskirstyti į keturias pagrindines kategorijas: draudimo rizika; rinkos rizika; kredito rizika ir veiklos rizika.

Draudimo rizikos veiksniai susiję su tam tikros draudimo rūšies padengiama rizika ir su specifiniu draudimo veiklos procesu. Rinkos rizika atsiranda dėl turto rinkos kainų lygio ar nepastovumo. Kredito rizika – tai rizika, kad vertybinių popierių emitentai, sutarčių šalys ir tarpininkai nevykdys įsipareigojimų ir kad pasikeis kreditų kokybė. Veiklos rizika – tai rizika, kylanti iš Bendrovės veiklos rūšies ir pobūdžio. Tai apima tiesioginius ar netiesioginius nuostolius, atsirandančius dėl netinkamų ar nesėkmingų vidaus procesų, darbuotojų ar sistemų arba dėl išorės įvykių.

Bendrovė atlieka draudimo sutarčių portfelio pelningumo analizę, pagrįstą įvairiais ateities scenarijais, atsižvelgdama į Bendrovės sąnaudų dinamiką, investicijų gražą, žalų dinamiką, naujas veiklos apimtis ir kt. Ši analizė padeda geriau suprasti Bendrovės rizikos pobūdį ir leidžia numatyti galimas ateities tendencijas.

Bendrovei tenkančios rizikos pokyčiai ir Bendrovės mokumas 2011 metais bus aprašyti atitinkamuose tolesniuose šios ataskaitos punktuose.

Tačiau pagrindiniai dalykai, susiję su minėtose srityse 2011 metais pasiektais rezultatais, būtų šie:

- Investicinio gyvybės draudimo įsipareigojimai sumažėjo dėl mažesnių įmokų, padidėjusių grąžintinių sumų ir investicinės gražos nepastovumo investicinio gyvybės draudimo fonduose;
- bendra draudimo rizika iš esmės nepasikeitė;
- bendrovės techninių atidėjimų ir nuosavo kapitalo portfelių investicinė graža buvo teigiama, bet mažesnė nei tradicinių taupymo produktų garantuotų palūkanų lygis;
- dėl pelningų operacijų padidėjo Bendrovės mokumo perviršis.

2.1.3. Rizikos valdymas

2011 metais Bendrovė toliau plėtojo savo rizikos valdymo organizavimą ir rizikos valdymo sistemų, kurias sudaro strategijos, procesai ir atskaitomybės

procedūros, kurių reikia nuolatiniams rizikų stebėjimui, valdymui ir pranešimų apie ją teikimui, įgyvendinimą. Toliau aprašomas Bendrovės rizikos valdymo organizavimas.

Bendrovė taiko *Sampo Group* apibrėžtus rizikos valdymo principus, kuriuos formuluojant atsižvelgta į gyvybės draudimo bendrovės specifiką. Be to, bendrovė yra įgyvendinusi rizikos valdymo principus, kuriuos patvirtino Stebėtojų taryba ir kurie, be kitų dalykų, apibrėžia Bendrovės rizikos klasifikaciją ir organizacinę rizikos valdymo struktūrą.

Bendra atsakomybė už rizikos valdymą ir vidinės kontrolės sistemos Bendrovėje tinkamumą tenka Valdybai, kuri atsako už aktyvų visų rizikų valdymą ir kuri taip pat vadovaujasi aiškiais Bendrovės Stebėtojų tarybos pateiktais nurodymais. Valdyba informuoja Stebėtojų tarybą apie galimas rizikas ir pavojus ir teikia veiksmų planus, skirtus tokioms rizikoms ir pavojams valdyti.

Vienas Valdybos narys paskirtas rizikos valdytoju, kuris atsako už bendrą rizikos valdymo klausimų koordinavimą ir už su rizikos valdymu susijusių sprendimų įgyvendinimo stebėjimą.

Rizikos valdymo komitetas (RVK) organizuoja ir stebi rizikos valdymą visose rizikos srityse, vadovaudamasis tiek išoriniais, tiek vidiniais reikalavimais ir gairėmis. RVK yra asmenys, atsakingi už kiekvieną rizikos sritį (veiklos riziką, turto ir įsipareigojimų riziką, draudimo riziką, teisinę ir reikalavimų nesilaikymo riziką, verslo ir reputacijos riziką). RVK posėdžiai šaukiami kiekvieną ketvirtį. RVK vadovauja Bendrovės rizikos valdytojas. RVK posėdžių protokolai reguliariai pateikiami Bendrovės Valdybai.

Veiklos rizikos valdymo komitetas (VRVK) organizuoja veiklos rizikos valdymą, įskaitant verslo tęstinumo planavimą. VRVK posėdžiai šaukiami kiekvieną ketvirtį. VRVK pirmininkas ir RVK narys, atsakingas už šią rizikos sritį, yra Bendrovės rizikos valdytojas. VRVK uždaviniai apima:

– Metinių veiklos rizikos savianalizė organizavimą ir veiksmų planų rizikai sumažinti rengimą;

– Kiekybinių veiklos rizikos rodiklių stebėjimą;

– Įvykusių arba beveik įvykusių veiklos rizikos incidentų analizavimą;

– Bendrovės nenumatytų atvejų ir veiklos atkūrimo plano rengimą ir atnaujinimą bei jo testavimo ir mokymų organizavimą;

– Dalyvavimą stebint paslaugų perdavimą išorės tiekėjams.

Turto ir įsipareigojimų komitetas (TĮK) atsako už balanso rizikos (rinkos rizikos, palūkanų normos rizikos, likvidumo rizikos, valiutų rizikos ir kredito rizikos) valdymą, įskaitant turto ir įsipareigojimų atitikimą. Už grynųjų pinigų valdymą atsako finansų skyrius; tačiau apie grynųjų pinigų valdymo rezultatus turi būti pranešta TĮK. TĮK posėdžiai šaukiami kiekvieną ketvirtį. TĮK pirmininkas ir RVK narys, atsakingas už šią rizikos sritį, yra Bendrovės investicijų valdytojas, kuris taip pat yra Valdybos narys, atsakingas už bendrą su investicijų valdymu susijusių klausimų koordinavimą. TĮK uždaviniai apima:

– Dalyvavimą planuojant trumpalaikes ir ilgalaikes investicijas;

– Investavimo rezultatų, investicijų portfelio ir jo pokyčių, turto pasiskirstymo ir ribų, rinkos rizikų, rinkos naujienų ir trumpalaikių pokyčių, likvidumo ir valiutų pozicijų stebėjimą;

– Įvairių su investicijomis susijusių ataskaitų ir prielaidų stebėjimą;

– Išorės tiekėjams perduotos investavimo veiklos stebėjimą.

Bendrovės investavimo strategiją Stebėtojų taryba tvirtina kasmet. Įprastomis aplinkybėmis Valdybos nariai gauna mėnesines investavimo ataskaitas.

Nuo 2011 m. pradžios „Sampo plc.“ investicinė organizacija priima kasdieninės veiklos investicinius sprendimus, remiantis bendrovės investavimo politikoje nustatytais principais.

Draudimo rizikas daugiausia stebi Bendrovės aktuarų skyrius ir rizikos

vertintojai. RVK narys, atsakingas už šią rizikos sritį, yra Bendrovės vyriausiasis aktuaras. Aktuarų skyrius stebi tarifų ir kainų tinkamumą ir praneša Valdybai ir Stebėtojų tarybai, jei reikia keisti tarifus. Stebėtojų taryba tvirtina pagrindinius tarifus ir produktų kainas, nustato maksimalų draudimo rizikos dydį, kurį Bendrovė gali išlaikyti sau, ir tvirtina persidraudimo politiką. Aktuarų skyrius nuolat stebi techninių atidėjinių pakankamumą ir praneša Valdybai ir Stebėtojų tarybai, jei reikia keisti skaičiavimo pagrindą. Pagrindinius techninių atidėjinių skaičiavimo pagrindo pakeitimus tvirtina Stebėtojų taryba. Aktuarų skyrius rengia ir teikia Valdybai įvairias mėnesines arba ketvirtines ataskaitas.

Teisės skyrius ir reikalavimų laikymosi Bendrovėje koordinatoriai atsako už rizikos valdymą teisės ir reikalavimų laikymosi rizikos srityse. RVK narys, atsakingas už šią rizikos sritį, yra Bendrovės vyriausiasis teisininkas.

Už verslo ir reputacijos rizikų valdymą atsako Valdyba ir veiklos rūšių valdytojai. RVK narys, atsakingas už šią rizikos sritį, yra Bendrovės generalinis direktorius.

Verslo padalinių atsakomybė yra nustatyti, įvertinti, stebėti ir valdyti savo pačių rizikas ir bei įgyvendinti pakankamą vidinę kontrolę.

Vidaus auditas vertina vidaus kontrolės sistemos ir kitų valdymo sistemos elementų pakankamumą ir veiksmingumą. Metinis vidaus audito veiklos planas yra paremtas atliktomis rizikos analizėmis. Audito ataskaitose pateikiamos audito išvados ir rekomendacijos, taip pat su tuo susiję vadovybės komentarai ir sprendimai. Vėliau atliekamas pakartotinis auditas siekiant patikrinti, kaip vykdomos audito rekomendacijos. Jei įmanoma, pirmenybė paprastai suteikiama automatinei kontrolei, kad būtų sukurtos veiksmingos vidaus kontrolės sistemos.

2.2. Kapitalo valdymas

2.2.1. Kapitalo turinys ir kapitalo valdymas

Kapitalo valdymo tikslas yra užtikrinti turimo kapitalo pakankamumą atsižvelgiant į rizikos veiksnius, susijusius su bendrovės veikla ir verslo aplinka.

Draudimas – dideliu laipsniu reguliuojama veikla, kuriai yra nustatytos minimalaus kapitalo ir kapitalo struktūros taisyklės. Kapitalas čia reiškia nuosavą kapitalą, sudarytą iš įstatinio kapitalo, akcijų priedų, privalomojo rezervo, kitų rezervų ir nepaskirstyto pelno. *Mandatum Life* vertina savo kapitalą pagal teisės aktais nustatytus reikalavimus kapitalui, atsižvelgdama į Bendrovės strateginę plėtrą.

Pastaraisiais metais savininkai priėmė sprendimą neišmokėti dividendų; be to, nebuvo poreikio įsigyti papildomo kapitalo.

2.2.2. Įstatyminiai kapitalo reikalavimai

Estijos draudimo veiklos įstatyme nustatyti trys reikalavimai gyvybės draudimo bendrovės kapitalui:

- gyvybės draudimo bendrovės įstatinis kapitalas turi būti ne mažesnis nei trys milijonai eurų (įstatymo 56 str.);
- turima mokumo atsarga turi būti ne mažesnė nei minimali mokumo atsarga, kuri yra lygi 3,5 milijonams eurų (įstatymo 71 str.);
- mokumo atsarga turi būti ne mažesnė nei reikalaujama mokumo atsarga, apskaičiuota pagal 73 str. pateiktą algoritmą.

Įmonės mokumo atsargos apibrėžimas pateiktas įstatymo 67 str. Ši atsarga apima apmokėtą įstatinį kapitalą ir susijusius akcijų priedus, suformuotą rezervą ir nepaskirstytą pelną atėmus nematerialųjį turą; patirtus nuostolius; dalyvavimą kitose finansinėse įstaigose, išpirktų išdo akcijų įsigijimo savikainą ir kitus komponentus, kuriuos, gavus išankstinį Finansinės priežiūros tarnybos leidimą, galima pridėti prie subordinuotųjų įsipareigojimų ar kitų garantijų be apibrėžto termino.

Bendrovė neturi turto, kuris mažintų mokumo maržą, ar subordinuotųjų įsipareigojimų, kuriuos būtų galima pridėti. Todėl Bendrovės mokumo atsarga iš esmės lygi balanse nurodytam nuosavam kapitalui.

2.2.3. Kapitalo reikalavimų vykdymas

Tūkst. eurų	2011 12 31	2010 12 31	2009 12 31	2008 12 31	2007 12 31
Įstatinio kapitalo reikalavimas (įst. 56 str.)	3,000	3,000	3,000	3,000	3,000
Bendrovės įstatinis kapitalas	3,516	3,515	3,515	3,515	3,515
Perviršis	516	515	515	515	515
Minimali mokumo atsarga (įst. 71 str.)	3,500	3,200	3,200	3,200	3,200
Bendrovės mokumo atsarga	9,323	9,165	8,014	6,846	7,835
Perviršis	5,823	5,665	4,814	3,646	4,635
Reikalaujama mokumo atsarga (apskaičiuota pagal įst. 73 str.)	2,338	2,411	2,003	1,822	2,000
Bendrovės mokumo atsarga (turima mokumo atsarga)	9,323	9,165	8,014	6,846	7,835
Perviršis	6,985	6,754	6,011	5,024	5,835

2.3. Rinkos rizika

Rinkos rizika yra susijusi su finansinių rezultatų ir mokumo svyravimais, atsiradusiais dėl finansinio turto ir įsipareigojimų, taip pat techninių atidėjinių rinkos vertės pokyčių.

Bendrovėje rinkos rizika paremta techninių atidėjinių tikėtino pinigų srauto, palūkanų lygio ir dabartinės mokumo situacijos analize. Bendrasis visų pelno atidėjinių požymis – garantuota norma ir priemokos, remiantis teisingumo principu ir pagal

akcininkų reikalavimus priimtinu rizikos lygiu.

2.3.1. Rinkos rizikos kontrolė ir valdymas

Rinkos rizika valdoma diversifikuojant investicijų portfelį ir nuolat stebint investicijų sudėtį, atsižvelgiant į draudimo įsipareigojimų pobūdį. Nuolat stebimas ir valdomas terminų neatitikimas tarp techninių atidėjinių ir pastoviųjų pajamų investicijų, taip pat turto ir įsipareigojimų pasiskirstymas pagal valiutas.

Bendrovės rinkos rizika daugiausiai susijusi su palūkanų normos rizika, būdinga pastoviųjų pajamų turtui bei draudimo įsipareigojimams su garantuota palūkanų norma. Stebėtojų taryba kasmet tvirtina Investavimo politiką, kurioje nustato investavimo veiklos principus ir ribas. Investavimo politikoje taip pat numatytos priemonės ir ribos maksimaliai priimtinais rinkos rizikai nustatyti. Siekiama išlaikyti bendrąją reikiamą mokumą, taip pat, kad investicijos yra pakankamos ir tinkamos draudimo techniniams atidėjiniams ir

finansiniams įsipareigojimams padengti.

Nuo 2011 m. sausio 11 d. Bendrovė valdo du portfelius:

1) Investicinio draudimo portfelis apima turtą, kuris kaip galima tiksliau dengia atitinkamus finansinius įsipareigojimus, kai rizika tenka draudėjams.

2) Bendrovės investicinį portfelį sudaro turtas, kuriuo ketinama padengti visų šalių visus kitus draudimo techninius atidėjimus ir finansinius įsipareigojimus, išskyrus perdraudimo dalį. Šiuos įsipareigojimus garantuoja padengti bendrovė. Šio turto valdymas reiškia, kad bendrovė taip pat vadovaujasi reikalavimais, nustatomais apribotam turtui pagal Draudimo veiklos įstatymą (§ 77).

Investicinis portfelis taip pat apima visą kitą turtą, įskaitant nuosavą kapitalą, rezervą techniniams atidėjimams, jei, dėl įvertinimų ar apribojimų, techninių atidėjimų portfelio nepakanka padengti atitinkamus įsipareigojimus arba nesilaikoma kitų apribojimų.

Iki 2011 m. sausio 11 d. Bendrovė valdė tris portfelius: investicinio gyvybės draudimo portfelį, techninių atidėjinių portfelį ir nuosavo kapitalo portfelį. Sausio 11 d. techninių atidėjinių ir nuosavo kapitalo portfeliai buvo sujungti į vieną.

Investicijų politika apima aukščiau paminėtą Bendrovės investicinį portfelį.

Rinkos rizikos kontrolė yra atskirta nuo portfelio valdymo veiklos. TĮK reguliariai kontroliuoja Investavimo

politikoje išdėstytas rinkos rizikas ir ribas ir praneša apie jas *Mandatam Life* Stebėtojų tarybai.

Bendrovės investicinio portfelio grąža 2011 metais siekė 1,92 procento (3,1 procento 2010 metais).

Metų pabaigoje Bendrovės investicinio portfelio rinkos vertė siekė 27,323 tūkst. eurų (26,650 tūkst. eurų). Nuosavybės vertybinių popierių dalis investiciniame portfelyje išaugo nuo 0,1 % iki 3,9 %. P pinigų rinkos instrumentų ir vyriausybinių obligacijų santykis sumažėjo nuo 38 % iki 11,4 % ir atitinkamai nuo 56 % iki 18,3 %. Korporacinių obligacijų svoris išaugo nuo 6 % iki 70,4 %.

Žemiau esančioje lentelėje pateiktas **Bendrovės investicinio portfelio pasiskirstymas** pagal **turto klases** (atkreipiami dėmesį, kad šis pasiskirstymas skiriasi nuo pasiskirstymo apskaitos tikslais pagal priemones, kuris naudojamas finansinių ataskaitų paaškinamojo rašto pastabose).

Tūkst. eurų	2011	2010
Nuosavybės vertybiniai popieriai, iš viso	1,062	25
Vyriausybės obligacijos	4,796	15,011
Bendrovių obligacijos	18,479	1,610
P pinigų rinkos priemonės	2,986	10,004
Pastoviųjų pajamų vertybiniai popieriai, iš viso	26,261	26,625
Portfeliai, iš viso	27,323	26,650

2.3.2. Palūkanų normos rizika ir nuosavybės vertybinių popierių kainos rizika

Bendrovės fiksuoto pajamingumo investicijų susijusi rizika apima palūkanų normos riziką, susijusią su rinkos palūkanų normos pokyčiais, taip pat sudėties riziką, atsirandančią dėl fiksuoto pajamingumo investicijų kreditų palūkanų pasiskirstymo, atsižvelgiant į atitinkamų investicijų vertės pokyčius.

Didžiausia palūkanų normos rizika gyvybės draudimo versle yra ta, kad per ilgą laiką pastoviųjų pajamų investicijos neduos tokios grąžos, kuri būtų bent jau lygi techninių atidėjinių garantuotai palūkanų

normai. Šios rizikos tikimybė didėja rinkoje kritus palūkanų normoms ir likus žemame lygyje. Kai krenta palūkanų normos, mokumo padėtis trumpuoju laikotarpiu gerėja, bet tuo pačiu metu didėja techninių atidėjinių palūkanų normos rizika. Draudimo techniniai atidėjiniai ir finansiniai įsipareigojimai (išskyrus investicinio gyvybės draudimo finansinius įsipareigojimus, kai riziką prisiima draudėjas) garantine palūkanų norma (tūkst. eurų) toliau pateiktoje lentelėje palyginami su investicinio portfelio turto eksploatacinio pelningumu.

Šią riziką ketinama riboti investicinio turto sudėtimi, atsižvelgiant į tai, kad

investicinio turto struktūra būtų tinkama atsižvelgiant į palūkanų normos riziką ir infliaciją taip, kad toks turtas padengtų Bendrovės techninius atidėjinius. Ši rizika valdoma nuolat stebint ir valdant įsipareigojimų ir fiksuotų pajamų investicijų trukmės skirtumą.

Draudimo techninių atidėjinių ir finansinių įsipareigojimų mokėjimo terminai (išskyrus investicinio gyvybės draudimo finansinius įsipareigojimus, kai riziką prisiima draudėjas) toliau pateiktoje lentelėje palyginami su investicinio portfelio turtu.

Didesnė dalis Bendrovės fiksuotų pajamų investicijų nukreipta į skolos

instrumentus, kuriuos išleidžia korporacijos. Tai padidina riziką dėl padidėjusio kredito palūkanų pasiskirstymo, kuris, savo ruožtu, keičia vertę. Kredito rizika detaliau aprašyta pastaboje 2.5.

Nuosavybės kainos rizika – nuostolių rizika dėl akcijų kainų pokyčių.

Bendrovės nuosavybės vertybinių popierių portfelis yra aktyviai valdomas. Nuosavybės vertybinių

popierių portfelio pozicijos ir rizika negali viršyti Investavimo politikoje nustatytų ribų. Investavimo politikoje yra nustatytos maksimalios ribos skirtingoms geografinėms teritorijoms.

Draudimo techniniai atidėjiniai ir finansiniai įsipareigojimai (išskyrus finansinius įsipareigojimus pagal investicinio gyvybės draudimo sutartis, kai rizika tenka draudėjui) **pagal garantuotų palūkanų normą** tūkstančiais eurų lyginant su apskaitomo turto pastoviosiomis pajamomis:

2011 12 31							
Garantuota palūkanų norma	0,00 %	2,50 %	3,00 %	3,50 %	4,00 %	Iš viso	
Draudimo techniniai atidėjiniai ir finansiniai įsipareigojimai (išsk. investicinio gyvybės draudimo sutartis*)	888	611	1,571	9,868	6,344	19,283	
Perdraudžiama suma	37	0	0	0	0	37	
Draudimo techniniai atidėjiniai ir finansiniai įsipareigojimai (išsk. investicinio gyvybės draudimo sutartis*), išskyrus perdraudikų dalį	851	611	1,571	9,868	6,344	19,246	
Pastoviosios pajamos	0–0,99 %	1,0 %–1,99 %	2,0 %–2,99 %	3,0 %–3,99 %	virš 4 %	Nenustatyta (fondai ir akcijos)	Iš viso
Techninių atidėjinių portfeliui priskirtas pastoviųjų pajamų turtas ir akcijos**	207	7,749	12,477	2,431	3,396	1,062	27,323

* Kuriose vis dar yra finansiniai įsipareigojimai pagal investicinio gyvybės draudimo sutartis, kurie dengia numatomus išmokėjimus, kaip aprašyta 2.3.1 punkte.

** Išperkamuju obligacijų terminas nurodytas išpirkimo dieną.

Draudimo techninių atidėjinių ir finansinių įsipareigojimų terminas metais (išskyrus finansinius įsipareigojimus pagal investicinio gyvybės draudimo sutartis, kai rizika tenka draudėjui) ir investicinio portfelio turtas tūkstančiais eurų:

2011 12 31								
Likę metai iki termino pabaigos	Nenustatyta	0–1.(9)	2–5.(9)	6–10.(9)	11–15.(9)	16–19.(9)	20 ir daugiau	Iš viso
Draudimo techniniai atidėjiniai ir finansiniai įsipareigojimai (išsk. investicinio gyvybės draudimo sutartis*)	731	4,044	3,241	6,139	3,074	1,092	962	19,283
Perdraudžiama suma	37	0	0	0	0	0	0	37
Draudimo techniniai atidėjiniai ir finansiniai įsipareigojimai (išsk. investicinio gyvybės draudimo sutartis*), išskyrus perdraudikų dalį	694	4,044	3,241	6,139	3,074	1,092	962	19,246
Techninių atidėjinių portfeliui priskirtas turtas **	1,062	14,741	8,642	2,878	0	0	0	27,323

* Kuriose vis dar yra finansiniai įsipareigojimai pagal investicinio gyvybės draudimo sutartis, kurie dengia numatomus išmokėjimus, kaip aprašyta 2.3.1 punkte.

** Išperkamuju obligacijų terminas nurodytas išpirkimo dieną.

Draudimo techniniai atidėjiniai ir finansiniai įsipareigojimai čia

grupuojami pagal laiką iki termino pabaigos, atsižvelgiant į kiekvienoje

draudimo sutartyje nustatytą pabaigos datą. Tai neatspindi numatomų pinigų

srautų geriausių įmanomų prognozių, kadangi pinigų srautus taip pat įtakotų būsimos įmokos, sutarčių nutrūkimai, daliniai nutrūkimai, žalos, mokesčiai, palūkanos, sutarčių pakeitimai ir kt. Bet tai vis tiek galėtų būti naudojama apytiksliai pinigų srautų prognozavimui. Prognozuoti būsimus nediskontuotus pinigų srautus, imant geriausių įmanomą prognozę (rodant duomenis atskirai pagal metus), iki šiol buvo netikslinga.

Investicinio gyvybės draudimo sutarčių turto ir įsipareigojimų dydžiai turi sutapti, o visa investavimo rizika tenka klientams, kurie patys pasirenka investicinius fondus ar kitas investavimo priemones. Tam tikru laipsniu reikia atsižvelgti į šių sutarčių rinkos vertės pokyčius, turinčius įtakos komisiniams mokesčiams, kuriuos fondų valdytojai moka Bendrovei, ir į mokesčius, kurių dydį lemia draudėjo rezervas. Be to, dėl rinkos įtakos gali padidėti klientų

nutraukiamų sutarčių skaičius ir tuo pačiu Bendrovės išmokų suma. Finansinio turto vertė kinta atsižvelgiant į pagrindinių rinkos veiksnių dinamiką. Turimo investicinio portfelio jautrumo analizė pagal skirtingus rinkos rizikos scenarijus pavaizduota lentelėje. Rezultatai atspindi momentinę pagrindinio rinkos kintamojo vienkartinio pokyčio įtaką tikrajai vertei 2011 m. gruodžio 31 d.

Toliau pateikiamoje lentelėje parodytas Bendrovės investicinio portfelio **jautrumas rinkos pokyčiams** 2010 m. ir 2011 m. gruodžio 31 d.

	Rizika tūkst. eurų		
	Palūkanų normos		Akcijų
	1 % lygiagretus kritimas	1 % lygiagretus kilimas	20% kainų kritimas
2011	+390	-371	-212
2010	+356	-336	-5

Bendrovės prisiimti įsipareigojimai išreikšti garantuotu palūkanų normos lygiu ir klientų lūkesčiais dėl papildomų palūkanų. Bendrovės draudimo sutarčių portfelio garantuota palūkanų norma yra 2,5–4,0 proc., atsižvelgiant į produkto rūšį, pardavimo laikotarpį ir šalį. Įmokų dydžiai draudimo sutartims su dalyvavimu pelne yra ribojami kai kuriems produktams ir nėra apriboti kitiems. Tradicinių kaupimo sutarčių,

kurioms nustatytos garantuotos palūkanos, įmokų dydžiai dažniausiai fiksuoti, išskyrus atvejus, kai draudėjas įformina sutarties pakeitimą dėl iš anksto nustatytos ar papildomos dinamikos (padidėjimas neturi viršyti 10 proc. ankstesnių metinių įmokų).

2.3.3. Valiutos rizika

Sutartys sudaromos eurais, Latvijos lalais, Lietuvos litais ir JAV doleriais. Valiutos rizika valdoma užtikrinant

reikiamą turto ir įsipareigojimų balansą pagal valiutas. Didžiausias leidžiamas skirtumas tarp įsipareigojimų eurais, Latvijos lalais, Lietuvos litais ir JAV doleriais (visas šias valiutas, išskyrus dolerį, galima padengti ir eurais), garantuotos palūkanų normos produktų srityje yra 20 proc. investuojamo turto vertės. Bendrovė kas mėnesį kontroliuoja investicijų valiutines pozicijas.

Toliau lentelėje parodytos techninių atidėjinių portfelio investicijų ir įsipareigojimų **valiutų pozicijos** (išskyrus finansinius įsipareigojimus pagal investicinio gyvybės draudimo sutartis) 2011 12 31, tūkst. eurų:

2011 12 31					
Valiuta	EUR	LTL	LVL	USD	Iš viso
Draudimo techniniai atidėjiniai ir finansiniai įsipareigojimai (išsk. investicinio gyvybės draudimo sutartis*)	13,667	4,173	1,319	1,949	19,283
Perdraudžiama suma	16	16	2	2	37
Draudimo techniniai atidėjiniai ir finansiniai įsipareigojimai (išsk. investicinio gyvybės draudimo sutartis*), išskyrus perdraudikų dalį	13,651	4,156	1,317	122	19,246
Techninių atidėjinių portfeliui priskirtas turtas	26,045	1,278	0	0	27,323

* Kuriose vis dar yra finansiniai įsipareigojimai pagal investicinio gyvybės draudimo sutartis, kurie dengia numatomus išmokėjimus, kaip aprašyta 2.3.1 punkte.

Investiciniai įsipareigojimai, kai rizika tenka draudėjui, nesukuria valiutos rizikos, net kai įsipareigojimai yra skirtinga valiuta. Investicinio gyvybės

draudimo sutarčių atveju siekiama suderinti turtą ir įsipareigojimus. Bendrovė smulkius sandorius jungia.

Ši procedūra gali Bendrovei atnešti nedidelį pelną arba nuostolį.

2.3.4. Likvidumo rizika

Likvidumo riziką Bendrovė apibrėžia kaip tikimybę, kad Bendrovė neturės pakankamai išteklių laiku įvykdyti savo įsipareigojimus ir kad dėl įvairių įvykių gali susidaryti ypatingos nenumatytos aplinkybės. Pagrindiniai likvidumo rizikos šaltiniai: žalos, susijusios su stichinėmis nelaimėmis, didesnis nei numatyta sutarčių nutraukimo ar dalinių mokėjimo atvejų skaičius, pablogėjusi Bendrovės reputacija, bendras ekonominis nuosmukis, tiekėjų pretenzijos.

Bendrovė yra raštu įforminusi likvidumo valdymo principus. Be to,

likvidumo valdymo reikalavimai išsamiai išdėstyti investicijų administravimo sutartyje. Ši sutartis pagrįsta Bendrovės Stebėtojų tarybos patvirtinta investavimo politika. Bendrovės likvidumo poreikiai nuolat analizuojami, rengiamos ataskaitos ir prognozuojamos ateities tendencijos. Kadangi didžiąją dalį Bendrovės įsipareigojimų sudaro ilgalaikės draudimo sutartys ir nutraukimo anksčiau termino rizika yra palyginti maža, galima patikimai numatyti draudimo išmokų išlaidas artimiausiu laikotarpiu. Bendrovės investicinio portfelio struktūra sudaryta atsižvelgiant į likvidumo reikalavimus

ir prireikus atliekamas investicijų persikirstymas. Nuolatinis likvidumo stebėjimas užtikrina veiksmingą likvidumo valdymą ir pakankamus išteklius reikalavimų vykdymui užtikrinti.

Likę metai iki termino pabaigos draudimo techninių atidėjinių ir finansinių įsipareigojimų atveju, išskyrus finansinius įsipareigojimus pagal investicinio gyvybės draudimo sutartis, kai rizika tenka draudėjui, parodyti 2.3.2 punkte.

Toliau pateiktoje lentelėje rodomi **likę metai iki termino pabaigos finansinių įsipareigojimų pagal investicinio gyvybės draudimo sutartis, kai rizika tenka draudėjui**, tūkstančiais eurų 2011 m. gruodžio 31 d.:

2011 12 31								
Likęs terminas metais	Nenustatyta	0–1.(9)	2–5.(9)	6–10.(9)	11–15.(9)	16–19.(9)	20 ir daugiau	Iš viso
Finansiniai įsipareigojimai pagal investicinio gyvybės draudimo sutartis	0	12,820	14,637	25,288	12,595	14,717	37,198	117,256
2010 12 31								
Likęs terminas metais	Nenustatyta	0–1.(9)	2–5.(9)	6–10.(9)	11–15.(9)	16–19.(9)	20 ir daugiau	Iš viso
Finansiniai įsipareigojimai pagal investicinio gyvybės draudimo sutartis	0	30,368	16,731	34,863	16,664	7,055	40,271	145,952

Lentelėje matyti 2011 m. gruodžio 31 d. ir 2010 m. gruodžio 31 d. sumos, padalintos į grupes pagal likusius metus iki termino pabaigos, kaip nurodyta kiekvienoje draudimo sutartyje. Tai neatspindi numatomų pinigų srautų geriausių įmanomų prognozių, kadangi pinigų srautus taip pat įtakotų būsimos įmokos, sutarčių nutrūkimai, daliniai nutrūkimai, žalos, mokesčiai, investicinių vienetų kainų pokyčiai, sutarčių pakeitimai ir kt. Bet tai vis tiek galėtų būti naudojama apytiksliam pinigų srautų prognozavimui. Būsimųjų nediskontuotų pinigų srautų sąmatos nevertinamos.

Bendras skirtumas tarp šioje lentelėje pateiktų skaičių ir 3.8.3 bei 3.8.4. pastabose nurodyto skaičiaus paaiškintas 2.3.1 punkte, kuriame

pateikiamas Bendrovės valdomų portfelių paaiškinimas. 3.8.3 punkte nurodyti 102,145 tūkst. eurų dydžio finansiniai įsipareigojimai pagal investicinio gyvybės draudimo sutartis taip pat apima finansinius įsipareigojimus, kurie dengia 295,81 tūkst. eurų dydžio numatytas, bet dar neišmokėtas išmokas. Šios sumos terminas įtrauktas į 2.3.2 ir 2.3.3 punktuose esančias lenteles.

2.4. Investicinės veiklos rizikos koncentracija

Investavimo politikoje vadovybė nustatė investavimo į atskiras bendroves ir turto klases ribas. Nustatant šias ribas atsižvelgta į techninius atidėjinius dengiančiam turtui taikomus reikalavimus ir

investicijų kredito reitingus. Rizikos koncentracija nuolat stebima.

Penkiosios didžiosios koncentracijos investicijų portfelyje 2011 m. gruodžio 31 d.: Vokietijos Respublika – 2,397 tūkst. eurų (8,8 %), „Nordea Bank AB“ – 1,797 tūkst. eurų (6,6 %), „Svenska Handelsbanken AB“ – 1,731 tūst. eurų (6,3 %), „Deutsche Bank AG“ – 1,460 tūkst. eurų (5,3 %), „Rabobank Nederland“ – 1,246 tūkst. eurų (4,6 %).

2.5. Kredito rizika

Kredito rizika – tai rizika, kad bendrovė patirs nuostolių ar pablogės jos finansinė padėtis dėl vertybinių popierių emitentų, sandorio šalių ar skolininkų kreditingumo svyravimų. Kredito rizika atsiranda iš investicijų

ir draudimo bei persidraudimo sutarčių.

Su investicine veikla susijusi kredito rizika apima riziką, kad emitentas – vyriausybė ar bendrovė – neįvykdys savo įsipareigojimų ar kitaip bus suvaržytas skolininkų lėšų pervedimas, visų pirma pastovaus pajamingumo vertybinių popierių srityje. Investicinės veiklos kredito riziką galima skirstyti į šias kategorijas: emitento rizika; sandorio šalies rizika; palūkanų normų skirtumo rizika.

Emitento rizika dažnai susijusi su tiesiogine vertybinių popierių nuosavybe, sandorio šalies rizika – su išvestinėmis priemonėmis. Esminis skirtumas rizikos prasme yra tas, kad emitento rizikos atveju rizika kyla

visai priemonės nominaliai vertei, o sandorio šalies rizika susijusi tik su išvestinės priemonės dabartine rinkos verte.

Palūkanų normų skirtumo rizika susijusi daugiausia su bankų ir bendrovių pastovaus pajamingumo investicinių priemonių palūkanų skirtumais.

Greta kredito rizikos, siejamos su investiciniu turtu, kredito rizika gali būti susijusi su draudimo veikla pagal persidraudimo sutartis. Su perdraudikais susijusi kredito rizika kyla dėl gautinų iš persidraudimo sumų ir dėl perdraudikų dalies techniniuose atidėjiniuose. Tokia rizika yra gana nedidelio laipsnio palyginti su investicinio turto kredito rizika. Kredito rizika valdoma

atsižvelgiant į ribas, nustatytas Bendravės investavimo politikoje. Nustatomos didžiausios rizikos ribos ir apribojimai atskiriems emitentams ar reitingų klasėms. Prieš investuojant į naują priemonę kruopščiai ištiriamas emitento kreditingumas ir priemonės įvertinimas bei likvidumas. Emitentų ir sandorio šalių patikimumui nustatyti naudojami daugiausia „Standard & Poor’s“, „Moody’s“ ir „Fitch“ kredito reitingai.

Nuolat stebimi portfelio pokyčiai ir sandorio šalių kreditingumas. Kredito rizikos ataskaitos rengiamos remiantis visų pirma emitentų reitingais, bet naudojamos ir priemonių reitingais.

Toliau pateiktoje lentelėje matyti **investicinio portfelio kredito reitingai** pastoviųjų pajamų vertybiniais popieriais 2011 m. gruodžio 31 d.

Pastoviųjų pajamų investicijų reitingas	2011		2010	
	Investicijų suma tūkst. eurų	% dalis	Investicijų suma tūkst. eurų	% dalis
AAA-AA+	4,406	16,9 %	14,005	52,7 %
AA-A+	12,554	48,2 %	5,656	21,2 %
A-BBB+	4,534	17,4 %	6,611	24,8 %
BBB-BB+	3,116	12,0 %	352	1,3 %
Be reitingo	1,443	5,5 %	0	0 %
Iš viso	26,053	100 %	26,624	100 %

Jei dukterinėms bendrovėms kredito reitingas nesuteiktas, taikomas pagrindinės bendrovės kredito reitingas.

Žemiau esančioje lentelėje pateikta kredito rizika pagal finansinio turto kategorijas:

Tūkst. eurų	2011 12 31			2010 12 31		
	Kita	Investicinis gyvybės draudimas	Iš viso	Kita	Investicinis gyvybės draudimas	Iš viso
Finansiniai instrumentai	26,053	1,265	27,318	20,691	2,822	23,513
- Obligacijos ir kiti pastovaus pajamingumo VP	26,053	513	26,566	20,466	1,351	21,817
- Grynieji pinigai, dengiantys investicinio gyvybės draudimo įsipareigojimus	0	304	304	0	1,002	1,002
- Terminuotieji indėliai	0	448	448	225	469	694
Su draudimo veikla susijusios gautinos sumos ir kt.	388	0	388	447	0	447
Sukauptos pajamos ir ateinančių laikotarpių sąnaudos	434	0	434	459	0	459
Draudimo įsipareigojimų perdraudikų dalis	37	0	37	74	0	74
Pinigai ir jų ekvivalentai	727	0	727	6,501	0	6,501
Iš viso	27,639	1,265	28,904	28,172	2,822	30,994

2.6. Draudimo rizika

Draudimo bendrovės prisiima riziką per sudaromas draudimo sutartis.

Draudimo sutarties rizika – tai galimybė, kad draudiminis įvykis galiausiai įvyks arba kad draudiminis įvykis įvyks netikėtai, t. y. įvykio laikas ir žalos dydis nėra žinomi. Draudimo sutarčiai būdingas atsitiktinumas ir nenuspėjamumas.

Bendrovė siūlo produktus, kuriuose draudiminiais įvykiais gali būti mirtis, išgyvenimas iki iš anksto numatytos datos, su įvairiais įvykiais susiję nelaimingi atsitikimai arba liga apskritai, arba tam tikri nelaimingi atsitikimai arba liga (kaulų lūžis, traumos, sužalojimai, kritinė liga ir kt.).

Draudimo sutarčių portfelio įkainojimas ir susijusių įsipareigojimų nustatymas pagrįsti tikimybių teorija. Pagrindinė su draudimo sutartimis susijusi rizika - kad faktinės išmokos viršys pripažintus (esamus) draudimo įsipareigojimus. Taip gali įvykti dėl to, kad nuostoliai yra dažnesni ar didesni, nei iš pradžių prognozuota. Draudiminiai įvykiai yra atsitiktinio pobūdžio ir jų skaičius kasmet skiriasi nuo statistiniais metodais atliktų skaičiavimų.

Kuo didesnis panašių sutarčių portfelis, tuo mažesnis skirtumas, palyginti su

laukiamais rezultatais. Pastebimas natūralus kai kurių rizikos veiksnių balansas. Bendrovės rizika yra mažesnė, nes Bendrovė prisiima ir mirtingumo, ir išgyvenimo rizikas kartu, o ne atskirai.

Neapibrėžtumas vertinant ateities išmokas ir įmokas atsiranda dėl to, kad sunku nustatyti būsimas tendencijas, tokias kaip ilgalaikiai mirtingumo rodikliai ir draudėjų elgsenos skirtingumai (pvz., draudėjų teisė nutraukti sutartį, atsisakyti nuo būsimų įmokų mokėjimo, pakeisti pasirinktą įmokų mokėjimo periodiškumą ir t.t.). Jei draudėjai elgiasi racionaliai, bendroji draudimo rizika gali padidėti. Pvz., tikėtina, kad apdraustieji asmenys, kurių sveikata žymiai pablogėjo, bus mažiau linkę nutraukti sutartis, pagal kurias numatyta išmoka mirties atveju, arba mažinti draudimo sumą, nei tie, kurių sveikata gera. Dėl to numatomas mirtingumas didėja, nes portfelio apimamas apdraustų asmenų skaičius mažėja dėl savanoriškų sutarties nutraukimų. Vertindama savo įsipareigojimus, Bendrovė atsižvelgė į šias draudėjų elgsenos prielaidas. Bendrovė reguliariai lygina kainodarai ir įsipareigojimų įvertinimui naudojamus skaičiavimus su esama patirtimi. Patirtimi remiamasi ne tik apibendrinimo lygyje, bet ir tokiam detaliam lygyje, kad galima būtų prognozuoti rizikos koncentraciją, pavyzdžiui, pagal geografinę teritoriją,

rizikos apsaugą (draudiminio įvykio tipą), bendras rizikos grupės sumas prieš perdraudimą ir po jo ir pan. Nuostolių, susijusių su mirtingumu, išgyvenimu, nelaimingais atsitikimais ir ligomis dažnumą didele dalimi lemia socialinės sąlygos (išsilavinimas, sveikatos priežiūra ir kt.), be to, epidemijos ir paplitę gyvenimo būdo (mitybos, rūkymo, mankštinimosi) pokyčiai.

Kalbant apie rizikos jautrumo rodiklį, jei užfiksuoti mirtingumo, neįgalumo, ligų ir nelaimingų atsitikimų rodikliai 2011 metais padvigubėtų, tai reikštų, kad Bendrovė patirtų apie 0,3 milijono eurų papildomų žalų išlaidų (žr. lentelę toliau). Žalų kitimas (pagal 4.44-ąjį TFAS) neatskleidžiamas, kadangi neaiškumas dėl žalų mokėjimo sumos ir laiko paprastai išaiškėja per vienerius metus.

Nepraktiška (neįmanoma dėl praktinių priežasčių) pateikti draudimo techninių diskonto normos, mirtingumo ir išlaidų jautrumo rodiklių. Bendrovę įtakojo pokyčiai, atsižvelgiant į įsipareigojimų pakankamumo testą (žr. 3.11 punktą).

Daugelio produktų (ypač Estijoje ir Lietuvoje siūlomų lanksčių produktų su kaupimu bei draudimo apsauga) rizika mažesnė, nes Bendrovė prireikus gali keisti įmokų ir sąnaudų dydį. Rizikos mažinimą gali riboti laikotarpis, būtinas pokyčiams, rinkos (konkurencijos) apribojimams ar

priežiūros reikalavimams įgyvendinti. Tradicinių produktų atveju mokėjimai visada pastovūs ir negali būti keičiami atsižvelgiant į naują įvertinimą. Bendrovė laikosi tam tikrų taisyklių draudimo rizikos valdymo srityje. Draudimo įmokos dydį paprastai lemia apdraudžiamo asmens sveikatos būklė Daugeliu atvejų draudimo sutartis sudaroma pagal pasirašytus dokumentus (sveikatos būklės anketas ar klausimynus). Tuo atveju, kai sumos yra mažos, pareiškėjo sveikatos būklės patvirtinimas nėra reikalaujamas, tačiau didesnių sumų atveju reikalaujama atlikti sveikatos patikrinimą. Bendrovė riboja labai aukštos ar išskirtinės rizikos prisiėmimą.

Toliau pateiktoje lentelėje matyti **faktiškai patirtos žalos ir rizikos mokesčiai** (tūkst. eurų) esant draudimo apsaugai nuo mirties, neįgalumo, ligos ir nelaimingų atsitikimų. Atitinkami skaičiai paimti iš visų sutarčių:

	Iš viso	Turinys
Faktiškai patirtos žalos	314	Apima dalį sumokėtų žalų ir numatomų išmokėjimų atidėjinių, dengiančių rizikos (mirties, neįgalumo, nelaimingo atsitikimo ir ligos atveju) sumą, padidėjimą. Ji neapima kitų techninių atidėjinių arba finansinių įsipareigojimų, įskaitant mirties atveju išmokamas santaupas.
Rizikos mokesčiai	2,155	Bendrovė ima rizikos mokesčius žaloms padengti. Į tai įeina dalis įmokų ir atitinkamų atidėjinių augimo dalis. Tai neapima įmokų, kuriomis draudėjas didina savo santaupas, taip pat neapima kitų mokesčių, kuriuos ima Bendrovė.
Žalų rodiklis	15 %	Rodiklis skaičiuojamas faktiškai patirtas žalas padalinus iš rizikos mokesčių (t.y. tikėtinų žalų) ir nurodomas procentais. Faktiškai patirtos žalos ir išmokėjimai neviršijo sumų, kurias Bendrovė prognozavo 2011 metams.

Žaloms ir atitinkamiems rodikliams turi įtakos draudimo procesas – tikimasi, kad žalų rodikliai bus geresni pirmaisiais draudimo metais. Draudimo rizikos veiksnys turėtų išnykti apytikriai po penkerių draudimo metų.

Pateikti duomenys neapima išperkamuųjų sumų ir žalų sureguliuavimo išlaidų.

Bendrovė apribojo savo riziką persidraudimo būdu. Bendrovės persidraudimo partneris – *Mandatum Life Insurance Company Limited*. Persidraudžiama mirties ir neįgalumo rizikai, bet ne išgyvenimo rizikai. Be to, neperdraudžiami kai kurie maža rizika pasižymintys produktai, pvz., vaikų kaupiamasis draudimas, nelaimingi atsitikimai ir dienos

išmokos pagal papildomą nelaimingų atsitikimų draudimą.

Neperdraudžiamos ir anuitetinės išmokos. Bendrovės sukaupta suma vienam apdraustajam/draudimo apsaugai siekia iki 37,500 eurų. Bendrovė nėra sudariusi perdraudimo stichinių nelaimių atvejais sutarties, nes sukaupta suma, tenkanti vienam apdraustajam/draudimo apsaugai, yra gana maža.

Toliau lentelėje parodyta **draudimo rizikos koncentracija pagal šalis** ir Bendrovės sukaupta suma. Rizikos sumos parodytos milijonais eurų 2011 12 31 ir 2010 12 31. Rizikos suma apskaičiuojama iš draudimo sumos atėmus draudimo techninius atidėjinius ir finansinius įsipareigojimus. Esant neapibrėžtam išmokos dydžiui draudimo suma prilyginama maksimaliai galimai išmokai pagal nustatytas sąlygas. Pvz., skaičiuojant dienos išmoką nelaimingo atsitikimo atveju Estijoje draudimo suma skaičiuojama padauginus dienos draudimo apsaugos vertę iš 120.

Šalis	Bendra rizikos suma neatskaičius perdraudimo			Perdraudžiama suma			Po perdraudimo (Bendrovės nuosava rizika)		
	11 12 31	10 12 31	pokytis	11 12 31	10 12 31	pokytis	11 12 31	10 12 31	pokytis
Estija	59	66	-11 %	20	32	-39 %	39	34	15 %
Latvija	72	77	-7 %	32	47	-32 %	39	30	33 %
Lietuva	363	352	3 %	104	150	-30 %	259	202	28 %
Iš viso	494	496	0 %	156	230	-32 %	337	266	27 %

Toliau pateiktoje lentelėje parodyta **draudimo rizika ir jos koncentracija**, taip pat Bendrovės sau pasiliekiama rizikos dalis **pagal draudimo apsaugos rūšis** ir rizikos sumų grupes. Rizikos sumos parodytos milijonais eurų 2011 m. gruodžio 31 d.

2011 12 31							
Rizika	Rizikos sumų grupės, tūkst. eurų	Bendra rizikos suma neatskaičius perdraudimo	%	Perdraudžiama suma	%**	Sukaupta suma, išskyrus perdraudikų dalį	%***
Mirtis (pagrindinis draudimas)	Iš viso	223	100 %	83	37 %	140	63 %
	Iki 100	207	93 %	73	35 %	134	65 %
	100 ir daugiau	16	7 %	10	63 %	6	37 %
Mirtis dėl nelaimingo atsitikimo	Iš viso	74	100 %	31	42 %	43	58 %
	Iki 100	69	93 %	27	39 %	42	61 %
	100 ir daugiau	5	7 %	4	80 %	1	20 %
Neįgalumas dėl nelaimingo atsitikimo	Iš viso	70	100 %	27	39 %	43	61 %
	Iki 100	60	86 %	20	33 %	40	67 %
	100 ir daugiau	10	14 %	7	70 %	3	30 %
Trauma dėl nelaimingo atsitikimo*	Iš viso	80	100 %	0	0 %	80	100 %
Dienos išmokos nelaimingo atsitikimo atveju*	Iš viso	0	100 %	0	0 %	0	0 %
Kritinė liga*	Iš viso	46	100 %	15	33 %	31	67 %
Atsisakymas nuo įmokų mokėjimo*	Iš viso	164	100 %	067	50 %	067	50 %

2010 12 31							
Rizika	Rizikos sumų grupės, tūkst. eurų	Bendra rizikos suma neatskaičius perdraudimo	%	Perdraudžiama suma	%**	Sukaupta suma, išskyrus perdraudikų dalį	%***
Mirtis (pagrindinis draudimas)	Iš viso	226	100%	125	55%	101	45%
	Iki 100	206	91%	108	52%	98	48%
	100 ir daugiau	20	9%	17	85%	3	15%
Mirtis dėl nelaimingo atsitikimo	Iš viso	72	100%	44	61%	28	39%
	Iki 100	64	89%	36	56%	28	44%
	100 ir daugiau	8	11%	8	100%	0	0%
Neįgalumas dėl nelaimingo atsitikimo	Iš viso	72	100%	39	54%	33	46%
	Iki 100	60	83%	30	50%	30	50%
	100 ir daugiau	12	17%	9	75%	3	25%
Trauma dėl nelaimingo atsitikimo*	Iš viso	81	100%	0	0%	81	100%
Dienos išmokos nelaimingo atsitikimo atveju*	Iš viso	0	100%	0	0%	0	0%
Kritinė liga*	Iš viso	43	100%	22	51%	21	49%
Atsisakymas nuo įmokų mokėjimo*	Iš viso	2	100%	1	50%	1	50%

* iki 100 iš viso

** perdraustoms sumoms tenkanti dalis nuo visos sumos

*** bendrosios sumos atidėjinių santykis

2011 12 31 Bendrovė turėjo 2 galiojančias anuiteto sutartis Lietuvoje, 11 Latvijoje ir 7 Estijoje, kurių išmokų terminas buvo suėjęs. Bendrovė negarantuoja Estijos III pakopos pensijų išmokų išmokėjimo prieš terminą. Susitarimai su draudėju dėl pensijų išmokų sudaromi pagal kainyną, galiojantį išmokų laikotarpio pradžioje. Be to, Bendrovė taip pat turi anuiteto produktų tiek fiksuotam terminui, tiek iki gyvenimo pabaigos, pagal kuriuos būsimas anuitetas

garantuojamas iš anksto, 2011 m. gruodžio 31 d. Lietuvoje galiojo 28 tokios sutartys, Latvijoje – 344 sutartys ir nei vienos Estijoje. Šių anuitetų techniniai atidėjiniai ir gyvybės draudimo atidėjiniai 2011 12 31 siekė 523 tūkst. eurų. Įprastai anuiteto sutartys sukuria ilgaamžiškumo riziką. Papildomai prie pirmiau aprašytų biometrinių rizikų (susijusių su mirtingumu, ilgaamžiškumu ir panašiomis rizikomis), Bendrovė patiria ir kitas rizikas, tokias kaip

diskonto normos rizika, su draudėju elgesiu susijusi rizika ir kt. Techninių atidėjinių diskonto normos rizika yra pagrindinė rizika, turinti įtakos atidėjinių (techninių atidėjinių ir finansinių įsipareigojimų) pakankamumui.

Garantuota palūkanų norma sutartyse daugeliu atvejų fiksuojama visam sutarties laikotarpiui. Todėl, jei palūkanų normos rinkoje ir tikėtina investicijų grąža krenta, techninius atidėjinius gali tekti papildyti. Turto ir

įsipareigojimų palūkanų normos rizika taip pat buvo aptarta 2.3 punkte „Rinkos rizika“, o prielaidos dėl diskonto normos aptartos kalbant apie įsipareigojimus 3.10 punkte.

Dar viena iš pagrindinių rizikų yra susijusi su draudėjų elgesiu. Draudėjas gali nustoti mokėti įmokas arba nutraukti savo sutartį arba pasinaudoti dalinio nutraukimo galimybe. Visa tai turi įtakos sąnaudų rizikai tuo, kad įmokos dalis išlaidoms padengti nepadengs faktinių sąnaudų. Įmokos daliai išlaidoms padengti įtakos turi draudėjo rezervai. Norint padidinti draudėjo rezervą galima didinti įmokas, mažinti dalinių nutraukimų skaičių, mažinti dalinių nutraukimų apimtį, ilginti sutarčių terminą ir kt. Tarifai ir kainos peržiūrimi arba kartą į metus, arba pagal poreikį, ir Stebėtojų taryba patvirtina visus reikiamus pakeitimus.

Aktuarų skyrius reguliariai rengia keletą ataskaitų, kurias Valdyba atidžiai peržiūri, kad tinkamai stebėtų draudimo riziką ir draudimo rezultatus. Pavyzdžiui, be kitų šaltinių, tarifų adekvatumas vertinamas reguliariai analizuojant numatomas žalias, lyginant jas su faktiškai patirtomis žalomis. Kitos pelningumo šaltinių detalės taip pat nuolat analizuojamos. Pavyzdžiui, kas mėnesį atliekamas įmokos dalies išlaidoms padengti ir faktinių sąnaudų palyginimas, taip pat investicinių pajamų ir palūkanų savikainos ir klientams priskiriamos draudiko pelno dalies palyginimas.

Bendrovės įsipareigojimų terminai nurodyti 2.3.2 ir 2.3.4 punktuose. Techninių atidėjinių pokyčiai pateikti 3.9 pastaboje, finansinių įsipareigojimų pokyčiai – 3.8 pastaboje. Draudimo išmokų duomenys pateikti 3.20 pastaboje.

2.7. Veiklos rizika

2.7.1. Veiklos rizikos apžvalga

Veiklos rizika yra galimi nuostoliai dėl nepakankamo ar nepatenkinamo vidaus procesų bei sistemų veikimo, darbuotojų kaltės ar išorės įvykių. Pagal klasifikavimą, pateikiamą Bendrovės rizikos valdymo principuose, veiklos rizika Bendrovėje skirstoma į 20 pogrupių. Galima

paminėti šiuos veiklos rizikos pogrupius: organizacijos riziką, išorės paslaugų teikėjų samdymo riziką, įmonės valdymo riziką, tvarkų, procedūrų ir kontrolės priemonių riziką, informacinių sistemų riziką, platinimo ir netinkamo pardavimo riziką, strategijos riziką, reikalavimų laikymosi riziką, teisinę riziką, reputacijos riziką, pinigų plovimo riziką ir kt.

Veiklos rizikos šaltiniai yra šie:

- bendrovės vidaus veikla (neleistini darbuotojų veiksmai, vidiniai sandėriai, vidaus vagystės);
- išorės veiksniai (vagystės, programišiai, pinigų vagystės);
- darbuotojų darbo organizavimo trūkumai, su darbo aplinka ir darbo kultūra susiję rizikos veiksniai;
- veiklos tvarkų trūkumai, susiję su klientais, produktais ar Bendrovės veiklos procesais;
- materialiojo turto sugadinimas;
- veiklos sutrikimai ir sistemų gedimai;
- nepatenkinamas pardavimo ir rinkodaros planų įgyvendinimas, nepakankamas veiklos procesų valdymas;
- išorės aplinkos – teisės aktų pakeitimų, konkurentų veiksmų – poveikis.

Veiklos rizika gali būti išreikšta tiesioginiais piniginiiais nuostoliais, pajamų mažėjimu ir sąnaudų didėjimu.

2.7.2. Veiklos rizikos valdymas

Veiklos rizikos valdymo tikslai:

- tuo pačiu metu užtikrinti veiklos efektyvumą ir kokybę;
- užtikrinti, kad veikla būtų vykdoma laikantis įstatymų ir kitų teisės aktų reikalavimų;
- užtikrinti ūkinės veiklos tęstinumą ypatingomis aplinkybėmis.

Siekiami iki minimumo sumažinti veiklos riziką ir sumažinti neigiamą tokios rizikos įtaką Bendrovei, atsižvelgiant į išlaidų ir naudos santykį.

Už Bendrovės veiklos rizikos valdymą tiesiogiai atsakinga Valdyba. Be to, Bendrovėje yra įsteigtas Veiklos rizikos valdymo komitetas, kurio

užduotis yra stebėti ir koordinuoti rizikos valdymo klausimus, susijusius su Bendrovėje esančia veiklos rizika, ir kurti jų valdymo procesus. Šis komitetas nuolat analizuoja ir stebi veiklos riziką, jos rodiklius ir tendencijas, nustatytas savianalizės metu, taip pat ir įvykius. Be šių užduočių, Veiklos rizikos valdymo komitetas taip pat dalyvauja rengiant ir atnaujinant nenumatytų atvejų ir veiklos atkūrimo planus. Bendrovės Veiklos rizikos valdymo komitetas tiesiogiai atsiskaito Bendrovės Rizikos valdymo komitetui.

2.7.3. Veiklos rizikos identifikavimas ir valdymas

Valdyba, Rizikos valdymo komitetas ir Veiklos rizikos valdymo komitetas kartu su padalinių vadovais yra atsakingi už veiklos rizikos veiksnių nustatymą laiku, optimaliausių veiksmų planų įgyvendinimą ir išvadų parengimą, užtikrinant, kad būtų išvengta rizikos ar ji būtų sumažinta ir jos įtaka Bendrovės veiklai ateityje nebūtų reikšminga.

Veiklos rizika nustatoma remiantis įvairiais šaltiniais ir naudojant įvairius metodus. Tuo tikslu Bendrovės naudojami pagrindiniai procesai – aplinkos analizė ir makroanalizė, veiklos rizikos įvertinimo procesas ir įvykių ataskaitos.

Aplinkos analizė ir makroanalizė yra metinio strategijos formavimo ir planavimo proceso, kuriuo nustatomos pagrindinės gyvybės draudimo verslą veikiančios tendencijos bei jų poveikis Bendrovei, dalis. Remiantis tuo identifikuojamos svarbiausios galimybės ir grėsmės, nustatomi jų prioritetai. Šio vertinimo proceso metu nustatomi pagrindiniai veiklos ir verslo rizikos veiksniai. Išorės įvykiai stebimi nuolat, Bendrovė į juos reaguoja kaip įmanoma greičiau.

Siekiant nustatyti ir įvertinti pagrindines veiklos rizikas ir jų tikimybę bei svarbą, įskaitant esamų vidinės kontrolės priemonių įvertinimą ir dabartinės rizikos sušvelninimą, naudojamas savianalizės procesas. Bendrovė kasmet atlieka veiklos rizikos visose pagrindinėse verslo srityse savianalizę. Be to, atliekant veiklos rizikų savianalizę taip pat nustatomos kai kurios verslo rizikos.

Savianalizės metu sudaromas rizikų tam tikrai verslo linijai arba padaliniiui sąrašas, tos rizikos vertinamos remiantis rizikos tikimybes ir įvykio poveikio kriterijais, įvertinamos rizikos tendencijos, o esamas rizikos lygis palyginamas su Bendrovės tolerancijos rizikai lygiais. Savianalizės proceso metu taip pat nustatomi atitinkami rizikos faktoriai ir jų ribos bei siūlomi veiksmų planai nustatytoms rizikoms valdyti ir jų galimai įtakai verslo rezultatams sumažinti iki minimumo. Nustatytas rizikas savo posėdžiuose analizuoja ir joms prioritetą suteikia Rizikosvaldymo komitetas arba Veiklos rizikos valdymo komitetas.

Įvykių ataskaitos ir analizė – dar vienas veiklos rizikos identifikavimo šaltinis. Su veiklos rizika susiję įvykiai išsamiai analizuojami Rizikos valdymo komiteto arba Veiklos rizikos valdymo komiteto posėdžių metu. Kiekvienas verslo padalinys privalo užtikrinti, kad visi įvykiai būtų registruojami specialioje duomenų bazėje ir apie juos būtų pranešta VRVK. Be to, apie visus nuostolius ir galimus nuostolius, viršijančius 1000 eurų sumą, turi būti papildomai pranešta *Mandatum Life Insurance Company Ltd.*

Bendrovė, rengdama ir nuolat atnaujindama vidaus procesų instrukcijas, užtikrina Bendrovės darbo procesų valdymą ir darbuotojų žinių, įgūdžių bei patirties kaupimą. Tai leidžia apsaugoti intelektinę nuosavybę darbuotojo išėjimo iš Bendrovės atveju, taip pat užtikrinti sklandžią darbo procesų tąsą ir veiklos rizikos ribojimą. Svarbiausios vidinės instrukcijos apima draudimo sutarties administravimo instrukcijas, rizikos vertinimo ir žalų reguliavimo instrukcijas, darbo su pagrindine draudimo programine įranga instrukcijas, pinigų plovimo ir teroristų finansavimo prevencijos instrukcijas, technines instrukcijas ir daug kitų instrukcijų, susijusių su įvairiais verslo ir vykdomos operatyvinės veiklos aspektais. Bendrovė taip pat įgyvendino ir privalo laikytis įvairių *Sampo Group* vidaus tvarkų, pvz.

susijusių su saugumu, ryšiais, įstatymų laikymusi ir kitomis sritimis.

Bendrovės nuomone, labai didelę reikšmę turi ir rizikos, susijusios su klientų duomenų apsauga, valdymas ir kontrolė, įskaitant pažeidžiamos informacijos apsaugą.

Bendrovė yra parengusi ir nuolat tikrina veiksmų planus krizinės situacijos atveju (įskaitant nenumatytų atvejų ir veiklos atkūrimo planą), kad užtikrintų savo ūkinės veiklos tęstinumą.

Procesų vidinės kontrolės sistema leidžia užkirsti kelią nepageidaujamiems įvykiams. Visgi, jei įvyktų arba beveik įvyktų su veiklos rizika susijęs įvykis, apie tai turi būti pranešta veiklos rizikos valdymo komitetui.

2.7.4. Vidaus auditas

2011 metais Bendrovės vidaus auditorius atliko šešis vidaus auditus ir šešis pakartotinius auditus. Audito metu tikrintos sritys apėmė pardavimo komisinius, IT saugumo valdymą, naujosios informacinės sistemos Latvijoje paleidimą, „Mokumas II“ parengimą (įskaitant veiklos rizikos valdymą), statistinius apskaičiavimus mėnesinėje finansinėje apskaitoje ir išlaidų bei įsakymų patvirtinimą.

Atliekant vidaus auditą, didelis dėmesys visuomet kreipiamas į pasiūlymus, kaip sušvelninti galimą veiklos riziką ir kaip atlikti reikiamus veiksmus.

2.8. Rizikos valdymo perspektyvos

2.8.1. Planuojami rizikos valdymo pokyčiai

Rengdamasi vykdyti direktyvos „Mokumas II“ reikalavimus, Bendrovė ir toliau kuria savo rizikos valdymo struktūrą, sistemas ir procesus ir nuolat tobulina Bendrovės valdymą. Bendrovė nuolat dirba siekdama pagerinti vidinę kontrolę, pagrindinius

procesus ir sistemas, taip pat stebi ir analizuoja poveikį, kurį daro pokyčiai išorinėje Bendrovės veiklos aplinkoje, kad sumažintų veiklos rizikos poveikį. Rengiantis vykdyti direktyvos „Mokumas II“ reikalavimus planuojami didelio masto pokyčiai, susiję su įvairių modeliavimo ir ataskaitų teikimo galimybių kūrimu.

2.8.2. Pasirengimas vykdyti direktyvos „Mokumas II“ reikalavimus

2009 m. balandžio mėn. Europos Parlamentas priėmė pagrindų direktyvą „Mokumas II“. Naujo ekonomine rizika paremto mokumo režimo įvedimu siekiama padidinti draudimo ir perdraudimo rinkos integraciją, sustiprinti draudėjų ir naudos gavėjų apsaugą, pagerinti ES draudikų ir perdraudikų konkurencingumą tarptautinėje rinkoje bei paskatinti geresnį reguliavimą. Direktyvos „Mokumas II“ tikslas, susijęs su norminiais kapitalo pakankamumo reikalavimais, yra toks, kad tokie reikalavimai labiau atitiktų kiekvienos bendrovės konkretų rizikos profilį lyginant su esamais „Mokumas I“ reikalavimais. Jei šis tikslas bus pasiektas, tai paskatins bendrovės sutelkti dėmesį į protingą rizikos valdymą ir vidaus kontrolės procedūras ir tuo iškiepys rizikos suvokimą visoje organizacijoje.

Bendrovė ruošiasi direktyvos „Mokumas II“ reikalavimų įgyvendinimui ir nuolat stebi teisės aktų pasikeitimus, įskaitant direktyvos „Mokumas II“ projekto įgyvendinimo priemones. Imtasi parengiamųjų veiksmų siekiant užtikrinti, kad direktyvos „Mokumas II“ reikalavimai būtų įgyvendinti iki reikalaujamo termino. Tai apima bendrovės grynųjų pinigų srautų modeliavimą statistinių duomenų programinėje įrangoje „Moses“. Darbai bus tęsiami ateinančiais metais.

3. Finansinės ataskaitos pastabos

3.1. Pinigai ir jų ekvivalentai

Tūkst. eurų	2011 12 31	2010 12 31
Pinigai banke	727	1,121
Trumpalaikiai indėliai (iki 3 mėn.)	0	5,380
Iš viso	727	6,501

3.2. Finansiniai instrumentai

3.2.1. Investicijos, išskyrus investicijas pagal investicinio gyvybės draudimo sutartis

Šios investicijos padengia visus įsipareigojimus, išskyrus įsipareigojimus pagal investicinio gyvybės draudimo sutartis, kai riziką prisiima draudėjas. Tai reiškia, kad šios investicijos padengia nuosavą kapitalą ir kitus finansinius įsipareigojimus (kaip aprašyta 2.3.1 punkte).

Investicijos pagal turto klases:

Tūkst. eurų	2011 12 31	2010 12 31
Akcijos ir investicinių fondų vienetai	1,062	25
Obligacijos ir kt. pastoviųjų pajamų vertybiniai popieriai, iš jų:	26,053	20,465
<i>Kintamos palūkanų normos skolos priemonės</i>	9,967	0
<i>Pastovios palūkanų normos skolos priemonės (2,25 %–7,6 %)</i>	13,307	19,032
<i>Diskontuotos obligacijos</i>	2,779	1,433
Terminuotieji indėliai	0	225
Iš viso	27,115	20,715

3.2.2. Investicijos pagal investicinio gyvybės draudimo sutartis

Investicijos pagal investicinio gyvybės draudimo sutartis padengia finansinius įsipareigojimus ta dalimi, kuria investavimo riziką prisiima draudėjas. Atlikdama savo įsipareigojimus, susijusius su turto valdymo sutarčių investicinio portfelio valdymu, Bendrovė naudoja *Mandatum Life Insurance Company Limited* (toliau – *Mandatum Life Finland*) paslaugomis. *Mandatum Life Finland* ir Bendrovė yra sudariusios kapitalo išpirkimo sutartį. Pagal šią sutartį *Mandatum Life Finland* siūlo turto valdymo paslaugas klientams ir klientai gali pasirinkti turto valdymo paslaugas pagal savo investicinio gyvybės draudimo sutartis. Bendrovė pateikusi reikalavimą dėl *Mandatum Life Finland* bendrovės balansinio turto.

Tūkst. eurų	2011 12 31	2010 12 31
Investicinių fondų vienetai	100,782	128,920
Akcijos	164	781
Terminuotieji indėliai	448	469
Grynieji pinigai, dengiantys investicinio gyvybės draudimo finansinius įsipareigojimus	304	1,002
Finansinis turtas pagal kapitalo išpirkimo sutartį, sudarytą su <i>Mandatum Life Finland</i>	15,406	14,143
Obligacijos ir kt. pastoviųjų pajamų vertybiniai popieriai	513	1,351
Iš viso	117,617	146,666

3.2.3. Finansinis turtas tikrąja verte, pokytį registruojant pelno (nuostolių) ataskaitoje

Tūkst. eurų	Tikroji vertė 2011 12 31	Apskaitinė vertė 2011 12 31	Tikroji vertė 2010 12 31	Apskaitinė vertė 2010 12 31
Finansinis turtas				
Akcijos ir investicinių fondų vienetai	1,062	1,062	25	25
Investicinių fondų vienetai investicinio gyvybės draudimo sutartims padengti	100,782	100,782	128,920	128,920
Finansinis turtas pagal kapitalo išpirkimo sutartį, sudarytą su <i>Mandatum Life Finland</i>				
Akcijos investicinio gyvybės draudimo sutartims padengti	164	164	781 0	781 0
Obligacijos ir kt. pastoviųjų pajamų vertybiniai popieriai	26,053	26,053	20,465	20,465
Obligacijos ir kt. pastoviųjų pajamų vertybiniai popieriai, dengiantys investicinio gyvybės draudimo įsipareigojimus	513	513	1,351	1,351
Iš viso	143,980	143,980	165,685	165,685
Finansiniai įsipareigojimai				
Finansiniai įsipareigojimai pagal draudimo sutartis	102,145	102,145	132,442	132,442
Finansiniai įsipareigojimai pagal investicines sutartis	15,406	15,406	14,143	14,143
Iš viso	117,551	117,551	146,585	146,585

Pirmiau pateiktoje lentelėje parodomas sumos apskaitomos tikrąja verte pokytį registruojant pelno (nuostolių) ataskaitoje arba nurodomos kaip tokios jas pripažinus pirmą kartą. Vertybinių popierių tikroji vertė yra paremta veikiančioje rinkoje skelbiamomis kainomis pagal dokumentuose pateiktą rizikos valdymo ir investavimo strategiją. Sukauptos palūkanų pajamos apskaitomos kaip finansinis turtas.

Tikrąja verte vertinamos finansinės priemonės suskirstytos į tris hierarchinius lygmenis, atsižvelgiant į tai, ar priemone prekiaujama rinkoje, arba į tai, ar vertinimo technikoje naudojami įvesties duomenys yra verti dėmesio.

1-ame lygmenyje priemonės vertinimas paremtas veikiančioje rinkoje skelbiamomis tapataus turto arba įsipareigojimų kainomis. 2-ame lygmenyje vertinant priemonę naudojami įvesties duomenys taip pat apima kitus elementus nei dėmesio vertos skelbiamos turto arba įsipareigojimų kainos, tiesiogiai arba netiesiogiai naudojant vertinimo technikas. 3-ame lygmenyje priemonės vertinimas paremtas kitais įvesties duomenimis nei skelbiami rinkos duomenys.

Tikrosios vertės nustatymas ir tikrosios vertės hierarchija 2011 12 31

Tūkst. eurų	1 lygmuo	2 lygmuo	3 lygmuo	Tikroji vertė, iš viso
Finansinis turtas				
Akcijos ir investicinių fondų vienetai				
Akcijos ir investicinių fondų vienetai	1,062	0	0	1,062
Investicinių fondų vienetai investicinio gyvybės draudimo sutartims padengti	0	98,988	1,794	100,782
Akcijos investicinio gyvybės draudimo sutartims padengti	164	0	0	164
Finansinis turtas pagal kapitalo išpirkimo sutartį, sudarytą su <i>Mandatum Life Finland</i>				
Obligacijos ir kt. pastoviųjų pajamų vertybiniai popieriai				
Obligacijos ir kt. pastoviųjų pajamų vertybiniai popieriai	2,397	23,656	0	26,053
Obligacijos ir kt. pastoviųjų pajamų vertybiniai popieriai, dengiantys investicinio gyvybės draudimo įsipareigojimus	0	513	0	513
Iš viso	7,347	133,219	3,414	143,980
Finansiniai įsipareigojimai				
Finansiniai įsipareigojimai pagal draudimo sutartis	164	98,988	1,794	100,946

Finansiniai įsipareigojimai pagal investicines sutartis	3,724	10,062	1,620	15,406
Iš viso	3,888	109,050	3,414	116,352

3-iam lygmeniui priskirtų finansinių priemonių suma neturi esminės reikšmės. Bendrovė nepriima jokios investicinės rizikos, kadangi finansinės priemonės yra susijusios su investiciniu gyvybės draudimu.

Tikrosios vertės nustatymas ir tikrosios vertės hierarchija 2010 12 31

Tūkst. eurų	1 lygmuo	2 lygmuo	3 lygmuo	Tikroji vertė, iš viso
Finansinis turtas				
Akcijos ir investicinių fondų vienetai				
Akcijos ir investicinių fondų vienetai	25	0	0	25
Investicinių fondų vienetai investicinio gyvybės draudimo sutartims padengti	0	128,647	273	128,920
Akcijos investicinio gyvybės draudimo sutartims padengti	780	0	0	780
Finansinis turtas pagal kapitalo išpirkimo sutartį, sudarytą su <i>Mandatum Life Finland</i>	7,519	6,624	0	14,143
Obligacijos ir kt. pastoviųjų pajamų vertybiniai popieriai				
Obligacijos ir kt. pastoviųjų pajamų vertybiniai popieriai	12,637	7,828	0	20,465
Obligacijos ir kt. pastoviųjų pajamų vertybiniai popieriai, dengiantys investicinio gyvybės draudimo įsipareigojimus	0	1,351	0	1,351
Iš viso	20,961	144,450	273	165,684
Finansiniai įsipareigojimai				
Finansiniai įsipareigojimai pagal draudimo sutartis	781	131,388	273	132,442
Finansiniai įsipareigojimai pagal investicines sutartis	7,519	6,624	0	14,143
Iš viso	8,300	138,012	273	146,585

3-iam lygmeniui priskirtų finansinių priemonių suma neturi esminės reikšmės. *Mandatum Life* nepriima jokios investicinės rizikos, kadangi finansinės priemonės yra susijusios su investiciniu gyvybės draudimu.

3-ojo lygio finansinių instrumentų apyvartos suderinimas tikrąja verte

Tūkst. eurų	Po 2011 m. sausio 1 d.	Bendrasis pelnas / (nuostolis) pelno (nuostolio) ataskaitoje	Įsigijimai	Pardavimai	Po 2011 m. gruodžio 31 d.
Finansinis turtas					
Akcijos ir investicinių fondų vienetai					
Investicinių fondų vienetai investicinio gyvybės draudimo sutartims padengti	273	845	2,716	-2,040	1,794
Finansinis turtas pagal kapitalo išpirkimo sutartį, sudarytą su <i>Mandatum Life Finland</i>	0	20	1,600	0	1,620
Iš viso	273	865	4,316	-2,040	3,414
Finansiniai įsipareigojimai					
Finansiniai įsipareigojimai pagal draudimo sutartis	273	845	2,716	-2,040	1,794
Finansiniai įsipareigojimai pagal investicines sutartis	0	20	1,600	0	1,620
Iš viso	273	865	4,316	-2,040	3,414

3.3. Finansinis turtas, apskaitomas amortizuota savikaina

3.3.1. Finansiniai priemonės, apskaitomos amortizuota savikaina

Tūkst. eurų	2011 12 31	2010 12 31
Grynieji pinigai, dengiantys investicinio gyvybės draudimo finansinius įsipareigojimus	304	1,002
Terminuotieji indėliai	0	225

Terminuotieji indėliai investicinio gyvybės draudimo sutartims padengti	448	469
Iš viso	752	1,696

3.3.2. Gautinos sumos, susijusios su draudimo veikla ir kt.

Tūkst. eurų	2011 12 31	2010 12 31
Iš tiesioginės draudimo veiklos gautinos sumos	33	31
Gautinos sumos, susijusios su persidraudimu	201	320
Iš prekybos VP gautinos sumos	144	77
Kitos gautinos sumos	10	19
Iš viso	388	447

Visos sumos yra gautinos per vienerius metus. Nėra jokių gautinų sumų, kurių terminas praėjęs ar vertė sumažėjusi. Apskaitinė vertė yra protingai paskaičiuota tikrosios vertės apytikslė reikšmė.

3.3.3. Sukauptos pajamos ir ateinančių laikotarpių sąnaudos

Tūkst. eurų	2011 12 31	2010 12 31
Sukauptos pajamos	263	313
Ateinančių laikotarpių sąnaudos	171	146
Iš viso	434	459

Visos sukauptų pajamų ir ateinančių laikotarpių sąnaudų sumos yra trumpalaikės (iki dvylikos mėnesių). Apskaitinė vertė yra protingai paskaičiuota tikrosios vertės apytikslė reikšmė.

3.4. Nekilnojamasis turtas, įrenginiai ir įranga

Tūkst. eurų	Įsigijimo savikaina	Sukauptas nusidėvėjimas	Apskaitinė vertė
2009 12 31	245	-148	97
Įsigijimai	71	0	71
Koregavimas dėl užsienio valiutos kursų	0	-1	-1
Nusidėvėjimas	0	-47	-47
2010 12 31	316	-196	120
Įsigijimai	69	0	69
Koregavimas dėl užsienio valiutos kursų	1	-1	0
Nurašymai	-3	3	0
Nusidėvėjimas	0	-50	-50
2011 12 31	383	-244	139

Įranga apima IT įrangą ir baldus.

3.5. Nematerialusis turtas

Tūkst. eurų	Įsigijimo savikaina	Sukauptas nusidėvėjimas	Apskaitinė vertė
2009 12 31	992	-468	524
Įsigijimai	342	0	342
Nusidėvėjimas	0	-81	-81
2010 12 31	1,334	-549	785
Įsigijimai	206	0	206
Koregavimas dėl užsienio valiutos	10	-1	9
Nurašymai	-29	29	0
Nusidėvėjimas	0	-133	-133
2011 12 31	1,521	-654	867

3.6. Įsipareigojimai, susiję su draudimo veikla

Tūkst. eurų	2011 12 31	2010 12 31
Įsipareigojimai, susiję su tiesiogine draudimo veikla, iš jų:	45	104
įsipareigojimai draudėjams	44	78
įsipareigojimai tarpininkams	1	26
Įsipareigojimai, susiję su persidraudimu	94	187
Iš viso	139	291

Visos sumos yra mokėtinos per vienerius metus. Dėl trumpalaikio mokėtinų sumų pobūdžio, apskaitinė vertė yra protingai paskaičiuota tikrosios vertės apytikslė reikšmė.

3.7. Sukauptos sąnaudos ir ateinančių laikotarpių pajamos

Tūkst. eurų	2011 12 31	2010 12 31
Įsipareigojimai darbuotojams	170	227
Įsipareigojimai tiekėjams	55	57
Kitos sukauptos sąnaudos ir ateinančių laikotarpių pajamos	116	191
Mokesčių įsipareigojimai, iš jų:	119	140
gyventojų pajamų mokestis	47	70
socialinio draudimo mokestis	61	56
garantinio fondo mokestis	5	6
finansuojamos pensijos	3	2
PVM	1	3
Kiti mokesčiai	2	3
Iš viso	460	615

Visos sukaupytų sąnaudų ir ateinančių laikotarpių pajamų sumos yra trumpalaikės (iki dvylikos mėnesių). Apskaitinė vertė yra protingai paskaičiuota tikrosios vertės apytikslė reikšmė.

3.8. Finansiniai įsipareigojimai pagal draudimo ir investicines sutartis

3.8.1. Finansiniai įsipareigojimai pagal draudimo sutartis, iš viso

Tūkst. eurų	2011 12 31	2010 12 31
Finansiniai įsipareigojimai pagal investicinio gyvybės draudimo sutartis (pastaba 3.8.3)	102,145	132,442
Finansiniai įsipareigojimai pagal gyvybės draudimo sutartis su dalyvavimu pelne (pastaba 3.8.5)	4,585	4,496
Iš viso	106,730	136,938

Finansiniai įsipareigojimai pagal investicines sutartis vertinami tikrąja verte, pokytį apskaitant pelno (nuostolių) ataskaitoje.

Visi kiti įsipareigojimai yra įsipareigojimai, susiję su sutartimis su SDE. Kaip leidžiama pagal 7-ąjį TFAS, Bendrovė neatskleidė įsipareigojimų pagal investavimo sutartis su SDE tikrosios vertės, kadangi SDE tikrosios vertės arba tikrosios vertės ribų neįmanoma patikimai nustatyti. Nėra jokios veikiančios tokių priemonių rinkos, kurioje būtų atsiskaitoma su draudėjais vykdant veiklą kaip paprastai.

Prielaidų, kuriomis remiamasi vertinant draudimo įsipareigojimus, pasikeitimai nurodyti 3.10 punkte.

3.8.2. Finansiniai įsipareigojimai pagal investicines sutartis, iš viso

Tūkst. eurų	2011 12 31	2010 12 31
Finansiniai įsipareigojimai pagal investicines sutartis (pastaba 3.8.4)	15,406	14,143
Iš viso	15,406	14,143

Finansiniai įsipareigojimai pagal investicines sutartis vertinami tikrąja verte, pokytį apskaitant pelno (nuostolių) ataskaitoje.

Prielaidų, kuriomis remiamasi vertinant draudimo įsipareigojimus, pasikeitimai nurodyti 3.10 punkte.

3.8.3. Finansiniai įsipareigojimai pagal investicinio gyvybės draudimo sutartis

Tūkst. eurų	2011 12 31	2010 12 31
Sausio 1 d.	132,442	100,498
Gautos draudimo įmokos	18,937	43,129
Išmokėtos išmokos	-27,841	-24,069
Atskaityti mokesčiai (3.18 pastaba)	-2,450	-2,849
Produktų priskyrimo koregavimas arba perrašymai tarp draudimo techninių įsipareigojimų ir finansinių įsipareigojimų (3.8.4, 3.8.5 ir 3.9.2 pastabos)	-3,977	-666
Pokytis dėl vienetų kainų pokyčių ir kitų pasikeitimų (3.21 pastaba)	-15,347	16,409
Koregavimas dėl užsienio valiutos kursų	381	-10
Gruodžio 31 d.	102,145	132,442

3.8.4. Investicinių finansiniai įsipareigojimai

Tūkst. eurų	2011 12 31	2010 12 31
Sausio 1 d.	14,143	0
Gautos draudimo įmokos	17,600	12,680
Išmokėtos išmokos	-17,401	0
Atskaityti mokesčiai (3.18 pastaba)	-73	-44
Produktų priskyrimo koregavimas arba perrašymai tarp draudimo techninių įsipareigojimų ir finansinių įsipareigojimų (3.8.3, 3.8.5 ir 3.9.2 pastabos)	4,060	790
Pokytis dėl vienetų kainų pokyčių ir kitų pasikeitimų (3.21 pastaba)	-3,000	717
Koregavimas dėl užsienio valiutos kursų	77	0
Gruodžio 31 d.	15,406	14,143

3.8.5. Draudimo sutarčių su dalyvavimu pelne finansiniai įsipareigojimai

Tūkst. eurų	2011 12 31	2010 12 31
Sausio 1 d.	4,496	4,808
Gautos draudimo įmokos	470	505
Išmokėtos išmokos	-410	-771
Atskaityti mokesčiai (3.18 pastaba)	-77	-84
Produktų priskyrimo koregavimas arba perrašymai tarp draudimo techninių įsipareigojimų ir finansinių įsipareigojimų (3.8.3, 3.8.5 ir 3.9.2 pastabos)	-54	-101
Garantuotos palūkanos, priemokos iš pelno ir kiti pokyčiai	137	139
Koregavimas dėl užsienio valiutos kursų	23	0
Gruodžio 31 d.	4,585	4,496

3.9. Draudimo sutarčių techniniai atidėjiniai ir susijęs persidraudimo turtas

3.9.1. Draudimo sutarčių techniniai atidėjiniai ir susijęs persidraudimo turtu, iš viso

Tūkst. eurų	2011 12 31	2010 12 31
Gyvybės draudimo atidėjiniai	14,093	13,515
Numatomų išmokėjimų atidėjiniai	309	315
Draudimo sutarčių techniniai atidėjiniai, iš viso	14,402	13,830
Perdraudikų dalis techninių atidėjinių sumoje	37	74
Draudimo sutarčių techniniai atidėjiniai ir susijęs persidraudimo turtas, iš viso	14,365	13,756

Prielaidų, kuriomis remiamasi vertinant draudimo įsipareigojimus, pasikeitimai nurodyti 3.10 punkte.

3.9.2. Gyvybės draudimo atidėjiniai

Tūkst. eurų	2011 12 31	2010 12 31
Sausio 1 d.	13,515	13,240
Pasirašytų įmokų suma	3,999	4,113
Draudimo išmokos	-1,549	-1,393
Produktų priskyrimo koregavimas arba perrašymai tarp draudimo techninių įsipareigojimų ir finansinių įsipareigojimų (3.8.3, 3.8.4 ir 3.8.5 pastabos)	29	-22
Kiti vertės pokyčiai (įskaitant mokesčius, rizikos įmokas ir palūkanas, koregavimą dėl užsienio valiutos kursų)	-1,901	-2,423
Gruodžio 31 d.	14,093	13,515
Perdraudikų dalis gyvybės draudimo atidėjinių sumoje	0	13

3.9.3. Numatomų išmokėjimų atidėjiniai

Tūkst. eurų	2011 12 31	2010 12 31
Sausio 1 d.	315	280
Per metus išmokėta žalų suma	-1,549	-1,393
Kiti numatomų išmokėjimų atidėjinių pokyčiai (įskaitant koregavimus dėl užsienio valiutos kursų)	1,543	1,428
Gruodžio 31 d.	309	315
Perdraudikų dalis numatomų išmokėjimų atidėjinių sumoje	37	61

3.10. Prielaidų, susijusių su draudimo techniniais atidėjiniais ir finansiniais įsipareigojimais, pasikeitimai

Prielaidų, naudojamų skaičiuojant atitinkamus draudimo techninius atidėjinius ir įsipareigojimus, pasikeitimai:

– Numatomų išmokėjimų atidėjiniai susideda iš dviejų sričių: žalos, kurios jau patirtos, bet apie kurias dar nepranešta, ir įvertintos numatomos sąnaudos, kurios vertinamos naudojantis prielaidomis (tūkst. eurų).

Numatomų išmokėjimų atidėjiniai	Suma	Santykis
Įvykusios žinomos žalos, dėl kurių dar neišmokėtos draudimo išmokos, kartu su pradėtais išmokėjimais (tokiais kaip išmokėjimai suėjus sutarties terminui arba nutraukus sutartį)	210	68 %
Žalos, kurios jau patirtos, bet apie kurias dar nepranešta	83	27 %
Numatomos sąnaudos	17	5 %
Iš viso	309	100 %

Nustatant prielaidas dėl žalų, kurios jau patirtos, bet apie kurias dar nepranešta, siekiant paskaičiuoti poveikį atidėjinio sumai, naudojama turima paskiausia statistinė informacija, tokia kaip laiko tarpas tarp faktiškai patirtos žalos ir pranešimo apie patirtą žalą gavimo. Kai kurių papildomų draudimo apsaugų atveju, taip pat naudojami labiau apytiksliai metodai, kaip, pavyzdžiui, procentas nuo įmokų sumos.

Nustatant prielaidas dėl numatomų sąnaudų, naudojama turima paskiausia statistinė informacija apie faktines sąnaudas dėl praeityje patirtų žalų, priskirtas tokioms žalomis.

Bendrovėje nebuvo jokių kitų reikšmingų arba esminių prielaidų, naudojamų draudimo techniniams atidėjiniams ir finansiniams įsipareigojimams įvertinti, pasikeitimų.

3.11. Atidėjinių pakankamumo testas

Pagrindinės prielaidos, kuriomis remdamasi bendrovė atlieka atidėjinių pakankamumo testą:

Mirtingumo tendencijos. Naudojama vietos statistikos institucijų skelbiamais duomenimis, pakoreguotais atsižvelgiant į Bendrovės ir *Sampo Group* patirtį bei statistinius metodus. Sudarant sutartis daroma prielaida, kad bazinis mirtingumas pirmaisiais draudimo metais turėtų sumažėti 50 proc., o iki šeštųjų metų šis efektas mažės tiesiniu principu iki 25 proc.

Sutarčių nutraukimas prieš terminą. Čia remiamasi Bendrovės surinkta paskiausia statistine informacija, kuri koreguojama atsižvelgiant į numatomas būsimas tendencijas, taip pat atsižvelgiama į Bendrovės veiklą ir taikomą strategiją. Nutraukiamos sutartys sudaro nuo 1,2 % iki 16 % Estijoje, nuo 4 % iki 15 % Latvijoje ir nuo 2 % iki 15 % Lietuvoje pagal skirtingus produktus, šalį ir metus, kuriais galioja draudimo apsauga. Nutraukiamų sutarčių procentas parodo, kiek sutarčių iš tų, kurios galioja, bus nutrauktos per metus. Taip pat, kai kurioms sutarčių grupėms buvo nustatytos prielaidos dėl dalinio sutarčių nutraukimo.

Diskonto norma. Pajamingumo kreivei naudojama AAA reitingo Europos centrinio banko skelbiama dabartinė norma. Normos siekia nuo 0,603 % iki 3,11 %, priklausomai nuo termino (skaičiuojama ne ilgesniam kaip trisdešimties metų terminui).

Sąnaudų lygis ir infliacija. Čia remiamasi Bendrovės surinkta paskiausia statistine informacija, kuri koreguojama atsižvelgiant į numatomas būsimas tendencijas, taip pat atsižvelgiama į Bendrovės veiklą ir taikomą strategiją. Prielaidoje dėl infliacijos imta standartinė 3 % norma.

Testas parodo, ar įsipareigojimai, apskaičiuoti remiantis būsimais pinigų srautais, yra didesni už įsipareigojimus, apskaičiuotus pagal dabartinę metodiką. Testo būdu apskaičiuoti įsipareigojimai reiškia diskontuotą būsimų išmokėjimų pagal draudimo sutartį vertę (draudimo išmokos, sąnaudos), atėmus būsimų draudimo įmokų, gautinų iš draudėjų, diskontuotą vertę. Atliekant testą neatsižvelgiama į nereikšmingus būsimus sutarties ar sutarčių grupės, kurių įtaka portfeliui yra nežymi, pokyčius.

Įsipareigojimai sutarčių grupėse, atidėjiniai kuriems sudaro nežymią portfelio dalį, netestuojami. Sutarčių lygmeniu skaičiavimai kai kuriems įsipareigojimams ir kai kurioms sutarčių grupėms nebuvo taikomi.

Atidėjinių pakankamumo testas parodė, kad Bendrovės atidėjiniai pagal draudimo sutartis yra pakankami.

Bendrovė nustatė keletą prielaidų, kurios naudojamos jautrumo paskaičiavimams, verčių – rezultatai skaičiuojami vidutiniškai šešioms galimiems variantams, atskirai keičiant kiekvieną pagrindinę prielaidą. Jautrumo analizių atlikimo tikslas yra sužinoti, kiek turėtų pasikeisti prielaidos, kad testas rodytų esant nepakankamumą. Toliau pateikiami rezultatai yra tokie pasirinkimai, kai prielaidų pasikeitimas sukėlė mažiausią nepakankamumą (tai reiškia, kad ankstesnis variantas nepakankamumo nesukėlė). Didžiausią įtaką testo rezultatams daro prielaidos dėl tikėtinų išlaidų ir mirtingumo, po to – dėl numatomų išlaidų, susijusių su infliacija, mirtingumo ir pajamingumo kreivė. Pelningumo kreivės, naudojamos pinigų srautų diskontavimo tikslu, pasikeitimas -1 % nereikštingai nepakankamumą; tačiau pasikeitimas -2 procentiniais punktais jau reikštingai nedidelį nepakankamumą (iš viso 199). Nepakankamumas taip pat atsirastų, jei mirtingumas būtų 2 kartus didesnis (265) arba jei fiksuoto dydžio sąnaudos būtų 1,1 karto didesnės (286), nei atitinkami teste naudojami dydžiai. Fiksuotoms sąnaudoms pritaikyta infliacija sukurs nedidelį nepakankamumą pasikeitus 1 procentiniam punktui (210). Čia visi skaičiai skliausteliuose rodo nepakankamumą tūkstančiais eurų tuo atveju, jei nebūtų leidžiama apjungti panašius produktus skirtingose šalyse (skaičiuodami nepakankamumą, tarpusavio subsidijavimo neleidžiame), bet būtų leidžiama apjungti produktus toje pačioje šalyje. Jei rezultatai iš skirtingų šalių taip pat būtų apjungiami, tuomet mums reikėtų dar labiau pakeisti prielaidas, kad gautume tokią pačią nepakankamumo sumą. Tokie dideli pakeitimai daugeliui prielaidų net nebuvo testuojami (nebuvo tikrinama, ar būtų nepakankamumas, jei būtų leidžiamas tarpusavio subsidijavimas tarp šalių).

Visi šie jautrumo rodikliai skaičiuojami atskirai ir netaikomi kartu tuo pačiu metu. Prielaidų koreliacija turės reikšmingos įtakos nustatant įsipareigojimus, tačiau siekiant parodyti prielaidų pokyčių įtaką, prielaidas reikėjo keisti individualiai.

Pažymėtina, kad judėjimai šiose prielaidose yra nelinejiniai.

3.12. Savininkų nuosavybė

2011 m. gruodžio 31 d. akcijų skaičius buvo 5,500 (2010 12 31 – 5,500). 2011 m. nusistovėjo 639,20 eurų akcijos vertė, konvertavus acninį kapitalą į akcijas eurais. Norėdami padengti acninio kapitalo skirtumą, jis buvo perskaičiuotas remiantis oficialiuoju keitimo kursu, todėl buvo išleista 459 eurų akcijų emisija. Visos akcijos priklauso Suomijos įmonei *Mandatum Life Insurance Company Ltd.*

2011 m. gruodžio 31 d. Bendrovės acninį kapitalą sudarė 3,516 tūkst. eurų, o Bendrovės savininkų nuosavybė iš viso buvo lygi 10,187 (9,950) tūkst. eurų.

Pagal Bendrovės įstatus, minimali Bendrovės įstatinio kapitalo suma yra 1,278,400 eurų, maksimali suma – 5,113,600 eurų.

Galimi pelno mokesčio įsipareigojimai

2011 12 31 bendrovės nepaskirstytas pelnas sudarė 2,959 (2,792) tūkst. eurų. Maksimalus pelno mokesčio įsipareigojimas, susijęs su dividendų išmokėjimu iš nepaskirstyto pelno, yra 621 tūkst. eurų. Todėl bendrovė gali išmokėti 2,338 tūkst. eurų grynųjų dividendų.

3.13. Pasirašytinų įmokų suma

Tūkst. eurų	2011	2010
Rizikos produktai	381	214
Tradiciniai kaupimo produktai	1,696	1,799
Universalūs gyvybės draudimo produktai	73	230
Investicinio gyvybės draudimo sutarčių rizikos įmokos	811	804
Papildomas draudimas	1,038	1,066
Iš viso	3,999	4,113

3.14. Grynosios persidraudimo pajamos

Tūkst. eurų	2011	2010
Persidraudimo įmokos	-342	-736
Perdraudikų dalis draudimo išmokose	60	107
Perdraudikų dalies techniniuose atidėjiniuose pokytis	-37	7
Persidraudimo komisiniai	175	340
Iš viso	-144	-282

3.15. Investicinės pajamos

Tūkst. eurų	2011	2010
Palūkanos iš terminuotųjų indėlių	1	148
Palūkanos iš obligacijų ir kitų pastoviųjų pajamų vertybinių popierių	716	366
Dividendai	3	5
Palūkanos už likutį bankų sąskaitose	5	3
Iš viso	725	522

3.16. Tikrosios vertės pokyčiai

Tūkst. eurų	2011	2010
Akcijos ir investicinių fondų vienetai	-166	363
Obligacijos ir kt. pastoviųjų pajamų vertybiniai popieriai	-58	-174
Iš viso	-224	189

3.17. Realizuotasis pelnas ir nuostoliai

Tūkst. eurų	2011	2010
Akcijos ir investicinių fondų vienetai	0	100
Obligacijos ir kt. pastoviųjų pajamų vertybiniai popieriai	-7	2
Iš viso	-7	102

Pirmiau pateiktose lentelėse rodomi rezultatai yra rezultatai finansinio turto, apskaitomo tikrąja verte pelno (nuostolio) ataskaitoje, kaip nurodoma pirminio priskyrimo metu.

3.18. Įmokų mokesčiai

Tūkst. eurų	2011	2010
Įsigijimo mokesčiai	496	596
Pratęsimo mokesčiai	1,925	2,151
Termino pasibaigimo ir nutraukimo mokesčiai	171	222
Kiti mokesčiai	8	9
Iš viso	2,600	2,978

3.19. Kitos pajamos

Tūkst. eurų	2011	2010
Tarpininkavimo komisiniai už fondų vienetus	1,455	1,144
Pardavimo komisiniai pagal kitas draudimo sutartis	1	1
Kitos pajamos (iš materialiojo turto pardavimo, valiutos keitimo kursų)	16	5
Iš viso	1,472	1,150

3.20. Draudimo išmokos ir techninių atidėjinių pokytis

Tūkst. eurų	2011	2010
Žalos ir išmokos pasibaigus sutarčiai	-1,222	-825
Išperkamosios sumos	-327	-568
Žalų sureguliuavimo sąnaudos (3.22 pastaba)	-259	-251
Draudimo išmokos ir žalų sureguliuavimo sąnaudos, iš viso	-1,808	-1,644
Perdraudikų dalis draudimo išmokose	60	107
Draudimo techninių atidėjinių padidėjimas, išskyrus persidraudimo dalį, iš viso	-1,748	-1,537
Gyvybės draudimo atidėjinių padidėjimas	-591	-297
Numatomų išmokėjimų atidėjinių padidėjimas	7	-35
Draudimo techninių atidėjinių padidėjimas, iš viso	-584	-332
Perdraudikų dalies techniniuose atidėjiniuose pokytis	-37	10
Draudimo techninių atidėjinių padidėjimas, išskyrus persidraudimo dalį, iš viso	-621	-323
Draudimo išmokos ir techninių atidėjinių pokytis	-2,369	-1,860

3.21. Investicinio gyvybės draudimo finansinių įsipareigojimų ir turto vertės pokytis

Tūkst. eurų	2011	2010
Investicinio gyvybės draudimo finansinių įsipareigojimų pokytis dėl vienetų kainų pokyčių ir kitų pasikeitimų (3.8.3 ir 3.8.4 pastaba)	18,347	-17,126
Investicinių gyvybės draudimo sutarčių vertės pokytis	-18,355	17,208
Iš viso	-8	82

3.22. Sąnaudos

Sąnaudos pagal jų šaltinį

Tūkst. eurų	2011	2010
Darbuotojų sąnaudos	3,449	3,329
Komisinis atlyginimas tarpininkams	330	305
Patalpų sąnaudos	600	394
Biuro sąnaudos	237	185
Nusidėvėjimas	183	128
Kitos sąnaudos	1,105	1,202
Iš viso	5,904	5,543

Sąnaudos pagal gyvavimo ciklą

Tūkst. eurų	2011	2010
Įsigijimo sąnaudos	2,980	2,772
Administracinės sąnaudos	2,395	2,297
Žalų sureguliuavimo sąnaudos	259	251
Investicinės sąnaudos	270	223
Iš viso	5,904	5,543

3.23. Pelno mokesčio sąnaudos

Tūkst. eurų	Latvia	Lithuania	Estonia	Total
Pelnas prieš apmokestinimą	-289	1,223	-722	212
Pelno mokesčio tarifas	15%	15%		
Apskaičiuotas pelno mokestis	-43	183	0	140
Mokesčio padidėjimas ar sumažėjimas dėl:				
neleidžiamų atskaitymų	65	300	0	365
neapmokestinamųjų pajamų	0	-410	0	-410
nepripažinto atidėtojo mokesčio turto	-21	-74		-95
Pelno mokesčio sąnaudos, iš viso	0	0	0	0

3.24. Veiklos nuoma

Bendrovė nuomojasi patalpas ir automobilius pagal veiklos nuomos sutartis. Nuomos mokesčiai pripažįstami sąnaudomis tą laikotarpį, kurį jie mokami.

Tūkst. eurų	2011	2010
Patalpos	438	272
Automobiliai	109	102
Iš viso	547	374

Gruodžio 31 d. apskaičiuoti būsimi minimalūs įsipareigojimai pagal nuomos sutartis:

Mokėtini per vienerius metus	175
Ilgiau nei per vienerius metus, bet ne ilgiau kaip per penkerius	153
Iš viso	328

3.25. Sandoriai su susijusiomis šalimis

3.25.1. Sandoriai su Valdybos ir Stebėtojų tarybos nariais

Stebėtojų tarybos nariams atlyginimas už veiklą Taryboje ar išmokos atsistatydinus iš Tarybos narių nemokamos. Valdybos nariams pagal paslaugų sutartis 2011 m. išmokėta iš viso 425 (2010 m. 470 tūkst. eurų) tūkst. Eurų, įskaitant su atlyginimu susijusius mokesčius. Sutartyje nustatyta maksimali atsistatydinimo išmokų suma yra 2,067 tūkst. eurų.

3.25.2. Kiti sandoriai su susijusiomis šalimis

TURTAS tūkst. eurų	2011 12 31	2010 12 31
Pinigai ir jų ekvivalentai		
<i>Nordea Bank Finland Plc</i> (su <i>Sampo plc</i> susijusi bendrovė)	26	213
Gautinos persidraudimo sumos		
<i>Mandatum Life Insurance Company Limited</i> (pagrindinė bendrovė)	238	394
Finansinis turtas		
Finansinis turtas, užregistruotas tikrąja verte PNA		
<i>Mandatum Life Insurance Company Limited</i> (pagrindinė bendrovė)	49,150	61,821
Kitos gautinos sumos		
<i>Mandatum Life Insurance Company Limited</i> (pagrindinė bendrovė)	58	13
<i>If P&C Insurance Company Ltd.</i> (konsoliduojamos grupės bendrovė)	0	4
Sukauptos pajamos ir ateinančių laikotarpių sąnaudos		
<i>If P&C Insurance Company Ltd.</i> (konsoliduojamos grupės bendrovė)	13	13
<i>Mandatum Life Insurance Company Limited</i> (pagrindinė bendrovė)	94	75
ĮSIPAREIGOJIMAI tūkst. eurų	2011 12 31	2010 12 31

Īsipareigojimai, susiję su draudimo veikla <i>Mandatum Life Insurance Company Limited</i> (pagrindinė bendrovė)	94	187
Sukauptos sąnaudos ir ateinančių laikotarpių pajamos <i>Mandatum Life Insurance Company Limited</i> (pagrindinė bendrovė)	4	8
<i>If P&C Insurance Company Ltd.</i> (konsoliduojamos grupės bendrovė)	0	1
PELNO (NUOSTOLIŲ) ATASKAITA tūkst. eurų	2011	2010
Įmokos perleistos perdraudikams <i>Mandatum Life Insurance Company Limited</i> (pagrindinė bendrovė)	342	736
Persidraudimo komisiniai <i>Mandatum Life Insurance Company Limited</i> (pagrindinė bendrovė)	175	340
Kitos pajamos <i>If P&C Insurance Company Ltd.</i> (konsoliduojamos grupės bendrovė)	1	1
<i>Mandatum Life Insurance Company Limited</i> (pagrindinė bendrovė)	656	365
Perdraudikų dalis draudimo išmokose ir atidėjinių pokytyje <i>Mandatum Life Insurance Company Limited</i> (pagrindinė bendrovė)	23	117
Išlaidos		
Komisinis atlyginimas tarpininkams <i>If P&C Insurance Company Ltd.</i> (konsoliduojamos grupės bendrovė)	1	1
Transporto išlaidos <i>If P&C Insurance Company Ltd.</i> (konsoliduojamos grupės bendrovė)	16	9
<i>Nordea Bank Finland Plc</i> (su <i>Sampo plc</i> susijusi bendrovė)	26	17
Kitos išlaidos <i>Mandatum Life Insurance Company Limited</i> (pagrindinė bendrovė)	66	60
<i>If P&C Insurance Company Ltd.</i> (konsoliduojamos grupės bendrovė)	17	71

3.26. Nebalansinis turtas

Smulkūs turto vienetai priskiriami nebalansiniams straipsniams. Tai turto vienetai, neįtraukti į ilgalaikį turtą pagal įsigijimo kainą ar kitus kriterijus, o įtraukti į įsigijimo sąnaudas, bet naudojami veiklai ilgus laikotarpius. Daugumą tokio smulkaus turto sudaro kompiuteriai, telekomunikacijų įrengimai ir kita įranga. Tokie vienetai registruojami smulkaus turto registre.

IV. Audito ataskaita

„Ernst & Young“ **Ernst & Young Baltic AS**
Ravala 4 10143, Talinas, Estija
Tel.: +372 611 4610, faks.: +372 611 4611
Tallinn@ee.ey.com
www.ey.com/ee
ĪMONĒS kods 10877299
PVM kods EE 100770654

„Ernst & Young Baltic AS“
Ravala 4 10143, Talinas, Estija
Tel.: +372 611 4610, faks.: +372 611 4611
Tallinn@ee.ey.com
www.ey.com/ee
Īmonēs kods 10877299
PVM kods EE 100770654

Vertimas iš estu kalbos

NEPRIKLAUSOMO AUDITORIAUS ATASKAITA

Mandatam Life Insurance Baltic SE akcininkams

Mēs patikrinome *Mandatam Life Insurance Baltic SE* finansines ataskaitas, kurias sudaro 2011 m. gruodžio 31 d. balansas, bendrųjų pajamų ataskaita, nuosavo kapitalo pokyčių ir pinigų srautų ataskaitas už minētā dienā pasibaigusius metus, taip pat reikšmīgū apskaitos principū santrauka ir kitos paaiškinamojo rašto pastabas.

Vadovybēs atsakomybē už finansines ataskaitas

Vadovybē atsako už šīū finansīnīū ataskaitū parengīmā ir tinkamā pateikīmā pagal Europos Sājungos patvirtīntus Tarptautīnīus finansīnēs atskaitomybēs standartus. Tokia atsakomybē apima vidīnēs kontrolēs procedūru, leidžiančīū parengti finansines ataskaitas, kuriose nebūtū jokiū esmīnīū neteīsingū tvirtīnīmū, atsiradusīū dēl sukčīavimo arba klaidos, ir tinkamai jas pateikti, kūrīmā, īgyvendīnīmā ir jū laikmāši.

Auditoriaus atsakomybē

Mūsū atsakomybē yra pareīkšti savo nuomēnē apie šias finansines ataskaitas remiantis mūsū atliktu auditu. Auditā atlikome pagal Tarptautīnīus audito standartus (Estijojē). Šie standartai reikalauja, kad laikytumēmēs etikos reikalavīmū, planuotume ir atliktume auditā taip, kad gautume pakankamai īrodymū dēl to, ar finansīnēs ataskaitose nēra jokiū esmīnīū neteīsingū tvirtīnīmū.

Audito metu atliekamos procedūras, kuriomis siekiama gauti audito īrodymus apie finansīnēs ataskaitose nurodytas sumas ir atskleīstā informacijā. Procedūras parenkamos auditoriaus sprendīmu, īskaitant esmīnīū neteīsingū tvirtīnīmū, galīnčīū atsirasti finansīnēs ataskaitose dēl sukčīavimo arba klaidos, rizikos vertīnīmā. Atlikdamas tokius rizikos vertīnīmus, auditorius nagrinēja, ar vidīnē kontrolē uztīkrina, kad īmonē parengtū ir tinkamai pateiktū finansines ataskaitas, kad galētū planuoti tokias audito procedūras, kurios būtū tinkamas esamomis aplīnkybēmīs. Tačīau tokiū veiksmū tikslas nēra pareīkšti nuomēnē apie īmonēs vidīnēs kontrolēs veiksmīgumā. Audito metu taip pat vertīnamas taikytū apskaitos principū tinkamumas bei tai, ar vadovybēs prognozavimas apskaitos tikslais yra pagrīstas, bei vertīnamas bendras finansīnīū ataskaitū pateikīmas.

Tīkīme, kad mūsū gauti audito īrodymai yra pakankami ir tinkami, kad galētume jais remtis pateīkdami savo audito īšvadā.

Īsvada

Mūsū nuomone, finansīnēs ataskaitas visais esmīniais atžvlģīais tinkamai atspīndi *Mandatam Life Insurance Baltic SE* finansīnē padētū 2011 m. gruodžio 31 d., taip pat jos finansīnīus rezultatus už minētā dienā pasibaigusius metus ir jos pinigū srautus tais metais pagal Europos Sājungos patvirtīntus Tarptautīnīus finansīnēs atskaitomybēs standartus.

Talinas, 2012 m. vasario 29 d.

/Parašas/

Ivar Kīīgēmāģi

Īgaliotojo auditoriaus numeris 527

„Ernst & Young Baltic AS“

Audito īmonēs registracījos numeris 58

V. Pasiūlymas dėl pelno paskirstymo

Bendrovės nepaskirstytas pelnas:

2011 m. grynas pelnas	239,231 eurų
Nepaskirstytas pelnas, iš viso	2,958,657 eurų

Valdyba siūlo paskirstyti 11,962 eurų į įstatymuose numatytą rezervą ir pridėti 227,269 eurų prie nepaskirstytojo pelno.

Imre Madison	Valdybos pirmininkas	/parašas/	2012 02 29
Erkki Sadam	Valdybos narys	/parašas/	2012 02 29
Uldis Mucinieks	Valdybos narys	/parašas/	2012 02 29
Tomas Stonys	Valdybos narys	/parašas/	2012 02 29
Ilona Stare	Valdybos narė	/parašas/	2012 02 29
Rasa Kasperavičiūtė	Valdybos narė	/parašas/	2012 02 29
Paul Lukka	Valdybos narys	/parašas/	2012 02 29
Timo Pursiala	Valdybos narys	/parašas/	2012 02 29

VI. Valdybos narių ir stebėtojų tarybos narių 2011 m. Metinės ataskaitos parašai

Šią 2011 m. vadovybės ataskaitą ir metines finansines ataskaitas parengė Bendrovės Valdyba.

Valdybos sudarytą metinę ataskaitą sudaro vadovybės ataskaita, metinių finansinių ataskaitų rinkinys, pasiūlymas dėl pelno paskirstymo ir audito ataskaita. Bendrovės Stebėtojų taryba peržiūrėjo metinę atskaitomybę ir patvirtino ją kaip teiktiną visuotiniam akcininkų susirinkimui.

Imre Madison	Valdybos pirmininkas	/parašas/	2012 02 29
Erkki Sadam	Valdybos narys	/parašas/	2012 02 29
Uldis Mucinieks	Valdybos narys	/parašas/	2012 02 29
Tomas Stonys	Valdybos narys	/parašas/	2012 02 29
Ilona Stare	Valdybos narė	/parašas/	2012 02 29
Rasa Kasperavičiūtė	Valdybos narė	/parašas/	2012 02 29
Paul Lukka	Valdybos narys	/parašas/	2012 02 29
Timo Pursiala	Valdybos narys	/parašas/	2012 02 29

VII. Pardavimų pajamos pagal EMTAK 2008

EMTAK	Veiklos sritis	Iš viso
65111	Gyvybės draudimas	3,998,853 eurai